

Δρόμος

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΝΘΕΤΟ

ΣΕΛΙΔΕΣ 13-20

Μιλώντας για τη γειτονιά μας

Οι ομιλίες της εκδήλωσης
του *Δρόμου*
για τις εξελίξεις στο Ιράν

- **Βαγγέλης Πισσίας:** Τι επιδιώκουν και τι μπορούν ΗΠΑ και Ισραήλ
- **Ερρίκος Φινάλης:** Να σταθούμε στο ύψος μας: Δύσκολο, αλλά αναγκαίο!
- **Γιάννης Ραχιώτης:** Η επίθεση των ΗΠΑ δεν ήταν μια τρέλα που εκτονώθηκε
- **Λαμπρινή Θωμά:** Down with America this time!

ΚΟΛΛΕΓΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

ΣΕΛΙΔΑ 9

Συναίνεση προβλέψιμων

Επιλογή για ΠτΔ από έναν πολιτικό κόσμο πολύ κατώτερο
των περιστάσεων • Προετοιμασία παραχωρήσεων μπροστά
σε μεγάλες γεωπολιτικές αναδιατάξεις

ΣΕΛΙΔΕΣ 5 & 7

ΤΟ ΘΕΜΑ

Η Λιβύη στο κέντρο
των διενέξεων

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Είναι επικίνδυνες
οι καταλήψεις;

ΣΕΛΙΔΑ 8

ΔΙΕΘΝΗ

Συνεχίζεται η
αναταραχή στη Γαλλία

ΣΕΛΙΔΑ 10

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

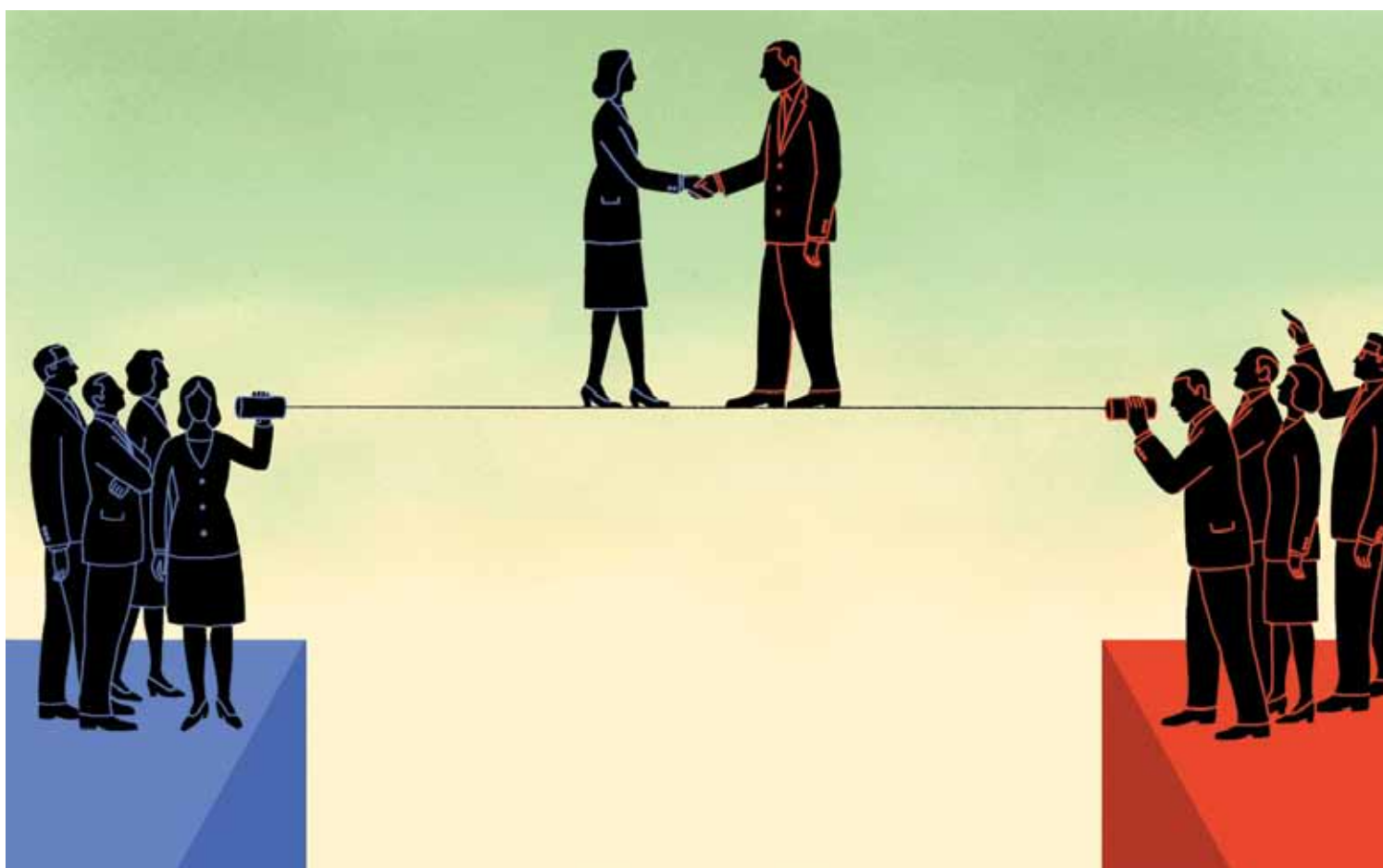
Μετά την Αυστραλία,
τι έχει σειρά;

ΣΕΛΙΔΑ 23

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Λεωνίδας Οικονομάκης
Social Waste
Ζαπατίστικο κίνημα,
ήχοι και εικόνες

ΣΕΛΙΔΕΣ 24-25

Polarization, του James Steinberg

το θέμα της εβδομάδας

■ **Κείμενα: Σπύρος Παναγιώτου**

Βερολίνο: Συνδιάσκεψη διαμελισμού της Λιβύης

Μετά την αποτυχημένη προσπάθεια της Μόσχας για «ειρήνευση» στη Λιβύη και διάσωση του καθεστώτος Σάρατζ τη σκυτάλη αναλαμβάνει το Βερολίνο που στο όνομα ολόκληρης της Ε.Ε καλεί επιλεκτικά τη «διεθνή κοινότητα» πασχίζοντας να ολοκληρώσει το μισοτελειωμένο έργο.

Πρόκειται για την αποθέωση της ευρωπαϊκής υποκρισίας. Η διάλυση της Λιβύης και η εγκατάλειψή της σε ένα μακρόχρονο εμφύλιο ήταν έργο των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων. Οι Μ. Βρετανία, Γαλλία, με τη συνέργεια των ΗΠΑ Καναδά και άλλων προθύμων (Δανία, Ισπανία, Νορβηγία κλπ.), φρόντισαν με πυραύλους και βόμβες να διαλύσουν τη χώρα. Εγκατέστησαν τρία κέντρα εξουσίας αναγνωρίζοντας το καθεστώς Σάρατζ ως νόμιμη κυβέρνηση της χώρας. Μοίρασαν τον πλούτο της σε πετρέλαιο και δίκασαν τη χώρα για να νομιμοποιήσουν τη ληστεία. Και τώρα μπροστά στην ανεξέλεγκτη κατάσταση που διαμορφώνεται «πασχίζουν» για την ειρήνευση. Μοναδικό μέλημά τους η διατήρηση του διχασμού της χώρας και οι εκβιαστικές πιέσεις για διατήρηση των προνομίων τους έστω κι αν οι νέοι συμβιβασμοί απαιτούν την αποδοχή περισσότερων «παικτών» στο παιχνίδι.

Η διάσκεψη της Μόσχας προέβλεπε την ανάδειξη της Ρωσίας σε βασικό νομέα του πλούτου της Λιβύης και τη μετατροπή της Τουρκία από εμνηστή του εμφύλιου της χώρας, σε εγγυητή της ασφάλειάς της. Θα ήταν πολύ φιλόδοξο να επαναληφθούν τα όσα έγιναν δυνατότα στη Συρία και στη Λιβύη χωρίς αντιδράσεις.

Η Γερμανία δεν βλέπει με καλό μάτι τον αποκλεισμό της από τα ενεργειακά σχέδια στη Ν.Α. Μεσόγειο και δεν μπορεί να μείνει απαθής. Οι Γαλλία, Ιταλία και Βρετανία δεν μπορούν να απολέσουν τα προνόμια του παρελθόντος και οι ΗΠΑ αντιδρούν σε μια μεγαλύτερη ενδυνάμωση και επέκταση της επιρροής της Ρωσίας.

Η «συνδιάσκεψη ειρήνης» αποτελεί μια διέξοδο. Με τον όρο ο «αναδασμός» της Λιβύης, σχεδιάζεται η τριχοτόμηση της χώρας, να αναδείξει νέους συσχετισμούς ισχύος και επιρροής σε βάρος των ξεπερασμένων του παρελθόντος.

Οι αντιθέσεις είναι δύσκολο να ξεπεραστούν. Οι ΗΠΑ απαιτούν την αποχώρηση όλων των στρατιωτικών δυνάμεων από τη Λιβύη και την αντικατάστασή τους από «δύναμη του ΟΗΕ», διάβαζε «δική τους». Η Γερμανία πιέζει για συνεργασία Σάρατζ-Χαφτάρ ως προϋπόθεση ενεργής εμπλοκής της στα μελλοντικά αδιέξοδα στη χώρα. Η Μόσχα με προσεκτικά βήματα κατοχυρώνει θέσεις που δεν είχε στο παρελθόν. Και η Τουρκία, έχοντας ήδη αναδειχθεί σε βασικό εμπλεκόμενο παράγοντα στη Λιβύη, διεκδικεί διάσωση των μνημονίων που έχει υπογράψει με το καθεστώς Σάρατζ, γεγονός που της επιτρέπει να πραγματοποιήσει το σχέδιο «Γαλάζια πατρίδα».

Η Ελλάδα αρκείται στον ρόλο που της αναλογεί: Απούσα, πρόθυμη και δεδομένη στους ανταγωνιστικούς σχεδιασμούς των δυτικών «συμμάχων» της.

Παραμένει άγνωστο το πού θα καταλήξει η διάσκεψη του Βερολίνου. Παραμένει βέβαιο ότι το δράμα της Λιβύης θα συνεχιστεί...

Η Λιβύη στο κέντρο των διενέξεων

Πυκνώνουν τα σύννεφα πολέμου στη Ν.Α. Μεσόγειο

Η Τουρκία, αν και επίσημη προσκεκλημένη στη διάσκεψη του Βερολίνου, δεν περιμένει την κατάληξη των εργασιών της για να σχεδιάσει τα βήματά της. Αν και ήδη έχει στείλει στη Λιβύη περισσότερους από 2.000 παρακρατικούς στρατιώτες που αποσπάστηκαν από τα μέτωπα της Συρίας και δεκάδες στρατιωτικούς συμβούλους ετοιμάζεται τώρα να στείλει και επίσημα Τούρκους στρατιώτες και όπλα για τη στήριξη του καθεστώτος Σάρατζ. Βασική επιθυμία της Άγκυρας παραμένει το άνοιγμα ενός νέου μετώπου στη Ν.Α. Μεσόγειο ικανό να την αναδείξει σε πρωταγωνιστικό γεωπολιτικό παράγοντα της περιοχής. Στο ίδιο σχέδιο υπακούει η προσπάθεια εμπλοκής της Τυνησίας στη Λιβυκή κρίση και τα αντίστοιχα ανοίγματα στην Αλγερία αν και μέχρι στιγμής δεν έχουν γίνει φανερά τα αποτελέσματα αυτού του σχεδίου. Κεντρική μέριμνα του Ερντογάν είναι η

διάσωση του καταρρέοντος Σάρατζ και η διαιώνιση των μνημονίων συνεργασίας Τουρκίας-Λιβύης που μονομερώς επιτρέπει στην Τουρκία να διεκδικεί ένα κρίσιμο, για την τύχη του East Med, μέρος της ελληνικής ΑΟΖ. Έτσι η Τουρκία, μετά την Κύπρο, το Ιράκ και τη Συρία, επεκτείνει τις δυνάμεις στρατιωτικής παρέμβασής της σε μια ακόμα χώρα, τη Λιβύη, κρίσιμο κομμάτι του παζλ επιβολής της «Γαλάζιας Πατρίδας». Η Τουρκία καταφέρνει, για μια ακόμα φορά, παραβιάζοντας με τον πιο ωμό τρόπο τις αποφάσεις του ΟΗΕ, να

μετατρέπεται από εισβολέας σε «εγγυητρια» δύναμη διευθέτησης διενέξεων που η ίδια πυροδοτεί.

Κλιμακώνεται η ένταση σε Αιγαίο-Κύπρο

Οι στρατιωτικές προκλήσεις της Τουρκίας δεν κάμπτονται παρά το γεγονός ότι ήδη εμπλέκεται στα μέτωπα της Συρίας.

Το Αιγαίο έχει μετατραπεί σε θέρετρο πολέμου χαμηλής ισχύος με τις συνεχείς υπερπτήσεις τουρκικών μαχητικών πάνω από κατοικημένα νησιά. Συνεχώς είναι ακόμα οι ασκήσεις του τουρκι-

Βασική επιθυμία της Άγκυρας παραμένει το άνοιγμα ενός νέου μετώπου στη Ν.Α. Μεσόγειο ικανό να την αναδείξει σε πρωταγωνιστικό γεωπολιτικό παράγοντα της περιοχής και η διάσωση των μνημονίων Τουρκίας-Λιβύης που μονομερώς της επιτρέπει να διεκδικεί ένα κρίσιμο μέρος της ελληνικής ΑΟΖ

Γιατί τέτοια σιωπή για την τουρκική επιθετικότητα;

Το επίσημο πολιτικό προσωπικό επιχειρεί να «εξορκίσει» τις τουρκικές βλέψεις σε Θράκη, Αιγαίο, Κύπρο και Ν.Α. Μεσόγειο μετατρέποντας τη χώρα σε απέραντο Αμερικανο-Νατοϊκό στρατόπεδο. Η επιλογή αυτή δεν έχει περιορίσει στο ελάχιστο τις τουρκικές βλέψεις. Αντίθετα αυξάνει τις πιέσεις για σύναψη διμερούς συμφωνίας με την Άγκυρα ακόμα και σε βάρος κυριαρχικών δικαιωμάτων. Ταυτόχρονα οδηγεί τη χώρα όλο και πιο βαθιά σε μια σύγκρουση με τη Ρωσία που αποτελεί και την κεντρική μέριμνα των αμερικανικών σχεδιασμών που συνυπογράφει η χώρα. Έτσι συστηματικά εμπλεκόμαστε σε μια τεράστια κρίση με την πολιτική ελίτ πρόθυμη να συνυπογράψει «επώδυνες λύσεις» και τον απλό κόσμο απόλυτα απροετοίμαστο για τις επερχόμενες γεωπολιτικές κρίσεις.

Από την πλευρά της η Αριστερά, σε όλες τις εκφάνσεις της, αρνείται να αντιληφθεί τον κίνδυνο που συνιστά η Τουρκία για την ειρήνη και τους λαούς της περιοχής. Προσκολλημένη σε στερεότυπα παλαιότερων εποχών δεν μπορεί να κατανοήσει την οικονομική, γεωπολιτική και στρατιωτική αναβάθμιση της Τουρκίας και τον σχεδιασμό της να μετατραπεί σε δύναμη παγκόσμιας ισχύος.

Η Τουρκία σήμερα δεν απειλεί αποκλειστικά και μόνο την Ελλάδα και την Κύπρο. Αμφισβητώντας τη συνθήκη της Λοζάνης επιχειρεί να επαναχαράξει τα σύνορα σε Μ. Ανατολή και Ν.Α. Μεσόγειο με βάση τα δικά της συμφέροντα. Με τον στρατό της κατέχει τη μισή περίπου Κύπρο και αμφισβητώντας την υπόσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας θέλει να μετατρέψει ολόκληρο το νησί σε ζώνη κυριαρχίας της. Περικυκλώνει με φρεγάτες την Κύπρο, διεξάγει παράνομες

έρευνες και γεωτρήσεις στο νησί απειλώντας με ένοπλη παρέμβαση σε βάρος ακόμα και της TOTAL-ENI που έχουν συμβάσεις με την Κύπρο. Διατηρεί στρατεύματα στο Ιράκ, έχει εισβάλλει δύο φορές στη Συρία και κατέχει παράνομα εδάφη της απειλώντας ευθέως ότι δεν θα αποχωρήσει. Τροφοδοτεί με εντάσεις τον εμφύλιο στη Λιβύη και ετοιμάζεται να στείλει στρατιωτικές δυνάμεις, πέρα από αυτές που ήδη διαθέτει, στο πλευρό του καταρρέοντος καθεστώτος Σάρατζ στη Λιβύη. Διατηρεί στρατιωτικές βάσεις στο Κατάρ, στο Αζερμπαϊτζάν, στη Σομαλία, στο Κόσοβο, στη Βοσνία, χρησιμοποιεί λιμάνια της Αλβανίας εμπλεκόμενη όλο και πιο δυναμικά στις εξελίξεις στη Βαλκανική.

Συνομιλεί ταυτόχρονα με Ρωσία και ΗΠΑ και εκμεταλλευόμενη τη θέση της αποσπά και από τις δύο «δώρα» και παραχωρήσεις αναγορεύοντας τον εαυτό της σε βασικό γεωπολιτικό παράγοντα σε Μ. Ανατολή, Δυτική Ασία και Β. Αφρική. Εκβιάζει ωμά την Ε.Ε. με τις προσφυγικές ροές και

καταφέρνει να κερδίζει σημαντικές οικονομικές και στρατιωτικές συνεργασίες με όλες ανεξαιρέτα τις ισχυρές ευρωπαϊκές χώρες. Παριστάνει τον προστάτη του μουσουλμανικού στοιχείου σε Μ. Ανατολή και Β. Αφρική και αναγορεύεται σε «σύμμαχο» σημαντικών κινήματων της περιοχής. Πίσω από αυτή την ενεργητική στάση κρύβεται η πρόθεση της να μετατραπεί σε παγκόσμια δύναμη μην διστάζοντας να οδηγήσει σε ανάφλεξη ολόκληρη την περιοχή.

Με αυτή την έννοια η Τουρκία μετατρέπεται, μαζί με τις ΗΠΑ και όχι κατ' ανάγκη με συμπληρωματικό ρόλο, σε έναν ακόμα εμπρηστή του πολέμου στην περιοχή. Η ανάδειξή της σε αυτό το ρόλο δεν είναι συγκυριακή αλλά αποτελεί πια γεωπολιτική σταθερά.

Από εκεί απορρέει η ανάγκη μιας σύγχρονης νοηματοδότησης του αντιιμπεριαλισμού που θα προσανατολίζει τη συνεργασία των λαών της περιοχής που αγωνίζονται για την ειρήνη και την κοινωνική χειραφέτηση.

σε έναν επωφελή για την Άγκυρα διακανονισμό μόνο με την απειλή χρήσης βίας και την εκμετάλλευση των πιέσεων που δέχεται η χώρα από τους δυτικούς «συμμάχους» για ειρηνική επίλυση των διαφορών. Η πολιτική εξευμενισμού και η προθυμία της ελληνικής πολιτικής ελίτ να συμμορφωθεί με τις δυτικές υποδείξεις αποθρασύνουν την Άγκυρα και φέρνουν πιο κοντά μια πολεμική αναμέτρηση, μικρής ή μεγαλύτερης έντασης.

Η Ελλάδα νκηρά σιωπούσα και απούσα

Οι κυβερνητικοί λεονταρισμοί που ακολούθησαν μετά την αιφνιδιαστική επίσκεψη Χαφτάρ στην Αθήνα δεν μπορούν να κρύψουν τη διπλωματική ήττα που συνιστά η μη παρουσία της χώρας στη διάσκεψη του Βερολίνου. Η ήττα μάλιστα γίνεται πιο ηχηρή μετά την άρνηση της Γερμανίας να κάνει αποδεκτό το επίσημο αίτημα συμμετοχής

της ελληνικής κυβέρνησης με το πρόσχημα ότι η Ελλάδα δεν εμπλέκεται στη Λιβυκή κρίση. Παραμένει ακατανόητη η ήπια ελληνική αντίδραση καθώς είναι η μοναδική χώρα της οποίας θίγονται κυριαρχικά δικαιώματα με τη συμφωνία Τουρκίας-Λιβύης και παρόλα αυτά δεν καλείται στη σύσκεψη. Αποτελεί κακόγουστο αστείο η απειλή για ελληνικό veto μιας και όποια απόφαση της συνδιάσκεψης του Βερολίνου δεν θα τελεί υπό έγκριση από την Ε.Ε. αλλά μια διεθνή συμφωνία που θα ισχύει παρά τις όποιες επιφυλάξεις των Αθηνών. Ο αποκλεισμός της Ελλάδας είναι το φυσικό ακόλουθο μιας πολιτικής οικειοθελούς αποδοχής των υποδείξεων και αντίτιμο της προθυμίας συμμόρφωσης στους Δυτικούς συμμάχους. Η χώρα παραμένει έρμαιο των εξελίξεων αναμένοντας τις αντιδράσεις της Γαλλίας ή των ΗΠΑ έναντι της κοινής πρόθεσης Βερολίνου-Μόσχας να αναβαθμίσουν τον ρόλο τους συντηρώντας την κρίση.

editorial

2020...

Η εφημερίδα *Δρόμος* στα περίπτερα και πάλι, για πρώτη φορά το 2020. Μετά από ένα αναγκαστικό «διάλειμμα» για οικονομικούς λόγους.

Ξεκίνησε σκληρά το 2020... Η στυγνή δολοφονία του στρατηγού Σουλεϊμάνι με υπογραφή ΗΠΑ. Η Αυστραλία στις φλόγες, μια ήπειρος καίγεται ενώ διαφημίζεται η «πράσινη ανάπτυξη». Μια ολόκληρη περιοχή, η Μεσόγειος, στη δίνη του πολέμου και των ανταγωνισμών.

Με αυτά θα ασχολούμαστε όλη την χρονιά. Το τέλος του 2019 σηματοδεύτηκε, όμως, κι από μια απώλεια, από τον θάνατο του Θάνου Μικρούτσικου. Η συγκίνηση μεγάλη για πολύ κόσμο. Θυμόμαστε λοιπόν τα λόγια από ένα γνωστό του τραγούδι, «το Ανεμολόγιο» (στίχοι του Κώστα Τριπολίτη, μελοποιημένο το 1992).

Έβγαλε βρώμα η ιστορία ότι ξοφλήσαμε, είμαστε λέει το παρατράγουδο στα ωραία άσματα και επιτέλους σκασμός οι ρήτορες πολύ μιλήσαμε, στο εξής θα παίζουμε σ' αυτό το θίασο μόνο ως φαντάσματα

Κάτω οι σημαίες στις λεωφόρους που παρελάσαμε, άλλαξαν λέει τ' ανεμολόγια και οι ορίζοντες μας κάνουν χάρη που μας ανέχονται και που γελάσαμε, τώρα δημόσια θα έχουν μικρόφωνο μόνο οι γνωρίζοντες

Βγήκαν δελτία και επισήμως ανακοινώθηκε, είμαστε λάθος μες το κεφάλαιο του λάθος λήμματος ο σάπιος κόσμος εκεί που σάπιζε ξανατονώθηκε, κι οι εξεγέρσεις μας είναι εν γένει εκτός του κλίματος

Δήλωσε η τσούλα η ιστορία ότι γεράσαμε, τις εμμονές μας περισυλλέγουνε τα σκουπιδιάρικά όνειρα ξένα ράκη αλλότρια ζητωκραυγάσαμε, και τώρα εισπράττουμε απ' την εξέδρα μας βροχή δεκάρικά

Ξέσκισε η πόρνη η ιστορία αρχαία οράματα, τώρα για σέρβις μας ξαποστελνει και για χαμόμηλο την παρθενιά της επανορθώσαμε σφιχτά με ράμματα, την κουβαλήσαμε και μας κουβάλησε στον ανεμόμυλο...

Ο *Δρόμος* θα συνεχίσει την κυκλοφορία του το 2020. Θα συμπληρώσει 10 χρόνια παρουσίας ως μια εφημερίδα που μάχεται για μια αναγκαία στροφή της χώρας και του λαού μας σε ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες. Θα προσπαθήσουμε να κάνουμε καλύτερη την εφημερίδα. Από αυτό το φύλλο ξεκινούν δύο νέες συνεργασίες. Μια νέα στήλη για τα θέματα της Ενέργειας, που θα επιμελείται η Βάννα Σφακιανάκη, και μια σελίδα με σκίτσος και κείμενα του Στάθη.

Ο *Δρόμος* ευχαριστεί βαθύτατα όλους όσους μας στήριξαν οικονομικά σε μια τεράστια δυσκολία που συναντήσαμε. Η στήριξη αυτή μάς συγκινεί και θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για να την τιμήσουμε. Έστω και λίγο καθυστερημένα, λοιπόν, καλή χρονιά!

✓ Πρόγραμμα πολύμορφων συζητήσεων, εργαστηρίων και σεμιναρίων

Πρόγραμμα Ιανουαρίου 2020 Αθήνα – Κτίριο 11δ

Κι όμως γυρίζει... 25 χρόνια κινήματα
Μια αναδρομή στην ιστορία που τελικά δεν τελείωσε

Από τους Ζεπατίστας του 1994 και το Σιάτλ μέχρι τα Κίτρινα Γιλέκα, τους αγώνες για το περιβάλλον, την Καταλονία και τη Χιλή του 2020. Μετά την πτώση του Τείχους, 25 χρόνια νίκες και ήττες, έφοδοι και αναδιπλώσεις, σκρινήματα που μας ανέβασαν λίγο ψηλότερα αλλά και επιλογές που κόστισαν. Ερωτήματα και αποντίσεις, χάρτες και χρονολόγια, εμπειρίες και μνήμες, πλατείες και βομβαρδισμοί, για να σκεφτούμε λίγο βαθύτερα και πιο ουσιαστικά την εποχή μας. Για να προχωρήσουμε.

Εισηγητής:
Ερρίκος Φινάλης (Διεθνής εφημερίδας Δρόμος)
*Οι συζητήσεις θα μεταδοθούν με live streaming

Τρεις Κυριακές
διοργάνωση
19/1, 26/1 & 2/2
Ώρα: 5.30 μ.μ.

Κτίριο 11δ Ρεθύμνου 11, Πεδίο του Άρεως (δίπλα στο Ξενοδοχείο Park)

Κι όμως γυρίζει: Μία 25ετία κινήματων που διαψεύδουν το «τέλος της Ιστορίας» – Κύκλος τριών συζητήσεων Κυριακή 19/1, 17:30 Κτίριο 11δ, 1η συζήτηση

Αύριο, Κυριακή 19/1, στις 17:30, στο Κτίριο 11δ, θα διεξαχθεί η πρώτη συζήτηση με εισηγητή τον Ερρίκο Φινάλη (Διεθνής της εφημερίδας Δρόμος). Οι επόμενες δύο συζητήσεις θα γίνουν την Κυριακή 26/1 και την Κυριακή 2/2, την ίδια ώρα και στον ίδιο χώρο. Προαιρετική συνεισφορά για τις τρεις συζητήσεις: 5 ευρώ.

Λίγα λόγια για τις συζητήσεις

Από τους Ζεπατίστας του 1994 και το Σιάτλ μέχρι τα Κίτρινα Γιλέκα, τους αγώνες για το περιβάλλον, την Καταλονία και τη Χιλή του 2020. Μετά την πτώση του Τείχους, 25 χρόνια νίκες και ήττες, έφοδοι και αναδιπλώσεις, σκρινήματα που μας ανέβασαν λίγο ψηλότερα αλλά και επιλογές που κόστισαν. Ερωτήματα και αποντίσεις, χάρτες και χρονολόγια, εμπειρίες και μνήμες, πλατείες και βομβαρδισμοί, για να σκεφτούμε λίγο βαθύτερα και πιο ουσιαστικά την εποχή μας. Για να καταφέρουμε να προχωρήσουμε. Ποιες σημαίες ανέμισαν τα σύγχρονα κι-

νήματα; Με ποιο τρόπο εκδηλώθηκαν και ποιες κουλτούρες αναδείχθηκαν μέσα σε όλη αυτή την πολυμορφία των αντιστάσεων... Σε ποιες γωνιές του πλανήτη άναψαν φωτιές, πώς διέρρηξαν συναινέσεις και συμφωνίες, τι εμπόδισαν αλλά πώς συναντήθηκαν οι αγώνες... Πώς εισέβαλαν στην Πολιτική και το Πολιτικό και τι κατάφεραν να οικοδομήσουν; Ποια «μαστίγια» και ποια «καρότα» συνάντησαν, τι παρακαταθήκες άφησαν... Ποια ήταν η «κοίτη» τους, το «πνεύμα της εποχής» αλλά και το «σύστημα» που κάθε φορά πολέμησαν; Τι είναι «προοδευτικό» στις μέρες μας και πόσο αντέχει το ΤΙΝΑ... Πώς στην εποχή της γεωπολιτικής, της ισχύος και των ανταγωνισμών, του πολέμου και των διευθετήσεων μεγάλης κλίμακας μπορούν να ανοικτούν ελπιδοφόροι δρόμοι... Τι ιδέες και θεωρίες γεννήθηκαν στο «Αριστερό Ημισφαίριο», όπως περιγράφει στο βιβλίο του ο Ραζμίγκ Κεσεγιάν που θα μας συνοδεύει στον προβληματισμό μας.

Πρόγραμμα Φεβρουαρίου-Μαρτίου 2020

Αθήνα – Κτίριο 11δ

«Η χρεοκοπία και το πολιτισμικό μας πρόβλημα» Δύο διαλέξεις.

Ομιλητής **Λαοκράτης Βάσσης**.
Κυριακή 9/2/2020, 17:30, Α΄ μέρος
Κυριακή 16/2/2020, 17:30, Β΄ μέρος

Αθήνα – Κτίριο 11δ Προετοιμασία - προϋποθέσεις και αποτελέσματα της επανάστασης του 1821

Τετάρτη 18/3/2020: Η φιλική εταιρεία, εισηγητής Νίκος Σταθόπουλος
Τετάρτη 1/4/2020: Ο επαναστατικός ριζοσπαστισμός, εισηγητής Νίκος Σταθόπουλος
Τετάρτη 8/4/2020: Ορισμένα συμπεράσματα από τα αποτελέσματα της επανάστασης, εισηγητής Κώστας Δημητριάδης

Επικοινωνία

Κτίριο 11δ – Αθήνα
Ρεθύμνου 11, Πεδίο του Άρεως.
info@edromos.gr, 210-3468282, 6956302771

Για livestreaming
live@edromos.gr

Ο Δρόμος συνεχίζει!

Ανάσα από την εντυπωσιακή υποστήριξη φίλων και αναγνωστών κατά το διάστημα αναστολής της κυκλοφορίας της εφημερίδας

Στο τελευταίο φύλλο του *Δρόμου* που κυκλοφόρησε στα μέσα Δεκεμβρίου, ενημερώσαμε ότι η εφημερίδα αντιμετωπίζει μεγάλο οικονομικό πρόβλημα. Κάναμε γνωστό ότι «υποχρεωνόμαστε να διακόψουμε για ένα μήνα την κυκλοφορία του *Δρόμου*, ώστε να γίνουν επείγουσες κινήσεις στήριξης του εγχειρήματος και να εξοφληθούν

άμεσα ορισμένα χρέη» και ότι «προγραμματίζουμε να κυκλοφορήσει ο *Δρόμος* ξανά στις 18 Ιανουαρίου 2020, αφού εξασφαλιστούν οι όροι και οι προϋποθέσεις για να συνεχίσει την έκδοσή του». Αυτόν τον μήνα που πέρασε, δεν κάναμε διάλειμμα. Δώσαμε έναν αγώνα για την εφημερίδα, και τον δώσαμε όλοι μαζί. Οι υποστηρικτές του εγχειρήματος, οι αναγνώστες, οι φίλοι και οι συντάκτες του *Δρόμου*. Αυτό τον μήνα καταλάβαμε όλοι καλύτερα τη σημασία που έχει να κυκλοφορεί ο *Δρόμος*. Ακούσαμε πολλά και συγκινητικά λόγια και είδαμε αντίστοιχες πράξεις. Δεκάδες φίλοι μας έκαναν σαφές ότι ο *Δρόμος* δεν θα σιγήσει. Συγκεντρώθηκαν πάνω από 13.000 ευρώ. Με τα χρήματα αυτά αντιμετωπίστηκαν τα πιο άμεσα από τα προβλήματα που έχουν συσσωρευτεί.

Εξασφαλίστηκε ο χώρος και το στέκι του *Δρόμου* και πληρώθηκαν χρέη που δεν έπαιρναν αναβολή. Παραμένουν πάρα πολλές ανάγκες που δεν έχουν καλυφθεί. Χρειάζονται πολλαπλάσιοι πόροι για να γίνει η εφημερίδα βιώσιμη. Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε και κάνει υποχρεωτικό να συνεχίσουμε την προσπάθεια οικονομικής στήριξης και να βρούμε μονιμότερους τρόπους ενίσχυσης του *Δρόμου*. Αυτό τον μήνα έγιναν συναντήσεις, γλέντια, πάρτι που δεν απέφεραν μόνο κάποια χρήματα ακόμα στον *Δρόμο*, αλλά και ένα καλύτερο κλίμα, μια ζεστασιά ανάμεσα στους ανθρώπους που αγωνιούν για την προσπάθειά μας και τη στηρίζουν. Το τελευταίο φύλλο του *Δρόμου*, που έμεινε περισσότερο στα περίπτερα, αγοράστηκε πολύ περισσότερο από άλλα φύλλα, δείγμα κι αυτό

μιας στήριξης στην εφημερίδα. Ακόμα και πιο «χαλαροί» φίλοι του *Δρόμου*, πιο περιστασιακοί αναγνώστες, φίλοι που είχαμε καιρό να τα πούμε, δήλωσαν την παρουσία τους στην πράξη, δίνοντας ένα μήνυμα αγάπης και αισιοδοξίας για τον αγώνα που κάνουμε μαζί. Η αγάπη των φίλων και των αναγνωστών του *Δρόμου* έδωσε μια ανάσα στο κοινό μας εγχείρημα. Μας έκανε πιο σίγουρους για την προσπάθειά μας. Τις επόμενες μέρες θα ενημερώσουμε πιο αναλυτικά για το πού βρισκόμαστε και τι ακόμα μπορεί να γίνει. Τέλος, είναι σε εξέλιξη μια προσπάθεια να καλυτερεύει ο *Δρόμος*, με νέες σελίδες, στήλες και συνεργασίες. Ένα δείγμα δίνεται από το σημερινό φύλλο, σε λίγες βδομάδες ελπίζουμε η αλλαγή αυτή να γίνει πιο φανερά και μόνιμη. Συνεχίζουμε...

της Αριστεράς
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ρεθύμνου 11, 106 82 Αθήνα
Τηλ.: 210 3468282
Φαξ: 210 3468282
E-mail: info@edromos.gr
www.edromos.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΕΝΟΤΗΤΑ αστική μη
κερδοσκοπική εταιρεία

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ρούντι Πινάλντι

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Τάσος Βαρούνης, Στέλιος
Ελληνιάδης, Σταμάτης
Μαυροειδής, Ρούλα
Μουτσέλου, Βασίλης Ξυδιάς,
Σπύρος Παναγιώτου, Γιώργος
Παπαϊωάννου, Μιχάλης Σιάχος,
Νίκος Ταυρής, Ερρίκος Φινάλης

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Κώστας Ανδριανόπουλος,
Αντώνης Ανδρουλιδάκης
Λουκάς Αξελός, Απόστολος

Αποστολόπουλος, Κώστας
Βενιζέλος, Νίκος Γεωργιάδης,
Παύλος Δερμενάκης, Χριστίνα
Βαλεντίνα Θάνου, Στέργιος
Θεοδωρίδης, Γιώργος
Θεοδωρόπουλος, Ιφιγένεια
Καλαντζή, Γιώργος Α. Λεονταρίτης,
Κώστας Λιβιεράτος, Γιώργος
Λιερός, Μαρία Μάρκου,
Δημήτρης Μόνος, Μανόλης
Μούστος, Ευτύχης Μπιτσάκης,
Μύρωνας Ξυδάκης, Δημήτρης
Ουλής, Γιώργος Πατέλης,

Χρήστος Πραμαντιώτης, Πάννης
Ραχιώτης, Σωτήρης Ρούσσος,
Τριαντάφυλλος Σερμέτης, Λόλα
Σκαλτσά, Κώστας Στοφόρος, Φώτης
Τερζάκης, Γιώργος Τσαφέρης

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Κάρλο Φορμέντι (Ιταλία), Κατού
Αρκονάδα (Βολιβία), Σάλεμ Μπεν
Παχία (Τυνισία), Χάλεντ Μπαράκāt
(Παλαιστίνη), Μάρκο Σαντοπάντρε
(Ιταλία), Μουμία Αμπού Τζαμάλ
(ΗΠΑ), Χοσέ Μαρία Σισόν (ILPS),

Ρικάρντο Φιέρο (Αργεντινή)

ΣΚΙΤΣΑ:
Βαγγέλης Παπαβασιλείου,
Πέτρος Ζερβός, John Antóno
(Πάννης Αντωνόπουλος), Latuff,
Vasco Gargalo

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:
Δημήτρης Αρβανίτης

ΥΠΕΥΘ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:
Νίκος Μάλλιαρης
Τηλ.: 6945804299
E-mail: malliaris@edromos.gr

Τάνια Μήτσιου
Τηλ.: 6976864058

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
Newspresshold
Γ. Τασσιόπουλος – Κ. Μπάρλας Ο.Ε.
Τηλ. 210 6620788-734

01 πολιτική

Προβλέψιμοι μέχρι αδιαφορίας...

■ ΤΟΥ ΡΟΥΝΤΙ ΡΙΝΑΛΝΤΙ

Ο Κ. Μητσοτάκης απευθύνθηκε προς τον κ. Τραμπ δηλώνοντας του ότι είμαστε «αξιόπιστος και προβλέψιμος» σύμμαχος των ΗΠΑ και της Δύσης γενικότερα. Η φράση σχολιάστηκε αρκετά αν και ο ίδιος ο πρωθυπουργός επέμεινε πως ήταν σωστό το «προβλέψιμος». Ναι, αλλά δεν το δηλώνεις κιόλας του αντέτειναν.

Δεν είμαστε όμως μόνο προβλέψιμοι και αξιόπιστοι. Επιπλέον, δεν μας υπολογίζουν. Γιατί τέτοια είναι η ποιότητα και η συμπεριφορά του πολιτικού κόσμου απέναντι στους συμμάχους ΗΠΑ, ΝΑΤΟ και Ε.Ε. Η τελευταία «καρπαζιά» ήρθε πάλι από τη Γερμανία που απέκλεισε την Ελλάδα από τη Διάσκεψη του Βερολίνου για τη Λιβύη με το επιχείρημα ότι την εκπροσωπεί η Ε.Ε. Η Τουρκία τονίζει από τη μεριά της ότι η Ελλάδα δεν έχει σε τίποτα να συμβάλλει με τη συμμετοχή της. Το Κονγκό βέβαια συμμετέχει ως αφρικανική χώρα ασχέτως του αν απέχει πολύ από Λιβύη και Μεσόγειο...

Ο αποκλεισμός έχει μια άλλη ερμηνεία: Τώρα είναι η ώρα του αναδασμού χωρών.

Πρώτα η Συρία και τώρα η σειρά της Λιβύης. Μετέχουν λοιπόν οι πλευρές – παρατάξεις της υποψήφιας χώρας (δυο στην περίπτωση της Λιβύης) και οι χώρες που θα πάρουν μέρος στον αναδασμό και τις ποσοστώσεις που θα προκύψουν. Για όσους συμμετέχουν στη Διάσκεψη του Βερολίνου, είναι καθαρό, πως η Ελλάδα είναι στη λίστα των χωρών που θα υποστούν αναδασμό και θα συρρικνωθεί η κυριαρχία τους. Καμιά θέση δεν έχει λοιπόν στις συζητήσεις.

Και με αυτό τον τρόπο διευκολύνεται και η Τουρκία, αφού είναι πολλές οι δυνάμεις που τη θέλουν στο δυτικό μπλοκ.

Ακύρωση μετ' επαίνων

Είναι καθαρό πως για ΗΠΑ, Γερμανία και Τουρκία είμαστε εντελώς προβλέψιμοι και μη υπολογίσιμοι. Μας βλέπουν ως «οικόπεδο», ως χώρο που μπορεί να τροποποιηθεί, να συμπιεστεί, να συρρικνωθεί, να καταπατηθεί. Οι δύο πρώτοι μάς το λένε με γλυκόλογα και το στόμα τους στάζει μέλι. Εννοούμε τις παρόλες του Πομπέο όταν πίνουν ούζο στην Ουάσιγκτον, τα καλοπιάσματα του Πάιατ στην Ελλάδα και όλα τα καλά λόγια των αξιωματούχων της Ε.Ε. για την πρόοδο των μεταρρυθμίσεων και την φιλοξενία που παρέχει η χώρα στο ζήτημα του προσφυγικού. Μόνο που όλα αυτά σημαίνουν ακύρωση της κυριαρχίας της χώρας μετ' επαίνων. Η πραγματική τους πολιτική είναι η προώθηση των συμφερόντων τους στην περιοχή και το πλάσarisμα στους αναδασμούς που γίνονται ή πρόκειται να γίνουν. Οι ΗΠΑ έχουν εξασφαλίσει κάθε στρατιωτική διευκόλυνση για τις βάσεις και τα στρατεύματά τους από Αλεξανδρούπολη έως

Σούδα. Θα δείξουν μάλιστα όση κατανόηση τους ζητηθεί για να προωθηθεί η μοιρασιά του Αιγαίου και οι ποσοστώσεις που διεκδικεί η Τουρκία στην Ν.Α. Μεσόγειο, αν αυτό χρειαστεί για να την κρατήσουν στη συμμαχία τους. Η παρουσία της Τουρκίας με ιδιαίτερο ρόλο στην Διάσκεψη του Βερολίνου, τα παζάρια της με ΗΠΑ, Γερμανία και Ρωσία, την καθιστούν εγγυήτρια δύναμη στη Λιβύη. Και φυσικά η συμφωνία Τουρκίας-Λιβύης για τα χωρικά ύδατα δε θα καταργηθεί γιατί είναι παράνομη...

Η ελληνική «προετοιμασία»

Ο ελληνικός πολιτικός κόσμος προετοιμάζεται εδώ και καιρό για όσα έρχονται. Δηλαδή προσαρμόζεται. Ο ΣΥΡΙΖΑ-«κανίς» (ράτσα) μετά το μασάζ που υπέστη το 2015 (στην ουσία είχε αρχίσει από τα περίφημα ταξίδια σε Βερολίνο και ΗΠΑ πριν έρθει στην εξουσία...), άρχισε να «ενημερώνεται» για τους σχεδιασμούς, δείχνοντας μεγάλη προσαρμοστικότητα. Η ενημέρωση αφορούσε

τον Τσίπρα και το επιτελείο του επί των εξωτερικών (Κοτζιάς, Κατρούγκαλος). Έτσι στήθηκε η συμφωνία των Πρεσπών, οι συζητήσεις με τον Ερντογάν, οι δηλώσεις για «συνεκμετάλλευση» και «μοναχοφάδες». Ο δρόμος έχει χαραχθεί και οι επόμενοι (Μητσοτάκης, Δένδιας, Μπακογιάννη κ.ά.) τον ακολουθούν με ευλάβεια. Όλο σχεδόν το μνημονιακό τόξο ομνύει τώρα στο δρόμο προς την Χάγη. Είναι η οδός για παραχωρήσεις με το μικρότερο κόστος για το πολιτικό προσωπικό. Ο Ερντογάν έχει δείξει τις διαθέσεις του. Με οποιοδήποτε τρόπο θα πάρει αυτά που θέλει. Γι' αυτό και το πολιτικό προσωπικό της χώρας συνωστίζεται στις φτερούγες των ΗΠΑ-ΝΑΤΟ και Δύσης μήπως και τύχει καλύτερης μεταχείρισης και προστασίας. Ακόμα και η επιλογή για την Προεδρία της Δημοκρατίας υπολογίζει την ανάγκη «προετοιμασίας» για επώδυνες λύσεις που θα επιδιωχθεί μάλιστα να καταγραφούν ως «επιτυχίες». Χρειάζεται λοιπόν ένα πολιτικό προσωπικό με άλλο

«δέρμα», πιο παγκοσμιοποιημένο, πιο δικαιωματικό, αντίπαλο προς την εθνολαϊκότητα και τον εθνισμό. Προς τα εκεί οδεύουμε. Το «πνεύμα Σημίτη» αλλά και οι γόννοι του, είναι παρόντα και στα δύο -τάχα αντιμαχόμενα- στρατόπεδα, της Ν.Δ. και του ΣΥΡΙΖΑ. Η νέα Πρόεδρος σαν να τα ενώνει: Πρόταση του Μητσοτάκη, πολύ κοντά στον Ε. Βενιζέλο, «συνειδητή επιλογή» του Τσίπρα.

Τι έρχεται στη συνέχεια;

Η λογική των πραγμάτων θέλει τα γεωπολιτικά να καθορίζουν τις εξελίξεις. Η Τουρκία μέσω της συμφωνίας της με τη Λιβύη δημιουργεί τετελεσμένα και η αρπακτικότητα της θα ενταθεί. Η Ελλάδα αποκόπτεται από την Κύπρο και την Κυπριακή Δημοκρατία που κινδυνεύει, οι διεκδικήσεις πολλαπλασιάζονται: Κρήτη, Κάρπαθος, Ρόδος και άλλα μεγάλα νησιά έχουν μπει στο στόχαστρο. Η Τουρκία «μας παραχωρεί 6 μίλια νοτίως της Κρήτης», θεωρεί τη Γαύδο μάλλον δική της, ενώ για ό,τι κάνουμε πέρα από τα 6 μίλια πρέπει να ζητάμε την άδεια της. Κι όλα αυτά είναι η επίσημη γραμμή!

Όταν οι δικοί μας λένε «θα κάνουμε ό,τι χρειαστεί» εννοούν τη Χάγη, τα ταξίδια και ίσως κάποιο βέτο κατόπιν εορτής. Τόση τόλμη! Οι καθυστερημένοι λεονταρισμοί (ταξίδι Χαφτάρ στην Αθήνα, απειλές Μητσοτάκη για βέτο στην Ε.Ε., δηλώσεις Δένδια για αποστολή στρατού στη Λιβύη κ.ά.) μόνο ως συμπλήρωμα σε πολιτικές των ΗΠΑ μπορούν να θεωρηθούν και κανείς δεν τους παίρνει σοβαρά υπόψη.

Παλιά υπήρχε ένα ανέκδοτο, το «όλοι για την Θήβα!». Τώρα σαν να ξαναεκτυλίσσεται με μόντο «όλοι για την Χάγη». Χωρίς γέλιο, με ενδοτικότητα, ψέμα, μειοδοσία, υποτέλεια...

Όταν οι δικοί μας λένε «θα κάνουμε ό,τι χρειαστεί» εννοούν τη Χάγη, τα ταξίδια και ίσως κάποιο βέτο κατόπιν εορτής. Τόση τόλμη! Οι καθυστερημένοι λεονταρισμοί μόνο ως συμπλήρωμα σε πολιτικές των ΗΠΑ μπορούν να θεωρηθούν και κανείς δεν τους παίρνει σοβαρά υπόψη

Με όχημα
την ποίηση

Ανθολόγος:
Λουκάς Αξελός

ΕΖΡΑ ΠΑΟΥΝΤ (1885-1972)

Εντολή

Πηγαίνετε τραγούδια μου στον μοναχό, τον στερημένο,
τον νευρωτικό, σ’ όποιον σκλαβώθηκε συνθηκολογώντας,
πείτε τους πως τους τυράννους τους καταφρονώ.
Να πάτε σαν γιγάντιο κύμα δροσερού νερού,
πείτε τους πόσο τους τύραννους καταφρονώ.

Μιλήστε ενάντια στην ασύνειδη καταπίεση
ενάντια στην τυραννία των βαρετών ανθρώπων,
μιλήστε ενάντια στις δεσμεύσεις.
Να πάτε στην βαθύπλουτη που πεθαίνει από πλήξη
και στις γυναίκες των προαστίων.

Πηγαίνετε στους κακοπαντρεμένους
σ’ όσους κρατούν κρυφό το φαλιμέντο τους,
στους παράταιρα ζευγαρωμένους,
στην εξαγορασμένη σύζυγο,
πηγαίνετε στην πλούσια κληρονόμο,

σ’ αυτούς που ζουν στην λεπταίσθητη λαγνεία,
και σ’ εκείνους που οι ευγενείς τους πόθοι ματαιώθηκαν.
Απλωθείτε σαν πανούκλα πάνω στου κόσμου την ανία,
με την κόψη σας στραμμένη εναντίιά της,
δυναμώστε τα χαλαρά σκοινιά,
χαρίστε θάρρος στα φύκια και τα πλοκάμια της ψυχής.

Να πάτε με τρόπους φιλικούς,
με λόγο ξεκάθαρο,
έτοιμοι να διακρίνετε το νέο κακό και το νέο καλό.
Αντισταθείτε σε όλες τις μορφές καταπίεσης.
Πηγαίνετε σ’ όσους μεσόκοπους χοντραίνουν
και σ’ αυτούς που έχασαν κάθε ενδιαφέρον.
Πηγαίνετε στους νέους που ασφυκτιούν στην οικογένεια.
Ω, πόσο είναι φοβερό
να βλέπεis τρεις γενιές στοιβαγμένες σ’ ένα σπίτι!
Είναι σαν γέρικο δέντρο με βλαστάρια
και τ’ άλλα του κλωνάρια σάπια και πεσμένα.

Πηγαίνετε κι αψηφήστε την κοινή γνώμη,
αρνηθείτε τούτη την φυτική, εξ αίματος, δουλεία.
Πείτε για την ελεύθερη συγγένεια του πνεύματος
και του νου.
Εναντιωθείτε σ’ όλες τις μορφές καταπίεσης.

Μετάφραση:
Τάκης Παπαγεωλόπουλος

Σουλεϊμανί: Ένας σωτήριος θάνατος

■ **ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ**
Αποστολόπουλου

Η εκτέλεση του Ιρανού στρατηγού Σουλεϊμανί θεωρήθηκε, από υποτίθεται αρμόδιους ξένους και Έλληνες, προάγγελος του Γ΄ Παγκοσμίου Πολέμου, όπως η δολοφονία του Δούκα Φερδινάνδου ήταν αφορμή για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Πολλοί φοβήθηκαν, η κατάσταση εκτονώθηκε, το κύρος των «ειδικών» πληρώθηκε. Αλλά τίποτα δεν έχει τελειώσει. Στη ρέουσα πραγματικότητα του σήμερα η Ελλάδα κάθεται στο παγκάκι και βλέπει τους άλλους να τρέχουν. Η Ελλάδα δεν είναι απομονωμένη, είναι αδιάφορη. Την προσπερνάνε αυτοί που δεν είναι χασομέρηδες, πάνε στη δουλειά και λύνουν προβλήματα.

Ο (ΥΠΟ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ) Ιρακινός πρωθυπουργός Αμπντούλ Μαχντί, αποκάλυψε, μιλώντας στη Βουλή μετά τη δολοφονία Σουλεϊμανί, ότι ο Τραμπ τον είχε απειλήσει τηλεφωνικά πως θα δολοφονηθεί αν δεν ακυρώσει το συμβόλαιο που μόλις είχε υπογράψει με την Κίνα για την ανοικοδόμηση/ηλεκτροδότηση του Ιράκ (*Reseau International*, 13/14-1). Ο Ιρακινός πρωθυπουργός πρόσθεσε ότι ο Τραμπ τον προειδοποίησε πως θα οργανώσει (ο Τραμπ) μεγάλες διαδηλώσεις στο Ιράκ και θα βάλει ελεύθερους σκοπευτές να σκοτώνουν τους διαδηλωτές ώστε να αναγκαστεί να παραιτηθεί (εμείς με μια επίσκεψη Πομπέο γλιτώνουμε τις ακρότητες και τακτοποιούνται όλα). Οι νεκροί στις διαδηλώσεις έφτασαν τους 400 και ο Μαχντί παραιτήθηκε. Μετά ο Τραμπ κάλεσε τους μούλδες στο Ιραν να μην σκοτώνουν όσους διαδηλώνουν εναντίον του καθεστώτος. Από τη Βαγδάτη στην Τεχεράνη έγιναν τα ίδια. Τα διεθνή ΜΜΕ αναφέρουν ότι ελεύθεροι σκοπευτές πυροβόλυσαν στην Τεχεράνη τους οργισμένους διαδηλωτές κατά του καθεστώτος. Σκοπός της καταγραφής αυτών των (παλαιών) μεθοδεύσεων δεν είναι ένας στείρος αντιαμερικανισμός αλλά για να είμαστε γνώστες ότι οι πολιτικοί σχεδιασμοί και οι απειλές έχουν εφαρμογή στο δρόμο, ανελέητη. Μετά τη δολοφονία Σουλεϊμανί έγινε γνωστό ότι οι Ιρανοί, ψυχραιμοί, ενημέρωσαν τον πρωθυπουργό του Ιράκ Α. Μαχντί (που κάνει τον ταχυδρόμο) ότι θα χτυπούσαν, σε αντίποινα, συγκεκριμένες αμερικανικές Βάσεις, δίνοντας την ευκαιρία στους Αμερικανούς πεζοναύτες να κρυφτούν. Όπως και έκαναν. Τέτοια γαλατική ευγένεια μεταξύ, υποτίθεται, εχθρών δεν έχει προηγούμενο στις διεθνείς σχέσεις. Αλλά οι Ιρανοί απλώς ανταπόδωσαν ευγενικά την πρόνοια των Αμερικανών να ειδοποιήσουν τον Μαχντί ότι (πρώτοι αυτοί)

Πόσος χρόνος άραγε θα χρειαστεί για να αντιληφθούμε την καινούργια αλυσίδα: «απειλές πολέμου, υποχωρήσεις, το δίκαιο του ισχυρού υπεράνω όλων». Στην αναμονή έως ότου εξαντληθούν ή αυτές οι ευρεσιτεχνίες εξαπάτησης ή η υπομονή μας

θα βομβάρδιζαν ορισμένους στόχους στο Ιράκ. Σ’ αυτούς σκοτώθηκε ο Σουλεϊμανί αλλά και ο Ιρακινός στρατηγός αλ Μουχάντις, συνεργάτης του Πέρση και ηγέτης της Ιρακινής Χεζμπολά. Αυτές οι αλληλοενημερώσεις προκαλούν τη σκέψη ότι η επιχείρηση δεν είχε στόχο απλώς να εξαλείψει μια-δυο προσωπικότητες αλλά να εξαφανίσει συγκεκριμένα ανθρώπινα εμπόδια σε ορισμένες εξελίξεις που προδιαγράφονται στο προσκήνιο και στο παρασκήνιο. Π.χ. δημοσίως ο Τραμπ δήλωσε ότι οι ΗΠΑ δεν εξαρτώνται πλέον από το πετρέλαιο της Μ. Ανατολής και θα αποχωρήσουν. Ο ανώτατος αγιατολάχ Χαμενέϊ δήλωσε ότι η αποχώρηση των ΗΠΑ από τη Μ. Ανατολή θα είναι η τιμωρία τους για τη δολοφονία του Σουλεϊμανί. Συμφωνία κυρίων.

ΟΙ ΑΠΕΙΛΕΣ και οι πολεμικές ιαχές στο Ιράν, στη Β. Κορέα και παντού αλλού προκαλούν τρόπο έως ότου οι «σώφρονες» επιβάλλονται και σώζουν την παρτίδα. Κάπως έτσι έγιναν γκρίζα τα Ίμια και έτσι ακριβώς πάμε για μια θριαμβευτική μοιρασιά του Αιγαίου και όχι «απλώς» συνεκμετάλλευση στο Αιγαίο. Τον Σουλεϊμανί υποστήριζε το 80% των Ιρανών, σύμφωνα με δημοσκόπηση. Νομιμόφρων ή όχι αποτελούσε, εξ αντικειμένου, πρόσφορη λύση όχι απλώς για μια άλλη κυβέρνηση αλλά για αλλαγή καθεστώτος, προσφέροντας ένα πατριωτικό και κοσμικό πλαίσιο. Απαλλάσσοντας την κοινωνία από τον ασφυκτικό θρησκευτικό εναγκαλισμό και αποκαθιστώντας την εθνική αστική τάξη στην ηγεσία του Ιράν, ως συνεχιστής του Μοσαντέκ (αστός πρωθυπουργός που ανάτρεψαν οι ΗΠΑ το 1953), και αντίπαλος των νεοφιλελεύθερων φιλοευρωπαίων ή/και φιλοαμερικανών

νών μεγαλοαστών/μεσοαστών εμπόρων (γνωστών με την επωνυμία «το παζάρι») πρόθυμων πάντα για «ευελιξία». Τελικά, αυτός δεν υποχώρησε και σκοτώθηκε, αυτοί μπορούν να συνομιλήσουν στο (κοντινό) μέλλον, εμείς μπορούμε να συνεχίσουμε τον μακάριο ύπνο μας. Στο περίπλοκο παζλ του Μεσανατολικού να ληφθεί υπόψη ότι ο τελών, όπως λέει ο ίδιος, υπό απειλή δολοφονίας πρωθυπουργός Μαχντί είχε ζητήσει από τις ΗΠΑ να αποχωρήσουν από τη χώρα λίγα 24ωρα πριν από το φονικό. Η απάντηση των Αμερικανών ήταν, σε πολύ ευγενική απόδοση, «άντε να κάνετε εκείνο που ξέρετε». Άλλο να λες ότι θα φύγεις από τη Μ. Ανατολή κι άλλο να αφήσεις το πετρέλαιο του Ιράκ στους ιθαγενείς και στους Ρώσους. Σ’ αυτό το πλαίσιο έγινε το ταξίδι του κ. Μητσοτάκη στις ΗΠΑ. Είναι για γέλια και για κλάματα, με βάση και τα παραπάνω, η ανενδοίαστη πρόταση Τσίπρα να απειλήσουμε τις ΗΠΑ (!) ότι δεν θα ψηφίσουμε, στη Βουλή, την αναβάθμιση της αμυντικής συνεργασίας έως ότου οι Αμερικάνοι μας στηρίξουν ξεκάθαρα. Ο άνθρωπος που παράδωσε στους Σκοπιανούς «γλώσσα και εθνικότητα» (κατόπιν αμερικανικής επιθυμίας) παριστάνει το παλικάρι. Για να μη σπαταλάμε χρόνο και χαλάμε τη διάθεσή μας μπορούμε να συνοψίσουμε. Σε όλη τη Δύση χρειάστηκαν τρεις δεκαετίες, μετά την πτώση της ΕΣΣΔ, για να αρχίσουμε να αντιδρούμε στα «αγαθά» της Παγκοσμιοποίησης. Πόσος χρόνος άραγε θα χρειαστεί για να αντιληφθούμε την καινούργια αλυσίδα: «απειλές πολέμου, υποχωρήσεις, το δίκαιο του ισχυρού υπεράνω όλων». Στην αναμονή έως ότου εξαντληθούν ή αυτές οι ευρεσιτεχνίες εξαπάτησης ή η υπομονή μας.

Κ. Σακελλαροπούλου: Μια επιλογή συμβατή με αυτά που έρχονται...

■ ΤΟΥ Νίκου Ταυρή

Ολοι κατανοούμε ότι η Ελλάδα διανύει μια πολύ δύσκολη περίοδο της σύγχρονης ιστορίας της. Οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά, γεωπολιτικά, πολιτισμικά, εθνικά – όλα τα ζητήματα είναι ανοιχτά, ο κίνδυνος η χώρα να περάσει μια νέα μεγάλη εθνική περιπέτεια είναι σοβαρός, και η έκβαση μιας τέτοιας περιπέτειας προμηνύεται να έχει μάλλον αρνητικό πρόσημο.

Υπό αυτό το πρίσμα, της μεγάλης φουρτούνας που έρχεται για τη χώρα, θα έπρεπε να ειπωθεί η επιλογή του προσώπου για την Προεδρία της Δημοκρατίας. Ενός προσώπου που θα μπορούσε να «σταθεί» πολιτικά απέναντι σε ό,τι έρχεται, άρα θα είχε το απαιτούμενο πολιτικό βάρος, την πολιτική εμπειρία και την ικανότητα να εκπροσωπήσει την Ελλάδα στις διεθνείς σχέσεις όπως θα άρμοζε στον ρόλο του. Έναν ή μία Πρόεδρο της Δημοκρατίας που θα είχε αποδείξει με τη διαδρομή του/της ότι μπορεί να υπερασπιστεί τα δίκαια της Ελλάδας και του λαού της, τόσο στο εσωτερικό όσο και διεθνώς.

Για αυτούς του λόγους η επιλογή της δικαστικού και προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) Αικατερίνης Σακελλαροπούλου για τη θέση της Προέδρου της Δημοκρατίας είναι λανθασμένη. Για να είμαστε πιο ακριβείς, πρόκειται για μια επιλογή που είναι εναρμονισμένη και απόλυτα συμβατή με τις περιπέτειες που έρχονται για τη χώρα. Όπως τονίζεται από τον Πέτρο Παπασαραντόπουλο στα «Νέα»: «Είναι μάλλον δεδομένο ότι δεν θα ακούσουμε από την νέα Πρόεδρο περιττές εθνικοπατριωτικές κορώνες». Τι σημαίνει αυτό; Ότι σε μια περίοδο που η Ελλάδα είναι πολλαπλώς εκτεθειμένη σε εθνικές και γεωπολιτικές απειλές, η νέα Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα ευθυγραμμιστεί με τις επιλογές του ελληνικού πολιτικού συστήματος, που δεν είναι άλλες από την πλήρη συμμόρφωση στα μνημονιακά πλαίσια, την ενδοτικότητα στα εθνικά ζητήματα και την υποταγή στην πολιτική των μεγάλων δυνάμεων για τη χώρα και την περιοχή. Αν στη διαπίστωση αυτή προσθέσουμε και το γεγονός ότι δεν διαθέτει πολιτική πείρα και πολιτικό βάρος, τότε μάλλον εύκολα φτάνουμε στο συμπέρασμα ότι δεν πρόκειται να έχουμε «εκπλήξεις» από μεριάς της. Βασικά, για αυτό τον λόγο προτάθηκε από την κυβέρνηση και για τον ίδιο λόγο έγινε με ευκολία αποδεκτή από την αξιωματική αντιπολίτευση. Είναι ένα πρόσωπο που μπορεί να «βγάλει τη δουλειά» για το πολιτικό σύστημα...

Η γυναικεία υποψηφιότητα

Πολλοί επιχειρηματολογούν για το γεγονός ότι θα έχουμε για πρώτη φορά μια γυναίκα Πρόεδρο της Δημοκρατίας, εκτιμώντας ότι πρόκειται για θετική εξέλιξη. Δυστυχώς αυτό από μόνο του δεν σημαίνει κάτι. Υπάρχουν γυναίκες που έχουν εργαστεί για το καλό της χώρας και του λαού, υπάρχουν και γυναίκες που κοίταξαν πώς θα εξυπηρετήσουν διάφορα συμφέροντα. Το πού κατατάσσεται η κα Σακελλαροπούλου το καταμαρτυρούν τα πεπραγμένα της στο ΣτΕ. Θα παραθέσουμε ορισμένα από αυτά: Τον Ιανουάριο 2012 απορρίπτει τους ισχυρισμούς των Δήμων σχετικά με τη εγκατάσταση ΧΥΤΑ σε Κερατέα και Γραμματικό. Τον Ιούλιο 2012 απορρίπτει το αίτημα ακύρωσης της απόφασης για παραχώρηση 4.000 δασικών στρεμμάτων σε Σκουριές και Μαντέμ Λάκκο στην «Ελληνικός Χρυσός» και για διακοπή της υλοτόμησης. Τον Φεβρουάριο 2015 απορρίπτει ως αβάσιμους τους ισχυρισμούς των κατοίκων στις Σκουριές, διατάσσοντας τη συνέχιση των έργων των μεταλλείων. Τον Μάρτιο 2015 προτείνει την αθώωση του Γιώργου Παπακωνσταντίνου στη δίκη για τη λίστα Λαγκάρντ. Τον Ιούλιο 2019 –ως πρόεδρος πλέον του ΣτΕ– αποφασίζει το οριστικό τέλος του 13ου και 14ου μισθού των δημοσίων υπαλλήλων. Πρόσφατα, τον Δεκέμβριο 2019, κατηγορήθηκε από πολλές πλευρές για «κακοδικία» στην υπόθεση του Αλεξάντερ Βίνικ (Mr. Bitcoin). Από ότι φαίνεται, το ότι είναι γυναίκα δεν έπαιξε κάποιο ιδιαίτερο ρόλο στις αποφάσεις της...

Σε επίπεδο πολιτικού σκηνικού, το γεγονός ότι η υποψηφιότητα είναι γυναικεία έχει διπλό σκοπό. Να λειτουργήσει επικοινωνιακά, θέλοντας να περάσει την αίσθηση ενός κάλπικου κυβερνητικού προοδευτισμού και να δώσει την εντύπωση ότι οι

πολιτικοί θεσμοί της χώρας εξελίσσονται, αφού επιλέχθηκε μια γυναίκα για το ανώτερο πολιτειακό αξίωμα. Την ίδια στιγμή, στριμώχνει και όλες τις δυνάμεις της αντιπολίτευσης που πολιτεύονται με τις σημαίες του ψευδοπροοδευτισμού και του δικαιωματισμού, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ, το ΚΙΝΑΛ και το ΜέΡΑ25. Βέβαια για τον ΣΥΡΙΖΑ το ζήτημα αποδείχτηκε πιο περίπλοκο, αφού την κα Σακελλαροπούλου την είχε διορίσει η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ στο ΣτΕ, οπότε θα ήταν δύσκολο να διαφωνήσει έστω και για λόγους μικροπολιτικής – αφού επί της ουσίας δεν είχε κανένα πρόβλημα, όπως προαναφέραμε.

Εξυπηρέτηση και άλλων αναγκών

Παράλληλα ο Κυριάκος Μητσοτάκης έκανε αυτή την επιλογή και για διάφορους άλλους λόγους, επειδή ήθελε να εξυπηρετήσει και άλλες δικές του ανάγκες. Αρχικά διότι ήθελε ένα πρόσωπο που θα αποσπούσε συναίνεση από τις δυνάμεις της αντιπολίτευσης. Αυτό το πέτυχε, και έτσι ξεπέρασε τον σκόπελο μιας ψηφοφορίας στη βουλή που μπορούσε να του προκαλέσει

διάφορα προβλήματα.

Επίσης ήθελε να υπερβεί διάφορες άλλες υποψηφιότητες που είχαν ορισμένο πολιτικό βάρος και εμβέλεια και θα έδιναν πολιτική υπόσταση –όποια και αν ήταν αυτή– στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Υποψηφιότητες που θα αποτελούσαν έναν άλλο πόλο μέσα στο ελληνικό πολιτικό σύστημα και θα είχαν έναν δικό τους σχεδιασμό. Αυτό ήταν κάτι που δεν επιθυμούσε αυτή τη στιγμή ο πρωθυπουργός. Διότι φαίνεται ότι ο Κυριάκος Μητσοτάκης θέλει να είναι αυτός ο βασικός παίκτης, ο βασικός φορέας των πολιτικών πρωτοβουλιών, τόσο εσωτερικά όσο και σε διεθνές επίπεδο. Έτσι άλλωστε έχει σχεδιάσει το επιτελείο του Μαξίμου, το υπουργικό συμβούλιο, το δίκτυο των συμβούλων του και τους αντιπροέδρους του. Δεν ήθελε κάποιον/α που να έχει τη δυνατότητα να κινηθεί αυτόνομα, αλλά κάποιον/α «του χεριού του». Και αυτό μάλλον το έχει κατορθώσει μ' αυτήν την επιλογή, την ίδια στιγμή που έχει και τη δυνατότητα να βάλει πρόεδρο του ΣτΕ κάποιον/α της δικής του πολιτικής αρεσκείας.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2020 ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

στα κεντρικά βιβλιοπωλεία το καινούργιο ημερολόγιο από τις εκδόσεις Α/συνεχεια

Το θέμα του: *Η φύση μας χρειάζεται*

Δεν σας λέμε περισσότερα.

Αναζητήστε το.

Ξεφυλλίστε το...

Α/συνεχεια

Για παραγγελίες:

τηλ: 210 384 5870

www.asynechia.gr

info@asynechia.gr

01 **πολιτική**■ **ΤΟΥ Τάσου Βαρούνη****Το θέατρο της ανομίας**

Ο Μητσοτάκης χτίζει προφίλ νοικοκυροσύνης και πυγμής. Ας ξεχάσουμε γιατί η εγκληματικότητα αυξάνεται, ποιο είναι το μικρό και το μεγάλο ψάρι, από τι κυρίως απειλείται η καθημερινότητά μας. Ακόμα δηλαδή κι αν μείνουμε αποκλειστικά στις εστίες της «απλής» ανομίας, εύκολα παρατηρούμε ότι αυτές δε βρίσκονται ούτε στο πανεπιστήμιο, ούτε στους κατειλημμένους χώρους. Αλλού λοιπόν στοχεύει η κυβέρνηση και γι' αυτό το στοιχείο του σόου κυριαρχεί. Υπάρχει –και κατασκευάζεται διαρκώς– ένα «ακροατήριο» που είναι σε ένα βαθμό πεισμένο ότι πρέπει να λυθεί κάποιο τέτοιο ζήτημα. Σε αυτό κυρίως επενδύει, από αυτή την ατζέντα ευελπιστεί να κερδίσει ορισμένους πόντους, μέσα μάλιστα από την αντίθεσή του στους προηγούμενους. Τα επιχειρήματα ποικίλουν κάθε φορά και ενίοτε υπαρκτές πλευρές διογκώνονται για στήσουν το θεατράκι. Τώρα είναι «τα παιδιά των εύπορων οικογενειών που κάνουν τις καταλήψεις» λες και η πολιτική της Ν.Δ. φημίζεται για τη στήριξή της στα «παιδιά του λαού». Τώρα ο ΕΚΑΜίτης που ξεσαλώνει έγινε κι αυτός ένας απλός εργαζόμενος των 800 ευρώ. Γιατί όχι να του δικαιολογήσουμε και καμιά παρεκτροπή. Ο διαφορετικός τρόπος που προωθούνται βασικές επιλογές δεν μπορεί όμως να κρύβει την κοινή κατεύθυνση Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ. Δε θα μπορούσε αλλιώς

Είναι επικίνδυνες οι καταλήψεις;

να λειτουργήσει ο διπολισμός. Όταν για παράδειγμα ένα πλέγμα πολιτικών δυσκολεύουν τη στέγαση και ανακατανέμουν τις ιδιοκτησίες, το πράγμα οδηγείται στο δίπολο «καταστολή-αντικαταστολή». Καθόλου αδιάφορο, αφού χτίζει κι αυτό συνειδήσεις και κοινωνικές συνήθειες, αλλά εντελώς αδύναμο να ορίσει τα ανοιχτά και πραγματικά μέτωπα που πρωτίστως ορίζουν τις εξελίξεις.

Απολογητική και κριτική

Κάθε εγχείρημα έχει τη φυσιогνωμία του. Για τις περισσότερες καταλήψεις μάλιστα, εύκολα θα λέγαμε ότι όχι απλά «δεν ενοχλούν» αλλά ότι καλώς υπάρχουν. Μακάρι

και ο λόγος τους να ήταν πιο σεμνός. Γιατί είναι κακό να παραμυθιαζόμαστε για το «πόσο επικίνδυνοι είμαστε για την εξουσία», για το με πόση «απελευθέρωση» μπολιάζουμε το κοινωνικό γίγνεσθαι. Υπάρχει δηλαδή ένα ζήτημα αντίληψης. Άλλοτε πιο καλυμμένα, άλλοτε με πολύ θόρυβο και θέαμα, κάποτε με μια αφ' υψηλού και υποτιμητική ματιά στους κυρ-Παντελήδες. Και αυτό το φόντο δεν είναι λεπτομέρεια μέσα στα πολλά «σωστά» που μπορεί να τίθενται π.χ. για το ζήτημα της στέγασης. Μπορεί το γεγονός του «προσωπικού κόστους» (συλλήψεις κ.λπ.) να προσδίδει –και καλώς– κύρος ή οι τσιμεντόλιθοι και οι μπογιές να αναπαριστούν τον ξεφτιλισμό

του κράτους αλλά είναι ένα ζήτημα στο αν και πως αυτά συμπαράσφύρουν και συμβάλλουν με οποιοδήποτε τρόπο σε ευρύτερες διεργασίες ή παραμένουν στα φαντασιακά κάποιων μικρόκοσμων.

Δεν είναι τα πάντα υπερασπίσιμα με μοναδική αφετηρία τη στοχοποίηση και το χτύπημά τους από το κράτος και τους μηχανισμούς του.

Τις αγνότερες των προθέσεων να δεχτούμε, αυτό σε τίποτα δεν διασφαλίζει ότι διάφορες κινήσεις και πρωτοβουλίες δεν θα ρουφηχτούν και δεν θα λειτουργήσουν σε διαφορετικό πλαίσιο και στόχευση από την αρχική τους. Από τη στιγμή που κάτι εισέρχεται στο πολιτικό και δημόσιο πεδίο,

Συνεχίζεται το αδιέξοδο στο προσφυγικό

Έντονες αντιδράσεις στις τοπικές κοινωνίες

■ **του Δημήτρη Γκάζη**

Συνεχίζουν να μεγαλώνουν τα αδιέξοδα σχετικά με τη διαχείριση του μεταναστευτικού/προσφυγικού, την ίδια στιγμή που οι σχεδιασμοί της Ε.Ε. για εγκλωβισμό των ροών στη χώρα μας προωθούνται πιστά από την κυβέρνηση, παρά τις αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι αντιδράσεις κατοίκων της Χίου, στην πρόσφατη επίσκεψη του κ. Μηταράκη, που παραβρέθηκε στο Δημοτικό Συμβούλιο του νησιού για να παρουσιάσει τον σχεδιασμό της κυβέρνησης για νέα δομή φιλοξενίας προσφύγων στο νησί. Οι κάτοικοι του νησιού διαμαρτύρονται για την υπερουσσύρευση προσφύγων και μεταναστών στο νησί, για τη διάψευση των υποσχέσεων της κυβέρνησης Ν.Δ. και διεκδικούν δραστικές λύσεις, όπως την άμεση αποσυμφόρμηση των νησιών, το κλείσιμο των μεγάλων hot-spot και την αντικατάστασή τους από μικρές δομές ολιγοήμερης παραμονής. Ο νέος σχεδιασμός της κυβέρνησης προβλέπει νέες μεγάλες δομές, οι οποίες το μόνο που εγγυώνται

είναι η μονιμοποίηση της διαμονής μεταναστευτικών πληθυσμών στα νησιά, δομές που θα προβλέπουν και τη λειτουργία χώρων κλειστού τύπου, επί της ουσίας φυλακές για όσους απορρίπτονται από την διαδικασία χορήγησης ασύλου. Παρά την αποφασιστικότητα που θέλει να δείξει η κυβέρνηση, παρά το διαρκές μασάζ σε γαλάζια αυτοδιοικητικά στελέχη, η δυσπιστία των τοπικών κοινωνιών απέναντι στους κυβερνητικούς σχεδιασμούς δεν λέει να κοπάσει. Για την κυβέρνηση που εκλέχθηκε με προμετωπίδα να βάλει μια τάξη στο μεταναστευτικό, η αποτυχία των όποιων μηχανισμών διαχείρισης προώθησε από την αρχή της θητείας της και η δημιουργία εκρηκτικής κατάστασης στα νησιά, έρχεται να προστεθεί στα σημαντικά εθνικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα. Και ως συνήθως, το μόνο που έχει να αντιτάξει η ελληνική πολιτική ελίτ στα σημαντικά ζητήματα είναι η επικοινωνιακή πολιτική, η πιστή εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών και η επίθεση στον «λαϊκισμό» που έχει ποτίσει την κοινωνία. Στα πλαίσια αυτά, μετά τα σόου Χρυσοχοϊδη με τις καταλήψεις και τα μεγαλεπίβολα σχέδια του

υπουργού Άμυνας κ. Στεφανή, η κυβέρνηση επανιδρύει το υπουργείο μεταναστευτικής πολιτικής και αναθέτει στο δίδυμο Μηταράκη-Κουμουτσάκο να διαχειριστούν τα όποια κονδύλια της Ε.Ε., να περιορίσουν τις αντιδράσεις στελεχών της Ν.Δ., και να υλοποιήσουν το σχεδιασμό με το μικρότερο δυνατό πολιτικό κόστος, σε μία περίοδο που οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι αποκτούν εκρηκτικές διαστάσεις. Για ακόμη μια φορά, όλες οι ελπίδες της ελληνικής πλευράς για ελάφρυνση, επενδύονται στην Ε.Ε., η οποία βρίσκεται σε διαδικασία αναθεώρησης της μεταναστευτικής της πολιτικής. Σε πρόσφατη συνάντηση του κ. Μηταράκη με τον επίτροπο της Ε.Ε., κ. Μαργαρίτη Σχοινά, συνεχίστηκαν οι παραδοχές ότι η Ελλάδα έχει σγκώσει το βάρος της προσφυγικής κρίσης και οι ευχές για ευρωπαϊκή αλληλεγγύη. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του κ. Σχοινά «Τα τελευταία χρόνια κάναμε πολλά ως Ε.Ε. για το μεταναστευτικό, αλλά δεν μπορούμε να παραγνωρίσουμε ότι σε κάποιους σημαντικούς τομείς αποτύχαμε, όπως στην αλληλεγγύη που έπρεπε τα κράτη-μέλη να δείξουν στις χώρες υποδοχής. Η συνέπεια είναι ότι οι πρώτες χώρες υποδοχής,

Τα ιδιωτικά κολλέγια σε ανεξέλεγκτη τροχιά και τα δημόσια πανεπιστήμια υπό ασφυκτικό έλεγχο

■ της Γιάννας Γιαννουλοπούλου*

Επιστρέφοντας από την επίσκεψη στις ΗΠΑ, όπου συνόδεψε τον πρωθυπουργό και είχε ειδικές συζητήσεις με την αμερικανική πλευρά για θέματα παιδείας (!!!), η υπουργός Παιδείας υποστηρίζει στη Βουλή ένα νομοσχέδιο, το οποίο σε λίγες μέρες θα ψηφιστεί. Με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο γίνονται δεκτά τα πτυχία Κολλεγίων για τον διορισμό εκπαιδευτικών στο δημόσιο (άρθρο 50). Καταργείται, δηλαδή, η υποχρεωτικότητα της ακαδημαϊκής ισοτιμίας για να μπορούν οι κάτοχοι πτυχίων από ιδιωτικά κολλέγια να δώσουν εξετάσεις στο ΑΣΕΠ για διορισμό στο δημόσιο και αυτό μπορεί να γίνεται πλέον με την αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας! Η ιστορία δεν είναι καθόλου καινούργια. Ήδη, από το 2005, με την ευρωπαϊκή οδηγία 2005/36/ΕΚ συνιστάται η εξίσωση των πτυχίων των ελληνικών πανεπιστημίων με τα διπλώματα των ιδιωτικών κολλεγίων, κυρίως στο σημείο της αναγνώρισης επαγγελματικών δικαιωμάτων. Οι έως τώρα κυβερνήσεις προσπαθούσαν να «στήσουν αναχώματα» μέσω της διαφοροποίησης επαγγελματικών δικαιωμάτων και ακαδημαϊκού τίτλου, και, επομένως, να αποφύγουν την πλήρη εξίσωση που θα οδηγούσε στο δικαίωμα συμμετοχής των αποφοίτων των κολλεγίων σε εξετάσεις ΑΣΕΠ για διορισμό στο δημόσιο (και στη δημόσια εκπαίδευση). Βέβαια, τέτοιες άμυνες, όταν παράλληλα προωθείται η άμεση ή έμμεση ιδιωτικοποίηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από όλες τις πρόσφατες κυβερνήσεις, δεν μπορούν να είναι νικηφόρες. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, λοιπόν, ανερυθρίαστα, χωρίς εννοχές και κυρίως χωρίς αντίπαλο εξισώνει τις σπουδές του δημόσιου ελληνικού πανεπιστημίου με τα ιδιαίτερα αμφισβητούμενα «χαρτιά» των παραρτημάτων των ξένων πανεπιστημίων.

Αν ερευνήσουμε ποια είναι, τέλος πάντων, αυτά τα ιδιωτικά κολλέγια θα βρούμε ότι: «Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Κολλεγίων ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1998 και απαρτίζεται, μέχρι τώρα, από 10 Κολλέγια-Μέλη αναγνωρισμένα από το Υπουργείο Παιδείας, που συνεργάζονται με ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, στην πλειοψηφία τους βρετανικά. Τα Κολλέγια-Μέλη του Συνδέσμου είναι ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα οποία

συνεργάζονται κατ' αποκλειστικότητα με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής, αναγνωρισμένα από τις αρμόδιες αρχές της χώρας που εδρεύουν. Οι συνεργασίες αυτές βασίζονται σε συμφωνίες πιστοποίησης (validation) και δικαιόχρησης (franchising), οι οποίες οδηγούν σε πρώτο πτυχίο (bachelor) τουλάχιστον τριετούς διάρκειας σπουδών ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών». Παρουσιάζει ενδιαφέρον ότι η διάταξη με την οποία εξισώνονται τα πτυχία των πανεπιστημίων με τα διπλώματα των παντοειδών κολλεγίων, συμπεριλαμβάνεται σε ένα νομοσχέδιο που έχει ως βασικό του θέμα την «Εθνική Αρχή Ανωτάτης Εκπαίδευσης», η οποία θα αναλάβει ουσιαστικό έλεγχο των Προγραμμάτων Σπουδών και της γενικότερης λειτουργίας των δημόσιων ΑΕΙ. Σύμφωνα με αυτή τη λογική, το 20% της χρηματοδότησης των Τμημάτων των ελληνικών πανεπιστημίων θα εξαρτάται από την αξιολόγηση αυτής της Αρχής. Δηλαδή, η ήδη ασήμαντη κρατική χρηματοδότηση θα είναι κατά ποσοστό 20% (και έχουμε κάθε λόγο να υποθέσουμε ότι στη συνέχεια το ποσοστό θα ανεβεί) εξαρτημένη από την αξιολόγηση αυτής της Αρχής. Το καλύτερο; Αυτός ο φορέας (η Εθνική Αρχή Ανωτάτης Εκπαίδευσης) δεν έχει δυνατότητα ελέγχου σε άλλες εκπαιδευτικές δομές που λειτουργούν στην Ελλάδα, των οποίων οι απόφοιτοι με το άρθρο 50 του υπό ψήφιση νομοσχεδίου θα έχουν στην ουσία τα ίδια επαγγελματικά δικαιώματα με τους αποφοίτους των δημοσίων ΑΕΙ!!!

Πώς θα μπορούσαμε ψυχραιμα να περιγράψουμε την παραπάνω κατάσταση; Ένα ακόμη βήμα προς τη διάλυση της δημόσιας εκπαίδευσης με πολλαπλές διαστάσεις: **α) Επιστημονική:** Αυτό που καθιστά έναν εκπαιδευτικό θεσμό πανεπιστήμιο είναι η διεξαγωγή έρευνας. Φυσικά ουδείς ιδιώτης και ουδέν παράρτημα που εδρεύει στην πλατεία Κάνιγγος (όμορφη κατά τα άλλα) δεν θα δώσει ούτε ευρώ για έρευνα. Πρόκειται για μεταλυκεϊκά εκπαιδευτήρια που θα αναμασούν παλαιά γνώση, με κακοπληρωμένους διδάσκοντες και γυαλιστερά περτυλίσματα για το μπτρικό ίδρυμα κάπου στη Βρετανία (συνήθως).

β) Εθνική: Το ελληνικό πανεπιστήμιο θεωρείται ύποπτο και γιαυτό πρέπει διαρκώς να αξιολογείται, ενώ τα αγγλόφωνα παρατήματα θεωρούνται υπεράνω πάσης αξιολόγησης. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί που θα διοριστούν στο δημόσιο σχολείο, αφού έχουν σπουδάσει στα κολλέγια, θα έχουν κάνει μια απροσδιόριστη κατάρτιση χωρίς γείωση στην ελληνική πραγματικότητα, τον ελληνικό πολιτισμό και ταυτότητα.

γ) Κοινωνική: Η απόκτηση πτυχίου θα είναι πλέον καθαρά θέμα εισοδήματος της οικογένειας και θα αγοράζεται ανάλογα με αυτό. Είναι αυτονόητο ότι καμιά βάση εισαγωγής δεν θα τεθεί στα παραμάγαζα. Αλήθεια, όσοι κραυγάζουν για τους αμόρφωτους μαθητές/φοιτητές μας, πώς νιώθουν που οι εκπαιδευτικοί πλέον δεν θα έχουν μπει με εξετάσεις στο "ίδρυμα" που θα τους κάνει εκπαιδευτικούς, αλλά μόνο πληρώνοντας; Οι παραπάνω βασικές διαστάσεις είναι απολύτως ισότιμες και διαπλέκονται μεταξύ τους με έναν παραδειγματικό τρόπο, που δείχνει ότι μια χώρα περιορισμένης κυριαρχίας, προφανώς και δεν μπορεί να ελέγχει τους τίτλους των ανώτερων ιδρυμάτων της.

Ήδη μεγάλοι εκπαιδευτικοί οργανισμοί ετοιμάζονται να νοικιάσουν κτίρια στο κέντρο της Αθήνας. Η οικονομική «πίτα» είναι πολύ μεγάλη, η αγωνία των νέων για δουλειά και μόρφωση ακόμη μεγαλύτερη και οι αντιστάσεις των διοικήσεων των ελληνικών πανεπιστημίων ασήμαντες.

Το φοιτητικό κίνημα και το κίνημα των πανεπιστημιακών δεν μοιάζει να έχει συνέλθει από τον εθισμό στην εύκολη αντιπαράθεση και τη «συνδιαχείριση» των προβλημάτων που διέδωσε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ. Επομένως, οι σιωνοί δεν είναι καλοί.

Η τελευταία μεγάλη στιγμή των κινήματων αυτών ήταν η υπεράσπιση του άρθρου 16 για το δημόσιο χαρακτήρα της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης. Το άρθρο 16 ισχύει ακόμη, αλλά είναι κενό γράμμα. Δεν χρειάζεται η αναθεώρησή του.

Στην καμμένη γη που άφησαν όλες οι μνημονιακές κυβερνήσεις, οι καταπατητές του δημόσιου πανεπιστημίου θέλουν να χτίσουν αυθαίρετα. Συμβαίνει ακριβώς αυτό.

* Η Γιάννα Γιαννουλοπούλου είναι πανεπιστημιακός (ΕΚΠΑ)

υπόκειται και αλληλεπιδρά με τους συσχετισμούς του. Αυτό δε σημαίνει ακινησία εν' ονόματι ενός δυσμενούς συσχετισμού. Σημαίνει όμως εκτίμηση για το πώς σκέφτεται και πώς λειτουργεί ο «αντίπαλος» –που δεν είναι ένα πράγμα–, αναγνώριση του βαθμού συναίνεσης που απολαμβάνει αλλά και των τρωτών του σημείων.

Για παράδειγμα, ο «ανθρωπισμός» λειτουργεί σήμερα στη χώρα μας ως ένα από τα ιδεολογικά εργαλεία για να γίνουν αποδεκτοί όλοι οι σχεδιασμοί για το μεταναστευτικό. Κακό πράγμα ο ανθρωπισμός; Όχι. Ο «αντιφασισμός» και τα δίπολα που στήθηκαν βοήθησαν στην εξαιρετικά φτωχή και ακίνδυνη εξίσωση «αγώνας, κίνημα, ριζοσπαστισμός ίσον αντιφασισμός» αλλά συχνά και σε μια εύκολη και «τραβηγμένη από τα μαλλιά» κοινωνική πόλωση.

Κακό πράγμα ο αντιφασισμός. Όχι. Ο «εθελοντισμός» και η «ενασχόληση με το συγκεκριμένο» μπορεί να προσέφερε λύσεις και να έχτισε συλλογικότητες, την ίδια στιγμή όμως μετατόπισε και μάλλον έφθειρε το πεδίο της πολιτικής διάστασης των ζητημάτων. Ακόμα και η υπερπροβολή του τρισκατάρατου Κούλη και η καταγραφή του κυβερνητικού έργου της Ν.Δ. ως το απόλυτο σκότος, στοχεύει στο να παρουσιάζεται ως φως η... «μεγάλη οικογένεια του κινήματος, της αριστεράς, της αντίστασης κ.ο.κ.» πάντα υπό τις φτερούγες του ΣΥΡΙΖΑ.

Όλα αυτά βέβαια δεν σημαίνουν θαυματοουργές ιδιότητες στην πολιτική, πόσο μάλλον όταν αυτή περιορίζεται σε έναν ξερό λόγο.

Οι αιτίες για το τι κυριαρχεί είναι εξίσου βαθιές και δομικές, περιστασιακές και υπό διαμόρφωση. Υπάρχουν βέβαια και αυτοί που αναμένουν με μακαριότητα τις συνθήκες που ποτέ... δεν είναι ώριμες.

όπως η Ελλάδα, σηκώνουν δυσανάλογα βάρη. Ήρθε η ώρα η αδικία αυτή να διορθωθεί. Η συνεισφορά όλων των κρατών θα είναι υποχρεωτική, αλλά η φύση της συνεισφοράς μπορεί να είναι διαφορετική».

Αυτό το «η φύση της συνεισφοράς μπορεί να είναι διαφορετική» ίσως να είναι το βασικό στοιχείο της πρότασης. Ο ίδιος ο κ. Σχοινάς είχε υπενθυμίσει νωρίτερα πως «η Ε.Ε. παρέχει το μοναδικό πλαίσιο που έχουμε για να διαχειριστούμε τις πολλαπλές πλευρές του ζητήματος, και η Ελλάδα είναι ο πρωταθλητής στη λήψη ευρωπαϊκής χρηματοδότησης από το ταμείο για την μετανάστευση». Το συμπέρασμα είναι απλό. Η κοινή ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική, θα προβλέπει τον εγκλωβισμό των ροών στην Ελλάδα και τη χρηματοδότηση γι' αυτό από τους υπόλοιπους εταίρους, ως εκεί φτάνει η αλληλεγγύη. Χαρακτηριστική τέλος ήταν και η αναφορά του επιτρόπου και στην Τουρκία, για την οποία, μετά την φραστική στήριξη σε Ελλάδα και Κύπρο, τόνισε πως «στο ζήτημα διαχείρισης του μεταναστευτικού πρέπει να ομολογήσουμε ότι η δήλωση Ε.Ε.-Τουρκίας παρήγαγε απτά αποτελέσματα, με την γείτονα χώρα να φιλοξενεί τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων». Κι αυτή η δήλωση έρχεται ακριβώς τη στιγμή που έχει γίνει πολλαπλά φανερό πως η Τουρκία ασκεί έναν υβριδικό πόλεμο απέναντι στη χώρα μας, αξιοποιώντας με εκβιαστικό τρόπο και τις προσφυγικές ροές. Αν έχεις τέτοιους φίλους, τι να τους κάνεις τους εχθρούς...

01 **πολιτική/διεθνή**

Συνεχίζεται η αναταραχή στη Γαλλία

Υπουργοί και βουλευτές του Μακρόν καταδιώκονται από τον «ετερόκλητο όχλο»

■ του Γιώργου Αναστασίου

Πουθενά δεν βρίσκουν ησυχία τα στελέχη της γαλλικής κυβέρνησης και του κόμματος του Μακρόν: κάθε μέρα (και νύχτα!) αναγκάζονται να διαφύγουν από την... πίσω πόρτα από εκδηλώσεις, καταδιωκόμενοι από πλήθη διαδηλωτών. Αστυνομικοί φυγάδευσαν προχθές το βράδυ την υπουργό Μαρλέν Σκιαπά από εστιατόριο του Παρισιού, στο οποίο θα πραγματοποιούσε ομιλία σε πολιτικούς φίλους της. Η Σκιαπά αποκάλυψε «φασίστες» τους διαμαρτυρόμενους, μια κατηγορία που έχει γίνει ψωμοτύρι στο στόμα πολιτικών και μεγαλοδημοσιογράφων. Στο Μπορντό διαδηλωτές διέκοψαν επίσημη τελετή τη στιγμή που μιλούσε η Κατρίν Φαμπρ, βουλευτίνα του Μακρόν, αναγκάζοντάς την να κατέβει από το βήμα υπό την προστασία αστυνομικών. Στην Τουλούζη ο δήμαρχος Ζαν-Δικ Μουντέν επίσης φυγαδεύτηκε από εκδήλωση για τον εορτασμό του νέου έτους, καθώς εκατοντάδες δημότες άρχισαν να τον γιουχάρουν, ενώ την ίδια τύχη είχε στη Χάβρη και η πρόεδρος του Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, την οποία έβαλαν στο στόχαστρο απεργοί λιμενεργάτες. Χθες στο Χερβούργο τα Κίτρινα Γιλέκα απέκλεισαν με ένα βουνό από σκουπίδια την είσοδο του γραφείου της Σονιά Κριμί, επίσης βουλευτίνας του κυβερνητικού κόμματος, ενώ απεργοί διέκοψαν στο Περπινιάν συγκέντρωση στην οποία θα μιλούσε η υπουργός

Εργασίας Μιριέλ Πενικό. Άλλοι εισέβαλαν στα στούντιο του ιδιωτικού τηλεοπτικού καναλιού BFM στο Παρίσι, που είναι η ναυαρχίδα της εκστρατείας κατασυκοφάντησης των διαμαρτυρόμενων λαϊκών τάξεων, αναγκάζοντάς το να διακόψει τη μετάδοση του κανονικού του προγράμματος. Επίσης χθες απεργοί κατέλαβαν την έδρα της πάλαι ποτέ «σοσιαλιστικής» συνδικαλιστικής συνομοσπονδίας CFDT, η ηγεσία της οποίας έχει αναδειχθεί σε συστημικό απολογητή της αντικοινωνικής πολιτικής του Μακρόν. Τέτοιου είδους «οχλοκρατικές εκδηλώσεις» (όπως τις αποκάλυψε ο πρωθυπουργός Εντουάρ Φιλίπ) ξεσπούν κάθε μέρα απ' άκρη σ' άκρη της Γαλλίας, στο φόντο των μεγάλων απεργιακών κινητοποιήσεων ενάντια στην τελευταία «μεταρρύθμιση» που εμπνεύστηκε ο Μακρόν και αφορά το πετσόκομμα του συνταξιοδοτικού συστήματος.

Οι διαδηλωτές είναι η πραγματική αντιπολίτευση

Πράγματι, έχουν περάσει σχεδόν 50 μέρες από την έκρηξη του απεργιακού κύματος, που συνεχίζεται παρά τις υποχωρήσεις της γαλλικής κυβέρνησης σε δευτερεύουσες πτυχές της πολιτικής της. Σχεδόν καθημερινά εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλώνουν σε όλη τη χώρα παρά και ενάντια στην άνευ προηγουμένου αστυνομική βία, καθώς οι απερ-

γιακές συγκεντρώσεις μετατρέπονται σε μαχητικές λαϊκές διαδηλώσεις με τη συμμετοχή των Κίτρινων Γιλέκων, νεολαίων και «πρόσκαιρα-ευέλκτα απασχολούμενων» εργαζόμενων. Οι «οχλοκρατικές εκδηλώσεις» σαν αυτές που περιγράφηκαν πριν συμπληρώνουν την εικόνα μιας Γαλλίας που δεν λείπει να ησυχάσει. Και προκαλούν λύσσα στο πολιτικό, επιχειρηματικό και μιντιακό κατεστημένο, το οποίο συμπληρώνει τη δολοφονική καταστολή με οχετούς ύβρεων εναντίον των σύγχρονων Αβράκωτων – φέρνοντας όμως μέχρι στιγμής τα αντίθετα αποτελέσματα. Στην κατάσταση αυτή, είναι οι λαϊκές τάξεις που κάνουν πολιτική με τα δικά τους μέσα και σύμβολα, ενώ η κάθε απόχρωσης επίσημη αντιπολίτευση παρακολουθεί μουνδιασμένη...

Η επιμονή και ο ριζοσπαστισμός της κοινωνικής διαμαρτυρίας έχει πάντως αρχίσει να προκαλεί ρωγμές στο κυβερνητικό μπλοκ, και να υπονομεύει εκ νέου την εικόνα του αλαζονικού Γάλλου προέδρου Μακρόν ακόμη και εκτός συνόρων. Μια ένδειξη είναι η «σιωπηλή απόσυρση» του ενός τρίτου σχεδόν των κυβερνητικών βουλευτών από συνεδριάσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας, κομματικές εκδηλώσεις κ.λπ. «Μερικούς έχω να τους δω τόσο καιρό που έχω ξεχάσει τα πρόσωπά τους» εκμυστηρευόταν σε δημοσιογράφο της εφημερίδας Le Parisien ένας συνάδελφός τους. Άλλος του εξηγούσε ότι οι απόντες «είναι απογοητευμένοι, διότι συνειδητοποιούν ότι κανείς δεν τους ακούει». Η δυσαρέσκεια αυξήθηκε το τελευταίο δίμηνο, καθώς ο Μακρόν και το επιτελείο του αγνόησαν περιφρονητικά τις επιφυλάξεις δεκάδων βουλευτών για την ορθότητα της επιχειρούμενης συνταξιοδοτικής «μεταρρύθμισης», και τον φόβο που εξέφρασαν ότι η κοινωνική διαμαρτυρία κινδυνεύει να βγει εκτός ελέγχου.

γυρίζει

Αντεπίθεση του «Συμφώνου Ενότητας» στη Βολιβία

Κρίσιμη εβδομάδα για τη Βολιβία είναι η επόμενη. Την ερχόμενη Τετάρτη 22 Ιανουαρίου λήγει, σύμφωνα με το MAS-IPSP (αλλά και το Σύνταγμα της χώρας), η νομιμοποίηση της ντε φάκτο «μεταβατικής» κυβέρνησης που επιβλήθηκε μετά το πραξικόπημα της 10ης Νοεμβρίου 2019*. Ο Έβο Μοράλες θεωρεί ότι παραμένει ο συνταγματικός Πρόεδρος της χώρας, δεδομένου ότι η παραίτησή του δεν έχει γίνει δεκτή από την Πολυεθνική Νομοθετική Συνέλευση. Τώρα η κοινοβουλευτική πλειοψηφία του MAS αναμένεται να συζητήσει και να μην κάνει αποδεκτή την παραίτηση Μοράλες, πράγμα που θα αποτελέσει την αρχή μιας πανεθνικής αντεπίθεσης. Έχουν ήδη ανακοινωθεί κινητοποιήσεις σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Βολιβίας με αίτημα την παραίτησή της ντε φάκτο κυβέρνησης. Κατά τα άλλα, αύριο Κυριακή 19 Ιανουαρίου το MAS-IPSP ορίζει επίσημα τους υποψηφίους του για τις γενικές εκλογές του Μαΐου-Ιουνίου, ξεπερνώντας, όπως φαίνεται, τις διαφωνίες που υπήρξαν το προηγούμενο διάστημα. Σημαντική για την ενότητα του κόμματος ήταν η μεγάλη συγκέντρωση-συνδιάσκεψη του «Συμφώνου Ενότητας», που πραγματοποιήθηκε το περασμένο Σάββατο στη Βολιβία, στο αθλητικό στάδιο της κωμόπολης Χουανούνι της περιφέρειας Ορούρο. Εκεί εκατοντάδες στελέχη απ' όλη τη χώρα κατέληξαν σε μια κοινή στρατηγική με στόχο, όπως είπαν, την προώθηση των κατακτήσεων των τελευταίων 14 ετών και την επιστροφή της Βολιβίας στη «διαδικασία αλλαγής».

Αρχικά έγινε μεγάλη συζήτηση για τους υποψηφίους του MAS στις εκλογές του Μαΐου. Οι αντιπρόσωποι από τις περισσότερες περιφέρειες υποστήριξαν το δίδυμο Νταβίντ Τσοκεχουάνκα για Πρόεδρο και Αντρόνικο Ροντρίγκεζ για Αντιπρόεδρο, και κάποιοι αντίστροφα. Δεν υπήρξαν όμως άλλες προτάσεις για ονόματα που είχαν ακουστεί πρόσφατα. Στη συνέχεια ελήφθησαν αποφάσεις για την ακύρωση των πρόσφατων κυβερνητικών μέτρων (αποεθνικοποίηση λιθίου, απορρύθμιση των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων) και για την αντιμετώπιση της εντεινόμενης κρατικής και παρακρατικής τρομοκρατίας.

Η συνάντηση έκλεισε με τηλεφωνικό μήνυμα του Έβο Μοράλες, που υπό της επευφημίες του πλήθους των εκπροσώπων επανέλαβε τη σταθερή θέση του, ότι το πραξικόπημα θα ακυρωθεί δημοκρατικά με τις εκλογές του Μαΐου, ήδη από τον πρώτο γύρο. Η κατάσταση είναι τεταμένη. Η κρατική και παρακρατική βία εντείνεται μέρα με τη μέρα, και δεν είναι καθόλου βέβαιο πως η κυβέρνηση θα ανεχθεί μαζικές διαμαρτυρίες, έστω και ειρηνικές. Πριν δύο μέρες ο Μοράλες μίλησε για την ανάγκη «ένοπλων πολιτοφυλακών». Πρόκειται για τη μεγαλύτερη ως τώρα δοκιμασία του συμβιβασμού που επιτεύχθηκε στα τέλη Νοεμβρίου.

Βασίλης Ξυδιάς

* Τα προηγούμενα άρθρα του Δρόμου για τη Βολιβία μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα ηλεκτρολογώντας: edromos.gr/tag/Βολιβία

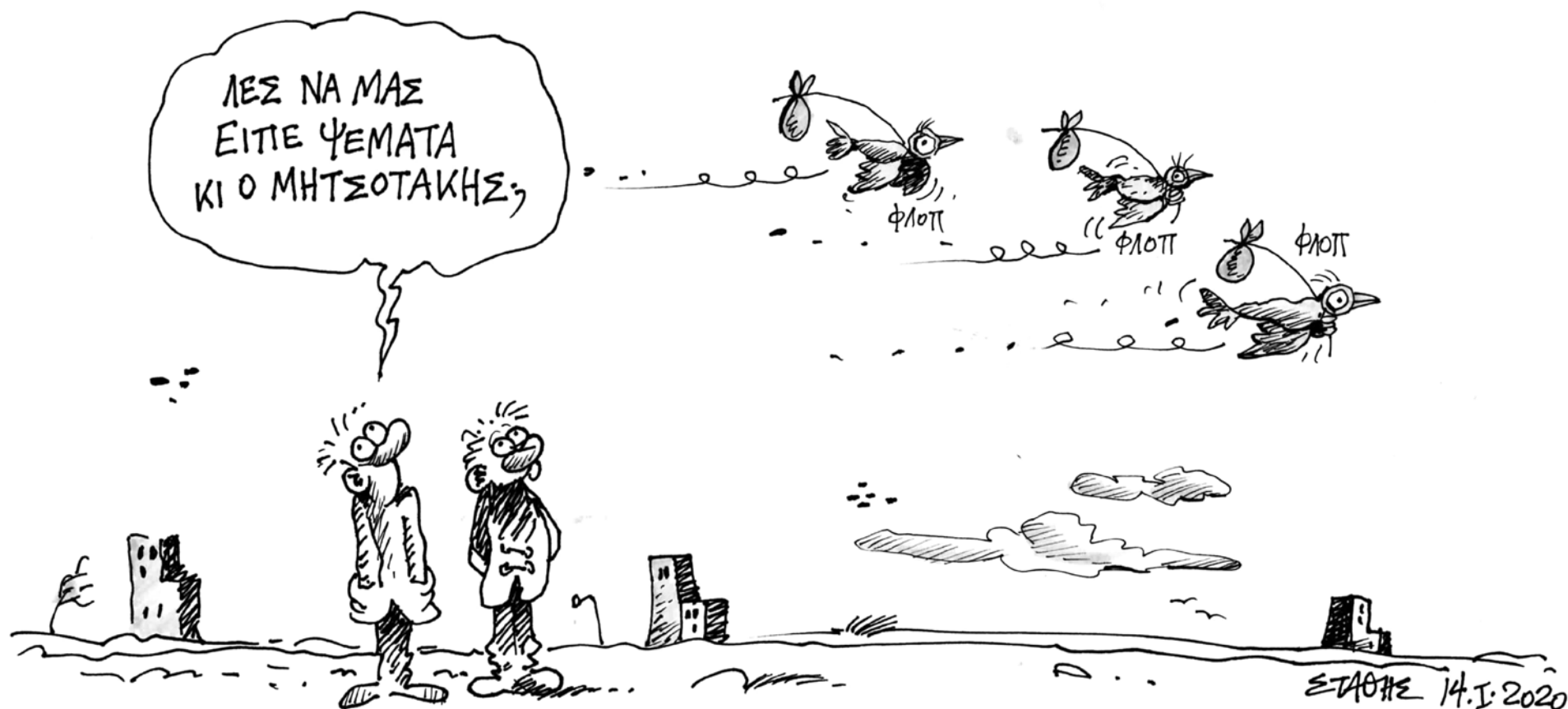
Μπράβο Κουστουρίτσα!

Ο διεθνούς φήμης σκηνοθέτης Εμίρ Κουστουρίτσα εμφανίστηκε την Τρίτη στο Διεθνές Κινηματογραφικό και Μουσικό Φεστιβάλ του Κίστεντορφ, στη Σερβία, φορώντας ένα μπλουζάκι με τη μορφή του Τζούλιαν Ασάνζ και το σύνθημα «Ελευθερία στον Τζούλιαν Ασάνζ». Εντάσσεται έτσι στις εξαιρετικές περιπτώσεις διανοούμενων και καλλιτεχνών που, σε αντίθεση με την επιλεκτικά ευαίσθητη πλειοψηφία του πνευματικού και καλλιτεχνικού χώρου, κινητοποιούνται για τη σωτηρία του ιδρυτή των Wikileaks. Ο Ασάνζ παραμένει φυλακισμένος υπό βάρβαρες συνθήκες στη βρετανική φυλακή Μπελμάρς, απ' όπου μεθοδεύεται η έκδοσή του στις ΗΠΑ. Σε μια τέτοια περίπτωση κινδυνεύει αυτή καθαυτή η ζωή του Ασάνζ*, τον οποίο η Ουάσιγκτον επιδιώκει να εκδικηθεί αφότου τα Wikileaks αποκάλυψαν μεταξύ άλλων και τα εγκλήματα πολέμου των ΗΠΑ σε τρίτες χώρες. Στην περίπτωση του, η βρετανική «δικαιοσύνη» αποκαλύπτει τη γύμνια της, με τελευταίο χαρακτηριστικό παράδειγμα το γεγονός ότι αυτήν την εβδομάδα δόθηκε στον δικηγόρο του μόλις μία ώρα για να εξετάσει τα «αποδεικτικά στοιχεία» που αποσκοπούν στην έκδοση του Ασάνζ στις ΗΠΑ!

Ο Κουστουρίτσα σε σχετική δήλωσή του τόνισε ότι «ενώ ο Ασάνζ πεθαίνει, τα ΜΜΕ μας βομβαρδίζουν με άχρηστες ειδήσεις που αλλάζουν καθημερινά και συνεχώς υποδηλώνουν ότι η ζωή είναι επικίνδυνη, με στόχο να μην έχουμε την ευκαιρία να αναλογιστούμε, έστω και τυχαία, ότι θα μπορούσαμε να την αλλάξουμε», και συμπλήρωσε: «Είμαι πεπεισμένος ότι, παρά το γεγονός ότι ξεχνάμε τόσο γρήγορα, το ίχνος κάποιων ανθρώπων θα παραμείνει στην ιστορία και η κληρονομιά τους θα συνεχιστεί». Ο σκηνοθέτης κατέληξε ζητώντας την άμεση απελευθέρωση του ιδρυτή των Wikileaks.

* «Για τη σωτηρία του Ασάνζ!» (φύλλο 479, σελ. 15).

Στίν «Αυλή τῶν ΘΑΥΜΑΤῶΝ» (ΜΕ ΤὸΝ ΣΤΑΘΗ)...

Ανόπτος ή ο νοών, νοείω...

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος κράτησε έξι χρόνια. Ο πόλεμος στο Ιράκ δεν έχει βρει το τέλος του. Ο Τρωϊκός Πόλεμος κράτησε δέκα χρόνια, αλλά τότε η σφαγή ήθελε τον χρόνο της, ούτε πάντσερ υπήρχαν ούτε ντρόν.

Στην Ελλάδα η κρίση κρατά ήδη δέκα χρόνια. Προσέτι δε, δεν έχει βρει ακόμα το τέλος της. Μια δεκαετία είναι ένα σοβαρό ιστορικό διάστημα, εις ό,τι δε αφορά το άνυσμα της ζωής ενός ανθρώπου, σοβαρότερο.

Πόσω μάλλον αν η зоφερή αυτή δεκαετία προοιωνίζεται μιαν ακόμα χειρότερη, ενώ ταυτοχρόνως υπαινίσσεται (ή μάλλον υποδηλώνει) ότι το τέλος αυτής της κρίσης θα είναι η αρχή της επόμενης.

Κατά τη διάρκεια των δέκα κατ' ακολουθίαν δίσσεκτων αυτών ετών, οι παρατηρητικοί έχουν διαπιστώσει μια ηχηρή απουσία από τα πράγματα της επικράτειας (ή ό,τι έχει απομείνει απ' αυτήν) – του προτεκτοράτου, για να είμαστε μέσα. Πρόκειται για την απουσία της Τέχνης – σε όλες της τις μορφές. Καμία απ' τις Μούσες, αρχαίες και νεότερες, δεν μένει πια εδώ, «λείπουν απ' το σπίτι, έχουν φύγει για δουλειές».

Και μιλάμε για τη μεγάλη τέχνη. Εκείνη που συγκινεί τις ψυχές και αφορά τις μάζες. Άλλες μορφές τέχνης, ευπώλητων

προδιαγραφών, και βέβαια ενδημούν στη χώρα μας, ευδοκιμούν, μάλιστα επιδοτούνται, διαθέτουν μαϊκήνες, και συγκινούνται από την πάρτη τους σπουδαίες εταιρείες.

Από μεγάλη τέχνη όμως, γιοκ! Στη δι-

άρκεια της κρίσης ουδέν μεγάλο έργο στράφηκε εναντίον της. Απόπειρες και σπαράγματα, ναι! μεμονωμένες περιπτώσεις καλλιτεχνών που το πάλεψαν, ναι! άνθρωποι των τεχνών και των γραμμάτων που αντιστάθηκαν (μάλιστα ένοι με κόστος), ναι! Αλλά μεγάλη τέχνη που να

ξεσκίσει τα σωθικά της κρίσης, υπέρ των ανθρώπων, όχι!

Και επ' αυτού εγείρονται τρία ερωτήματα (τα ερωτήματα έχουν την κακιά συνήθεια να εγείρονται): Τις παίζει; – το σύστημα! Βεβαίως φταίει το σύστημα, αλλά αυτό κάνει τη δουλειά του. Ή τις σκοπόν έχει να υποδουλώνει και προς τούτο συν τοις άλλοις αποθλακώνει.

Πταίνουν λοιπόν οι καλλιτέχνες ή μήπως φταίει και ο λαός; Φοβάμαι ότι με τη μεγάλη τέχνη να μην έχει συντελεστεί, το ερώτημα δεν έχει απάντηση, ή απλώς έχει την απάντηση που θέτει το ερώτημα περί του αυγού ή της κότας.

Όμως το έστω αναπάντητο ερώτημα παραμένει εδραίο ως γεγονός: για πρώτη φορά στην Ιστορία μας σε περίοδο κρίσης, δεν παράγεται τέχνη αρωγός του λαού. Φερ' ειπείν, όταν κατά την Παλαιολόγειο Περίοδο το κράτος κατέρρεε, ανθούσε η τέχνη που ο λαός θα έβρισκε στη συνέχεια μπροστά του.

Θα μου πείτε: τι σχέση μπορεί να έχει η Παλαιολόγειο Περίοδος με το τσίρκο των μνημονίων; Αυτό είναι το πρόβλημα! ούτε τέτοιες συγκρίσεις κάνουμε, ούτε τέτοια ερωτήματα θέτουμε, ούτε απαντήσεις αναζητούμε, ούτε συμπεράσματα βγάζουμε...

Το σκισάκι αυτό δημιουργήθηκε σε ανύποπτη περί ΑΟΖ Τουρκίας-Λιβύης εποχή – πλην όμως μόλις ένα και κάτι έτος πριν. Όχι, το σκισάκι δεν είναι προφητικό, εμείς είναι που είμαστε προβλέψιμοι. Ανυποψίαστοι οι μεν, ιδεοληπτικοί οι δε, των εφ' υμάς πονηρών θύματα όλοι...

01 **παραπολιτική**➤ **Διάσκεψη Βερολίνου: Αν δεν είσαι στο τραπέζι, τότε είσαι στο μενού...****Προφτε...**
...trollαπό τον **Δημήτρη Ουλή**
(dimi.oulis@yahoo.com)**Είμαι μαύρος,
μα είμαι βασιλιάς**

Διάβασα με πολλή χαρά το τελευταίο βιβλίο του Θανάση Παπαθανασίου «Βασιλιάς και Θερμοστάτης» (εκδ. manifesto) και ένα από τα μελαγχολικά ερωτήματα που αναδύθηκαν μέσα μου από τις σελίδες του πρώτου μελετήματος («Μάρτιν Λούθερ Κινγκ ο οικουμενικός») είναι πόσο δρόμο πρέπει άραγε να διανύσει ακόμα η νεοελληνική ορθόδοξη θεολογία, προκειμένου να φτάσει στις επιγνώσεις του μαύρου βασιλιά, να στοιχειοθετήσει ένα αντίστοιχο οικουμενικό όραμα, να στρατευθεί με τέτοιο ασίγαστο πάθος και τέτοια θεολογική νηφαλιότητα απέναντι στις πολλαπλές εκβλαστήσεις της κοινωνικής αδικίας: το ρατσισμό, την οικονομικο-πολιτική εκμετάλλευση, το μίσος και τις διακρίσεις παντός είδους. Θεωρώ έξοχο το πρώτο μελέτημα του βιβλίου, όχι μονάχα διότι για πρώτη φορά στα σπανά θεολογικά μας πράγματα έχουμε στη διάθεσή μας ένα κείμενο θεολογικά ενημερωμένο και βιβλιογραφικά τεκμηριωμένο για την προσωπικότητα, τη θεολογική σκέψη και το κοινωνικοπολιτικό όραμα του Κινγκ, αλλά και διότι το συγκεκριμένο κείμενο διαθέτει επιπλέον τα χαρίσματα της σαφήνειας, της λογοτεχνικότητας, της επικαιρότητας και –προπάντων– της *ανοικτότητας*. Της ανοικτότητας, υπό την έννοια ότι αναζητά διαρκώς συναρθρώσεις και εκλεκτικές συγγένειες με συγκεκριμένα στιγμιότυπα της ορθόδοξης βιβλικής και πατερικής παράδοσης, φωτίζοντας έτσι από διαφορετικό δρόμο τις εξεγερσιακές δυνατότητες της παράδοσης αυτής (εκείνες τις δυνατότητες δηλαδή, τις οποίες έχουμε λησμονήσει, πρώτοι απ' όλους, εμείς οι ορθόδοξοι).

Ανάλογες σκέψεις κατέκλυσαν το μυαλό μου διαβάζοντας και το δεύτερο μελέτημα του βιβλίου («Ο Παύλος σημείο αντιλεγόμενο»), το οποίο αποτελεί, κατά την άποψή μου, μία μεστή και κατατοπιστική σύνοψη του βιβλικού «καζουισμού» στον οποίο κατέφυγε η αμερικανική θεολογία του 19ου αιώνα, προκειμένου να δικαιώσει βιβλικά τη δουλεία και να καταστήσει τον Παύλο απολογητή μίας συγκεκριμένης ηγεμονικής ιδεολογίας. Με γλώσσα σαφή και ευθύβολη, ο Παπαθανασίου μας υποδεικνύει πόσο δυνωτικά παρών είναι ο πειρασμός της ιδεολογικοποίησης του Παύλου σε όλες τις εποχές και από όλα τα στρατόπεδα, αλλά και πόσο αντισταθμιστικά ως προς αυτόν μπορεί να λειτουργήσει μία θεολογία αναστοχαστική και αενάως διαλεγόμενη –ήγουν, μια θεολογία *εσχατολογικά προσανατολισμένη*, η οποία δεν είναι διατεθειμένη να δικαιώσει κανένα ιδεολογικό μórφωμα και κανέναν θεσμό του παρόντος κόσμου, εάν αυτός δεν απηχεί τη δικαιοσύνη και το Μέγα Έλεος της Βασιλείας του Θεού.

Τα βάσανα των χειμαζομένων αδελφών μας οποιουδήποτε «χρώματος» θα πρέπει να είναι και δικά μας βάσανα. Ειδάλλως δεν είμαστε χριστιανοί, αλλά κάλπικος παράς. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, εύχομαι το «Βασιλιάς και Θερμοστάτης» να μην λειτουργήσει ως άλλοθι, αλλά ως *έναυσμα*. Να μην εκληφθεί δηλαδή, ως ένα βιβλίο που «κλείνει», αλλά που *ανοίγει* τη συζήτηση για το μαύρο βασιλιά και την προφητική φωτιά που άναψε το κήρυγμά του. Γνωρίζω πολύ καλά ότι ο συγγραφέας του βιβλίου εργάζεται επισταμένως (και επί δεκαετίες τώρα) προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση. Ας μου επιτραπεί να κλείσω το παρόν σημείωμα, λέγοντας ότι ένα τέτοιο γεγονός καθιστά ακόμα πιο σημαντικό το τελευταίο του συγγραφικό εγχείρημα.

**Για τον
Τάσο
Γλantzή**■ **του Γιώργου
Αρχοντόπουλου**

«Να προσέχετε τις μάσκες, δεν έχω άλλες και δεν κυκλοφορούν πλέον». Διαμαρτυρία κατά της ιδιωτικοποίησης της ΕΥΑΘ, έξω από τα γραφεία της εταιρείας στο Συντριβάνι. Άλλη μία από τις πολλές, αλλά σε αυτή εμφανίστηκε ο Τάσος, αεικίνητος όπως πάντα, μας έδωσε μάσκες των Σαμαρά-Βενιζέλου και λεφτά, πολλά λεφτά, χιλιάδες ψεύτικα ευρώ κολλημένα σε ρολά. «Πάμε απέναντι, πάμε να ντύσουμε το Συντριβάνι!» Σε δευτερόλεπτα έχει σκαρφαλώσει στα μάρμαρα, απλώνει τα ρολά, τα στερεώνει, παίρνει και δύο εργαζόμενους από το σωματείο, τους φοράει τις μάσκες, τους δίνει και από μια χούφτα ευρώ, έτοιμη η σκηνή: Η ηγεσία της χώρας έκανε το νερό εμπόρευμα και το πουλάει. Φωτογραφίες, βίντεο, έχει κλέψει για άλλη μια φορά την παράσταση, ο άνθρωπος ορχήστρα, και δε καταλάβαμε και πότε εξαφανίστηκε, είχε και αλλού να πάει να υποστηρίξει κάποιο άλλο κίνημα. Λίγα χρόνια αργότερα πήγαμε με το σωματείο να δούμε πως μπορούμε να βοηθήσουμε στο Στρατόπεδο Αναγνωστοπούλου, ήταν τότε που θα συνδέαμε το νερό της ΕΥΑΘ για τις ανάγκες των προσφύγων. Ξαφνικά ακούμε φωνές, παιδικές, γέμισε ο χώρος κορδέλες, πανό, χρώματα, και ένας Τάσος με την ομάδα του να διασκεδάει τα προσφυγόπουλα, και αυτά να γελάνε και να παίζουν μαζί του. Η αλληλεγγύη, η δύναμη και το κουράγιο του Τάσου, όλη η στάση

Στρατόπεδο Αναγνωστοπούλου, Μάρτιος 2016

ζωής του, είναι ένα παράδειγμα για όλους μας, μια πηγή έμπνευσης. Χαμογελαστός και καλοπροαίρετος ακόμη και στα χρόνια της αρρώστιας του, αυτός ήταν που μας έδινε δύναμη. Η αγάπη του για τα παιδιά ατελείωτη, είχε χιονίσει λέει στο σχολείο που δούλευε, και τα παιδιά χαιρόταν που το είχε στρώσει στην αυλή. Μόνο που δεν χιονίζει άλλο. Ανέβηκε λοιπόν στην ταράτσα, και άρχισε να πετάει χιόνι από εκεί ψηλά, σαν να χιονίζει! Για να δώσει ακόμη μεγαλύτερη χαρά στα παιδιά, στα παιδιά του. Ο Τάσος συνέχισε να «χιονίζει» όταν ο καιρός σταμάτησε, ο Τάσος μπορούσε να κάνει το όμορφο ακόμη ομορφότερο, ο Τάσος έπαιρνε τα σωηπλά και συνεσταλμένα παιδάκια δίπλα του, τους έδινε ένα κόκκινο μαντηλάκι και τα έκανε βοηθούς του, κάνοντάς τα συμμετοχούς στην τάξη, ο Τάσος έσπειρε την καλοσύνη και την χαρά σε χιλιάδες παιδικές ψυχές μ' ένα αποκλειστικά δικό του τρόπο, ο Τάσος έκανε τον κόσμο μας καλύτερο, τα παιδιά του φορτωμένα με αυτές τις μοναδικές εμπειρίες χαράς ζουν ανάμεσα μας, ο Τάσος ζει γύρω μας μέσα από αυτά.

**Σχόλια: και διηγώντας
τα να κλαίς...****☉ Κατσαρίδες
χωρίς αναισθητικό**

Αυτό που άκουσα προχτές στο Σισμανόγλειο κολλάει σ' αυτά που περιγράφει ο παθών σε ένα εκτενές κείμενο με τίτλο «Απαράδεκτες συνθήκες στον Ευαγγελισμό» το οποίο αξίζει να διαβαστεί («Τα Νέα», 17 Ιανουαρίου 2020). Επί 15 ώρες όρθιος λόγω της πολυκοσμίας στους διαδρόμους των ιατρείων εξαιτίας της έλλειψης προσωπικού, με καρδιολογικό πρόβλημα, μέχρι να του κάνουν εισαγωγή και να συναντηθεί με τις κατσαρίδες στις τουαλέτες με τα τρύπια παράθυρα του νοσοκομείου!

Στο Σισμανόγλειο, ήμουν μέσα στο ασανσέρ μαζί με δύο γιατρούς οι οποίοι σχολίαζαν ένα έγγραφο που κρατούσαν στο οποίο αναφερόταν ότι οι χειρουργοί ενημέρωναν τη διοίκηση, νομίζω και το υπουργείο Υγείας, ότι δεν έχουν αναισθητικό, πέρα από μια μικρή ποσότητα που κρατούν για κάποιο επείγον σοβαρό περιστατικό, προκειμένου

να χειρουργήσουν τους ασθενείς που περιμένουν στους θαλάμους!

Λαμπρινή Καρα

☉ Αντιτρομοκρατικός θιάσος

Εκδήλωση για τα θύματα της τρομοκρατίας υπό την αιγίδα του πρωθυπουργού θα πραγματοποιηθεί στο Πολεμικό Μουσείο με κεντρικό ομιλητή τον υπουργό Τρομοκρατίας του Πολίτη Μιχάλη Χρυσοχοϊδη (τ. ΠΑΣΟΚ), συντονιστή τον Παύλο Τσίμα (τ. ΚΚΕ) και παρατρεχάμενους ομιλητές μερικούς γνωστούς τρομολόγους δημοσιογράφους από την «Καθημερινή» και «Τα Νέα», κάνα-δυο πανεπιστημιακούς άσχετους με το θέμα, τον αναμάρτητο Ευάγγελο Βενιζέλο (ΚΙΝΑΛ), την παλαίμαχη Μαριέττα Παννάκου (Ν.Δ.), τον συγγραφέα Χρήστο Χωμενίδη ως ειδικό επί παντός και τον καλλιτεχνικό διευθυντή του Εθνικού Θεάτρου Δημήτρη Λιγνδάδη προφανώς λόγω της πρόσφατης δήλωσής του ότι προτίθεται να προχωρήσει σε «αλλαγή ιδεολογίας» στο κρατικό θέατρο! Μια εξωραϊστική εκδήλωση προπαγάνδας φασιστικού τύπου χωρίς κανένα ειδικό για την «τρομοκρατία» με συμμετοχές από μαραμένα άνθη και κηπουρούς της παραπληροφόρησης και της καταστολής.

Λάμπης Κάτσαρης

☉ Τηλεφωνικές αρπαχτές

Τα άνοιγα μηχανικά, όπως ο κάθε ανυποψίαστος θα έκανε λαμβάνοντας ένα sms στο κινητό του. Σωρηδόν τέτοια παρεμφερή μηνύματα, από πενταψήφιους αριθμούς, που θα μπορούσε να εκληφθούν ως διαφημιστικές προσφορές από σουπερμάρκετ, πολυκαταστήματα, τράπεζες ή εταιρίες τυχερών παιχνιδιών που στέλνουν τυφλά μηνύματα προς κάθε κατεύθυνση για την προσέλκυση πελατών. Όταν, όμως, μου ήρθε ο λογαριασμός φρίκα. Νομίζοντας αρχικά ότι επρόκειτο για λάθος τηλεφώνησα στη Vodafone για να μου πουν ότι έχω λάβει δεκάδες τέτοια sms με τα οποία χρεώνεται κανείς χωρίς καν να έχει απαντήσει, μόνο και μόνο επειδή έφτασαν και καταχωρήθηκαν στο τηλέφωνό του! Έβαλα τις φωνές, ούρλιαξα, αλλά ακόμα τραβιέμαι για να απαλλαγώ από το χρέος το οποίο δημιουργείται με τη συνέργεια των εταιριών κινητής τηλεφωνίας οι οποίες αποκομίζουν μερίδιο από την απάτη! Ποιος ξέρει πόσοι θα πλήρωσαν τις ψευδοχρεώσεις χωρίς να έχουν καταλάβει από τους ήρθαν! Είμαστε μόνοι κι απροσπάτετοι απέναντι στα αρπαχτικά που συνεχώς εφευρίσκουν τρόπους για να μας κατακλέβουν.

Ι.Κ.

ΕΝΘΕΤΟ

δρόμος

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Μιλώντας για τη γειτονιά μας

Εκδήλωση του *Δρόμου*
μετά την γκανγκστερική δολοφονία
του Σουλεϊμανί από τις ΗΠΑ

Τη Δευτέρα 13 Ιανουαρίου πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η εκδήλωση που διοργάνωσε η εφημερίδα μας με θέμα την γκανγκστερική δολοφονία του λαοφιούς Ιρανού στρατηγού Κασέμ Σουλεϊμανί από τις ΗΠΑ και την πρόσθετη αναταραχή που αυτή προκάλεσε στην ήδη δυναμισμένη ευρύτερη περιοχή, ενώ εξετάστηκε και ο ρόλος των διαφόρων διεθνών και περιφερειακών δυνάμεων που πυροδοτούν την ένταση στη γειτονιά μας. Η αίθουσα της ΕΣΗΕΑ στην Αθήνα ήταν γεμάτη από κόσμο που ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα και παρακολούθησε μέχρι τέλους με ιδιαίτερη προσοχή τους ομιλητές. Η γενική εντύπωση που αποκόμισαν όσοι παρευρέθηκαν ήταν ιδιαίτερα θετική, επειδή οι τοποθετήσεις των ομιλητών είχαν ενδιαφέρον και όσα θίχτηκαν πλούτισαν την ενημέρωση για τα όσα συμβαίνουν και προκάλεσαν προβληματισμό, αλλά και συγκίνηση. Επιπροσθέτως, το κλίμα που υπήρχε και ο τρόπος που έγινε η συζήτηση είχε μια ποιότητα και σοβαρότητα – στοιχείο που συχνά λείπει...

Οι αναφορές στο Ιράν και τον Σουλεϊμανί

Από όλους τους ομιλητές (Βαγγέλης Πισσίας, Ερρίκος Φινάλης, Γιάννης Ραχιώτης και Λαμπρινή Θωμά) καταγγέλθηκε με σαφήνεια η επίθεση των ΗΠΑ, και τονίστηκε ιδιαίτερα η φυσιογνωμία του Σουλεϊμανί και ο ιδιαίτερος ρόλος του. Με παραστατικό τρόπο και με εικόνες που μετέφερε η δημοσιογράφος Λαμπρινή Θωμά, που μόλις είχε επιστρέψει από την Τεχεράνη, τονίστηκε πως για τον λαό του Ιράν ο Σουλεϊμανί είναι ένας ήρωας, μια μορφή που αγαπούσαν οι Ιρανοί και έχαιρε τεράστιας εκτίμησης για τη στάση του, το ήθος του και τις ικανότητές του. Η Λαμπρινή Θωμά υπογράμμισε επίσης τις τεράστιες δυσκολίες που προκαλούν τα εμπόργκο και τα

σκληρά οικονομικά μέτρα εναντίον του Ιράν, αλλά και την περηφάνια με την οποία στέκεται ο ιρανικός λαός απέναντι στην ασφυκτική πίεση που του ασκεί η Δύση. Τέλος, η δημοσιογράφος έκανε ιδιαίτερη αναφορά στην εκτίμηση που τρέφουν για τους αγώνες του ελληνικού λαού οι Ιρανοί και άλλοι λαοί που παλεύουν για ανεξαρτησία, κυριαρχία και αξιοπρέπεια.

Από τους ομιλητές τονίστηκε ότι αυτό το βαρύ κτύπημα που δέχτηκε το Ιράν θα ανοίξει νέους ασκούς του Αιόλου, και εκφράστηκε η πεποίθηση ότι στο τέλος οι ΗΠΑ θα αντιμετωπίσουν τη δίκαιη απάντηση των λαών της περιοχής. Από τον Γιάννη Ραχιώτη τονίστηκε ότι στόχος της επίθεσης των ΗΠΑ-Ισραήλ είναι σε πρώτο στάδιο να αποκοπεί το Ιράν από τις υπόλοιπες δυνάμεις της Αντίστασης στην περιοχή και έπειτα, αφού αυτό θα έχει επιτευχθεί, να κτυπηθεί το ίδιο το Ιράν και να προτεκτορατοποιηθούν περιοχές του. Από τον Βαγγέλη Πισσία έγινε αναφορά στην επιλογή του τρόπου απάντησης των Ιρανών, που εκφράστηκε μέσα από το σύνθημα «Εκδίκηση κι όχι πόλεμος», και δόθηκαν πολλά στοιχεία για τη σοβαρότητα και τον τρόπο με τον οποίο το Ιράν στέκεται και προετοιμάζεται για να σπάσει τον κλοιό που επιχειρούν να οικοδομήσουν γύρω του οι ΗΠΑ, το Ισραήλ και τα αντιδραστικά αραβικά καθεστώτα.

Η αναταραχή στην ευρύτερη περιοχή

Οι ομιλητές αναφέρθηκαν στις αιτίες ή τους ειδικούς λόγους να πληγεί τώρα το Ιράν μέσα από τη δολοφονία του Σουλεϊμανί, εξετάζοντας τις σκέψεις και τα ιδιαίτερα κίνητρα που ώθησαν τις ΗΠΑ και την κυβέρνηση Τραμπ στη συγκεκριμένη ενέργεια τη δεδομένη στιγμή. Πέρα από την ιδιαίτερη επιθετικότητα που μπορεί να παρουσιάζει ο αμερικάνικος παράγοντας, υπήρξε

η εκτίμηση ότι μακροπρόθεσμα δεν θα μπορέσει να κυριαρχήσει στην περιοχή και ότι σε μερικές δεκαετίες η κατάσταση αναπότρεπτα θα είναι τελείως διαφορετική (Βαγγέλης Πισσίας), ή και η εκτίμηση ότι οι ΗΠΑ βρίσκονται σε αποδρομή και υποχώρηση, και ότι αδυνατούν να ελέγξουν τη Μέση Ανατολή έχοντας ουσιαστικά στο πλάι τους μόνο το Ισραήλ (Ερρίκος Φινάλης). Ιδιαίτερα ο τελευταίος επέμεινε στο ότι οι ΗΠΑ χρειάζονται στο πλευρό τους και την Τουρκία για να διατηρήσουν την επιρροή τους στην ευρύτερη περιοχή, και πρόσθεσε ότι η ερντογανική Τουρκία με τον επεκτατισμό της είναι κι αυτή ένας παράγοντας πολέμου. Σχετικά με την Τουρκία και το ρόλο της εκφράστηκαν από τους ομιλητές διαφορετικές εκτιμήσεις στο κατά πόσο παίζει έναν αυτόνομο ρόλο ή είναι ενεργούμενο του NATO

και των ΗΠΑ, στο αν δυναμώνει ή βρίσκεται σε υποχώρηση. Ακόμα, εκφράστηκαν προβληματισμοί για τον ρόλο και τις δυνατότητες της Ρωσίας να παρέμβει στην περιοχή υπέρ της ειρήνης και της σταθερότητας.

Για τη στάση της Ελλάδας

Από όλες τις τοποθετήσεις τονίστηκε η έντονα φιλοαμερικάνικη στάση των κυβερνήσεων ΣΥΡΙΖΑ και Ν.Δ. και η απουσία οποιασδήποτε διαφοροποίησης ή έστω έκφρασης ανησυχίας για το έγκλημα των ΗΠΑ και την επιθετικότητα ενάντια στο Ιράν. Και βεβαίως υπογραμμίστηκε πως η Ελλάδα μετατρέπεται σε ένα ορμητήριο για τις γεωπολιτικές επιδιώξεις των ΗΠΑ-NATO στη γειτονιά μας. Χαρακτηριστικά ο Ερρίκος Φινάλης τόνισε ότι είναι ζητούμενο μια *ελληνική* και ενεργητική εξωτερική πολιτική, με την

έννοια ότι αυτή που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα είναι και αδιέξοδη και επικίνδυνη για τη χώρα, ενώ ο Γιάννης Ραχιώτης υπογράμμισε ότι η Ελλάδα μπορεί και πρέπει να απεγκλωβιστεί από το δυτικό στρατόπεδο, βρίσκοντας στηρίγματα στους πολλούς και διαφορετικούς πόλους που υπάρχουν στον σημερινό κόσμο.

** Στο αφιέρωμα που ακολουθεί περιλαμβάνονται οι αρχικές τοποθετήσεις των τεσσάρων ομιλητών, με τη σειρά που τοποθετήθηκαν στην εκδήλωση. Ορισμένες έχουν συντημηθεί από τους ίδιους για λόγους χώρου. Ολόκληρη η εκδήλωση, περιλαμβανομένων των εξίσου ενδιαφερουσών δευτερομιλιών, έχει βιντεοσκοπηθεί και είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: www.edromos.gr/ekdilosi-iran*

● **ένθετο/Μιλώντας για τη γειτονιά μας**

► **Βαγγέλης Πισσίας***

Μετά την επίθεση στο Ιράν, τι επιδιώκουν

Στο ερώτημα που τίθεται σήμερα για συζήτηση και στο οποίο καλούνται οι ομιλητές να εκθέσουν τον προβληματισμό τους θα μπορούσε να δοθεί η εξής, σωστή πιστεύουμε, λακωνική απάντηση: «Την ειρήνη στη γειτονιά μας, μετά την επίθεση στο Ιράν, απειλούν οι ίδιοι που την απειλούσαν και πριν γίνει η επίθεση...». Όσον αφορά στην μπαμπέσικη νεο-γκανγκστερική δολοφονία κορυφαίου Ιρανού κρατικού λειτουργού, κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι αποτέλεσε έκπληξη, καθότι η προαναγγελία επιθέσεων εναντίον του Ιράν, από τις ΗΠΑ και ιδιαίτερα από το Ισραήλ, είναι συνεχής. Εκείνο που προκάλεσε, ίσως, έκπληξη στους φιλήσυχους δυτικούς πολίτες, που μπρος στον κίνδυνο πολέμου ακολουθούν με ευλάβεια τη λογική του στρουθοκαμηλισμού, είναι η θρασυδειλία των εμπνευστών αυτού εγκλήματος και το ρίσκο που ενδεχόμενα αυτό εμπεριέχει. Αν υπήρχε όμως λόγος να καθησυχάσουμε τους ανησυχούντες στην καθ' ημάς δημοκρατική και φιλειρηνική Δύση πολίτες, θα τους λέγαμε ότι το Ιράν, όπως και οι περισσότερες χώρες της Μέσης Ανατολής, απεύχονται τον πόλεμο και θέλουν να τον αποτρέψουν. Αυτόν μας τον ισχυρισμό θα μπορούσαμε μάλιστα να τον υποστηρίξουμε ανεπιφύλακτα, καθώς η επίσημη ιρανική δήλωση («Εκδίκηση και όχι πόλεμος») μιλά από μόνη της, όπως και ο εγκρατής τρόπος με τον οποίο έμπρακτα απάντησαν οι Ιρανοί, αφού προηγουμένως προειδοποίησαν την αντίπερα όχθη.

Αποσπάσματα από την ομιλία

Όσοι παρακολουθούσαμε τις μέρες αυτές τον διεθνή Τύπο αντιλαμβανόμασταν ότι ο Κασέμ Σουλεϊμάνι

υπήρξε μια ξεχωριστή μορφή, και του λόγου το αληθές βεβαιώνεται από έγκυρους αναλυτές θεμάτων της Μέσης Ανατολής, οι οποίοι τον χαρακτήρισαν προσωπικότητα που είχε να φανεί μερικές δεκαετίες στην ευρύτερη περιοχή. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι στη χώρα του, εκτός από τη δημοτικότητα και την αποδοχή, ο λαός τον περιέβαλε με αγάπη. Είχε όμως κατορθώσει να επιβληθεί ως προσωπικότητα και στους αντιπάλους του χάρη στον τρόπο με τον οποίο δημιουργούσε αμοιβαία επωφελείς συνέργειες ακόμη και με αντίπαλες δυνάμεις. Στο πλαίσιο της γεωστρατηγικής του Ιράν, συνήψε άτυπες, φαινομενικά ετερόδοξες συνεργασίες, που επέτρεπαν στη χώρα του να προχωρά σε κάποια μέτωπα, να σταθεροποιεί μια κατάσταση, να προβαίνει μεθοδικά στην επόμενη κίνησή της. Γι' αυτό και θεωρήθηκε ο άνθρωπος με την πιο σφαιρική και συγκροτημένη στρατηγική σκέψη στην περιοχή. Αυτά τα γνώριζαν στις ΗΠΑ και στο Ισραήλ, συνεπώς η δολοφονία του δεν ήταν ανεξάρτητη από την κυνική αξιολόγησή τους για τον κομβικό, στο θέμα ειρήνευση, ρόλο αυτού του ανθρώπου.

Ο Σουλεϊμάνι έφτασε στο αεροδρόμιο της Βαγδάτης, ως επίσημος προσκεκλημένος, για να συναντηθεί με Σαουδάραβες ομολόγους του. Υπήρχε μεγάλη ένταση στο Ιράκ, έπρεπε να γίνουν κάποιες διευθετήσεις, και σ' αυτές τις περιοχές όλοι γνωρίζουν ότι τελική νίκη της μίας πλευράς επί της άλλης δεν επιτυγχάνεται εύκολα. Αυτή η συνάντηση με τη δολοφονία του ματαιώθηκε... Από την επικοινωνία μου με ανθρώπους οι οποίοι γνωρίζουν πολλά από τα αφανώς τεκταινόμενα, δεδομένου ότι μετέχουν ενεργά σε ισχυρά και πολύτροπα ριζωμένα πολιτικά και κοινωνικά δίκτυα σε χώρες της Μέσης Ανατολής, προέκυψε η εξής (άγνωστη εν πολλοίς στους μακριά κατοικοεδρεύοντες) ενημέρωση: Καταρχήν ότι το Ιράν έχει δημιουργήσει σχέσεις, λεγόμενες «παραγωγικές», ακόμη και με χώρες της Αραβικής Χερσονήσου και του Περσικού Κόλπου με τις οποίες συγκρούεται, και ο Σουλεϊμάνι ήταν ο σημαντικότερος των πρωτεργατών και εφαρμοστών της τακτικής αυτής. Επίσης ότι, αφού συνέβη το τραγικό εγκληματικό γεγονός της δολοφονίας του, έσπευσαν οι χώρες αυτές να

δώσουν διαβεβαιώσεις (κατ' ιδίαν αλλά και δημόσιες) ότι δεν έχουν καμία σχέση με το έγκλημα. Υπήρξε καταδίκη και δήλωση σεβασμού προς το πρόσωπό του, η οποία κατέδειξε ότι δεν ήθελαν την κλιμάκωση, ούτε να χρεωθούν συμμετοχή στη δολοφονία. Βέβαια, οι διάδρομοι στη Μέση Ανατολή παραμένουν σκοτεινοί και κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει συνέργειες –το αντίθετο μάλιστα– των διαβρωμένων, από την καθ' ημάς δημοκρατική Δύση, μυστικών υπηρεσιών της.

Αγκίστρωση ή απαγκίστρωση των ΗΠΑ από τη Μέση Ανατολή; Περί Κίνας ο λόγος...

Η δημιουργία ύφεσης στο Ιράκ αλλά και στη Μέση Ανατολή γενικότερα είναι κάτι το οποίο απασχολεί τις ΗΠΑ και ιδιαίτερα το Ισραήλ, όπως βέβαια και τους άλλους περιφερειακούς δρώντες. Θα μπορούσε να κάνει κανείς τη σκέψη ότι η δολοφονία του Σουλεϊμάνι είχε σχέση με αυτό το γεγονός, με το ότι δηλαδή δημιούργησε τα τελευταία χρόνια συνέργειες, για την αντιμετώπιση του ISIS ειδικότερα, που μπορούσαν να μεταβάλουν την υπάρχουσα βίαιη συνθήκη. Οι άτυπες αυτές συνέργειες έγιναν φανερές όταν άρχισαν οι Αμερικανοί να ξανασκέφτονται τις μεταμορφώσεις των εργαλειοποιημένων στη Μέση Ανατολή εξαρτημάτων τους, και να έχουν μία σχέση περισσότερο επαμφοτερίζουσα ως προς τον –χρήσιμο σε αυτούς αρχικά– ISIS. Όταν δηλαδή άρχισαν να ανησυχούν για την ασφάλεια εντός του οίκου τους, αλλά και να δέχονται πιέσεις από χώρες ευρωπαϊκές που κλήθηκαν, αυτές κυρίως, να πληρώσουν γραμμάτια μιας ανεξέλεγκτα εισαγόμενης σε αυτές «ισλαμικής επανάστασης». Αυτή η στάση των ΗΠΑ δεν κράτησε όμως πολύ. Ο Τραμπ φυσικά δεν πάτησε μόνος του το «κουμπί». Όσοι μιλούν για την παράνοιά του κρύβουν σε μεγάλο βαθμό μία πιο απεχθή αλήθεια: όλα τα στοιχεία δείχνουν πως η κίνηση αυτή ήταν καλά ζυγισμένη για να εξυπηρετήσει ένα, έστω ένα, από τα γεωστρατηγικά σχέδια των ΗΠΑ. Ποιο είναι αυτό; Δεν είναι πάντως το σχέδιο με την ισχυρότερη τεκμηρίωση, εκείνο των δεξαμενών σκέψης και επιτελείων χάραξης στρατηγικής που επιδιώκουν τη βαθμιαία, ωστόσο έγκαιρη και βιώσιμη

απαγκίστρωσή τους από τη Μέση Ανατολή. Αντίθετα είναι το σχέδιο δεξαμενών σκέψης και επιτελείων με ρίζες και διακλαδώσεις διαφορετικές, που καθοριστικά επηρεάζουν το σχέδιο της *μη απαγκίστρωσης*. Ήταν δηλαδή μία κίνηση η οποία αποσκοπούσε σε μια περαιτέρω εμπλοκή των Αμερικανών σε μια εποχή όπου –το έχει πει ο Τραμπ πολλές φορές, το έχουν πει κι άλλοι πριν απ' αυτόν– το ενδιαφέρον και η αγωνία τους επικεντρώνεται στον Ειρηνικό ωκεανό, στην Ανατολική Ασία, στην Κίνα κατά κύριο λόγο. Τι είναι αυτό που κρατά τον αμερικανικό παράγοντα τόσο ενεργό στη Μέση Ανατολή όταν «καίγεται» για τα συμφέροντά του στον Ειρηνικό ωκεανό και για τη διατήρηση μιας παγκόσμιας ισορροπίας που να του διασφαλίζει την ηγεμονία; Όταν επείγεται να προλάβει τις καταληκτικές, όσον αφορά στην κινεζική δυναμική, εξελίξεις, κι όταν έχει θέματα κρίσιμα να αντιμετωπίσει στην «αυλή» του, στη Λατινική Αμερική; Αυτά είναι θέματα αυτά που επιβάλλουν κάποιες σκέψεις. Οι Αμερικανοί εξακολουθούν να λειτουργούν στη Μέση Ανατολή ως *αμερικανοϊσραηλινόξ* *άξονας*, και όχι ως ο επικυρίαρχος που ηγεμονεύει σε περιφερειακούς συμμαχικούς σχηματισμούς, όπως λειτουργήσε στα πλαίσια του ΝΑΤΟ, στην Ευρώπη και αλλού, την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου (έναντι του τότε Σοβιετικού συνασπισμού). Όσον αφορά στο ισραηλινό σκέλος του άξονα, δεν πρέπει να το εκλαμβάνουμε ως μια ενιαία και αδιαίρετη οντότητα, με ένα και μοναδικό, ολοκληρωμένο και μακράς πνοής, γεωπολιτικό-γεωστρατηγικό σχέδιο. Δεν είναι τόσο οι πολιτικές-κομματικές διαφορές εντός Ισραήλ που αποδυναμώνουν την ισχύ του, αλλά το γεγονός ότι υπάρχουν εντός του «συμπλέγματος» εβραϊκός κόσμος (ή έθνος, για όσους το προτιμούν) – κράτος του Ισραήλ, διαφορετικές και συγκρουόμενες μεταξύ τους θεωρήσεις του σύγχρονου κόσμου. Υπάρχουν κυρίως διαφορετικές εκτιμήσεις για το πώς θα διασφαλιστεί η εξαιρετικά αμφίβολη μακροήμερευση του υπό τη σημερινή του μορφή. Πώς άραγε το Ισραήλ θα επιβιώσει και με ποιο τρόπο θα ισορροπήσει με τις άλλες δυνάμεις που το περιβάλλουν σε μια αυριανή Μέση Ανατολή; Ποιο σχέδιο παγκοσμιοποίησης (πολιτι-

✓ **Το Ιράν, όπως και οι περισσότερες χώρες της Μέσης Ανατολής, απεύχονται τον πόλεμο και θέλουν να τον αποτρέψουν: η επίσημη ιρανική δήλωση («Εκδίκηση και όχι πόλεμος») μιλά από μόνη της, όπως και ο εγκρατής τρόπος με τον οποίο έμπρακτα απάντησαν οι Ιρανοί**

Μιλώντας για τη γειτονιά μας/ένθετο 01

και τι μπορούν ΗΠΑ και Ισραήλ

κής, οικονομικής, κοινωνικής, πολιτισμικής) θα πρέπει να προκριθεί; Τι βάθος έχουν αντιθέσεις όπως αυτή μεταξύ κρατιστών (Νετανιάχου) και παγκοσμιοποίησης, τύπου «ανοιχτή κοινωνία» (Σόρος) κ.λπ.;

Φυγόκεντρες-δικαστικές και κεντρομόλες-ενοποιητικές δυνάμεις στη Μέση Ανατολή

Οι φυγόκεντρες δυνάμεις στη Μέση Ανατολή, όπως δείχνουν οι εκεί βαθείς διαιρέσεις, είναι πολλές. Το μέλλον όμως προοιωνίζεται περισσότερο ευνοϊκό για τις κεντρομόλες δυνάμεις. Τότε, σε 2, 3, 5 δεκαετίες το πολύ, η γεωοικονομία της Μέσης Ανατολής, οι φυσικοί και προπαντός οι ανθρωπinoι πόροι της, θα εκδηλώσουν τη νέα δυναμική τους. Στο μεταξύ, ο εφήμερος, ο ρηχότατος, αγόμενος και φερόμενος, υποτελής σε όλες του τις εκφάνσεις, ελλαδικός νεοπολιτικός κόσμος, μαζί με τα ιδεολογικο-πολιτικά εξαπτέρυνά του, αρνείται να αντιληφθεί ότι σε μερικές δεκαετίες η Μέση Ανατολή δεν θα είναι αυτή που βλέπουμε σήμερα. Με άλλα λόγια αποποιείται και, απερίσκεπτα, εκχωρεί σε άλλους το σημαντικότερο, ιστορικά, τμήμα του ζωτικού μας χώρου. Ιδιαίτερα η μέχρι χτες κυβερνώσα (υποτίθεται) νεο-αριστερά, η πολυπολιτισμική, η δήθεν δημοκρατική και σε όλα της μόνον «δήθεν», κοιτάζει το δάχτυλό της και δεν βλέπει το φεγγάρι, σκορπίζει λόγια ψεύτικα ενώ χωνόταν κάτω από την αμερικανο-ισραηλινή ποδιά. Σήμερα, η επικρατούσα στη χώρα μας αντίληψη είναι ότι το εθνικό συμφέρον προάγεται απαρέγκλιτα μέσω της στρατηγικής συμμαχίας με τον αμερικανοϊσραηλινό άξονα και τη διατήρηση προνομιακών και, σε τελευταία ανάλυση, επικαθοριστικών, πολιτικο-οικονομικών σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αν και μέσα στον λαό υπάρχουν πολλοί που διατηρούν τις προς Ανατολάς ευαισθησίες τους και θεωρούν πως είναι αναγκαίες οι στέρεες σχέσεις με τον αραβικό κόσμο και το Ιράν, σε καμία περίπτωση δεν φαίνεται να γέρνει η πλάστιγγα προς την εκεί μεριά, και η στρατηγική της χώρας παραμένει μονόπλευρα προσανατολισμένη προς τη Δύση.

Σύγκρουση χαμηλής έντασης ή ολοκληρωτικός πόλεμος;

Ή μήπως συνέχιση των εγκληματικών

αμερικανοϊσραηλινών προκλήσεων και επιλεκτικά ιρανικά αντίποινα; Ποια ήταν αλήθεια και πώς να αξιολογηθούν τα αντίποινα του Ιράν; Ίσως μερικοί ν' απογοητεύτηκαν και να είπαν «μα, αυτό ήταν όλο κι όλο το ιρανικό απαντητικό χτύπημα;». Εάν όμως σκεφτούμε λογικά και ψύχραιμα, θα διαπιστώσουμε ότι αυτό το χαμηλής έντασης χτύπημα εκφράζει μιαν άλλη, όχι παρρηγορητική, φιλοσοφία. Πρώτα απ' όλα πριν το χτύπημα αυτό κατά των δύο αμερικανικών βάσεων οι Ιρανοί έστειλαν προειδοποίηση: η ελβετική πρεσβεία στην Τεχεράνη, που εκπροσωπεί και διαχειρίζεται ορισμένες αμερικανικές υποθέσεις, ενημερώθηκε μιάμιση ώρα πριν ότι θα πληγούν οι συγκεκριμένες βάσεις. Ήταν συνεπώς ένα χτύπημα περισσότερο συμβολικό, το οποίο είχε ως σκοπό να δείξει *εάν και πώς* το Ιράν μπορεί να απαντήσει όταν δέχεται επίθεση. Να στείλει το μήνυμα ότι εάν άλλοι ιρανικοί στόχοι δεχθούν επίθεση, το Ιράν μπορεί να προκαλέσει αντίποινα χτυπώντας στρατιωτικούς στόχους όπου υπηρετούν 50.000 περίπου Αμερικανοί, φιλοξενούμενοι σε βάσεις του Κατάρ, του Μπαχρέιν, του Ντουμπάι, της Σαουδικής Αραβίας κ.λπ. Αυτοί οι 50.000 Αμερικανοί αποτελούν βέβαια ανθρώπινες ψυχές, συμβαίνει να είναι όμως στρατιωτικοί και για τον λόγο αυτό, όπως δήλωσε ο Νασράλα σε ομιλία του στη Βηρυττό, αποτελούν εν δυνάμει στόχους που δεν θα εξαιρεθούν, σε αντίθεση με τους Αμερικανούς πολίτες. Συνέχισε μάλιστα λέγοντας ότι θα είναι δύσκολο για την Αμερική να υποδεχθεί μεγάλο αριθμό στρατιωτών σε κατάσταση που—όπως υποδήλωνε κάμπτοντας σε οριζόντια θέση τον καρπό του χεριού του—θα προκαλούσε μεγάλη οδύνη στον αμερικανικό λαό. Δεν ειπώθηκε όμως μόνο αυτό: υπήρξε κι ο σαφής υπαινιγμός πως είναι πιθανό, σε περίπτωση ανεξέλεγκτης κλιμάκωσης των επιθέσεων εναντίον του Ιράν, το Ισραήλ να υποστεί και αυτό σκληρά αντίποινα. Αυτά και άλλα λέγονται ενόσω το Ισραήλ εμπλέκεται έως και σήμερα επιχειρησιακά στον πόλεμο κατά της Συρίας, βομβαρδίζοντας συστηματικά στρατιωτικούς και όχι μόνο στόχους. Παρά το γεγονός ότι το Ιράν σε περίπτωση ολοκληρωτικού πολέμου

απειλείται με ανυπολόγιστες σε ανθρώπινα θύματα και σε υποδομές καταστροφές, η υπάρχουσα αποτρεπτική δύναμη του αμερικανοϊσραηλινού άξονα, όσο προηγμένη τεχνολογικά κι αν παρουσιάζεται, δεν διασφαλίζει τους αμερικανικούς στόχους και το οργανικά συμμαχικό του Ισραήλ από επίσης καταστροφικά ιρανικά αντίποινα. Αυτός είναι και ο λόγος που σοβαροί αναλυτές και κεντρικά πρόσωπα των πολιτικο-κοινωνικών δικτύων σε χώρες της Μέσης Ανατολής θεωρούν ανεπιθύμητη *και από την πλευρά του επιτιθέμενου αμερικανοϊσραηλινού άξονα* την ακραία κλιμάκωση των επιχειρήσεων. Κρίνουν πως ένας παρανοϊκός κύκλος πολεμικής βίας, τον οποίο μια ανεξέλεγκτη κλιμάκωση επιθέσεων-αντεπιθέσεων μπορεί να προκαλέσει, θα οδηγήσει και τις δύο πλευρές σε—ανισόμετρα μεν αλλά εν πολλοίς μη αναστρέψιμα—καταστροφικά αποτελέσματα. Εκτιμούν επίσης πως νουνεχείς υπάρχουν, όσο κι αν δεν προπορεύονται μέχρι στιγμής, και στον αμερικανοϊσραηλινό άξονα.

Σύντομο απόσπασμα από τη δευτερολογία

Η κατάσταση στη Μέση Ανατολή παρουσιάστηκε και σήμερα ως εξαιρετικά πολύπλοκη και αντιφατική, η δε προσπάθεια ανάλυσής της παραπέμπει τον ακροατή μας σε εκτιμήσεις που απορρέουν από τις θεωρίες του χάους. Θα έλεγα ότι οι προσεγγίσεις του (πράγματι πολύπλοκου και φαινομενικά χαστικού)

προβλήματος *Μέση Ανατολή* χρειάζονται μέθοδο. Η διάκριση ανάμεσα στις *γεωπολιτικές σταθερές* και στις *γεωπολιτικές μεταβλητές* είναι απαρεγκλίτως ουσιώδης. Όσο άλλωστε και η διάκριση σε ιστορικές (με υπερχιλιόχρονο πολιτισμικό και διοικητικό παρελθόν) και νεοσύστατες (έστω ηγεμονικές σε περιόδους της νεωτερικότητας ή μετανεωτερικότητας) χώρες, διαχωρίζει σε βάθος μια δημοσιολογούσα, ψευδοεπιστημονική, γεωπολιτική διήγηση από μια διεισδυτική και επιστημονικά θεμελιωμένη γεωπολιτική ανάλυση**. Όσον αφορά στο ετεροκινούμενο, συστημικό πολιτικό μας προσωπικό και τους περί την γεωπολιτική μέντορες του, καταχρώμενους τον απλοϊκό συλλογισμό «ο εχθρός του εχθρού μου—εννοείται ο τουρκικός επεκτατισμός εν προκειμένω—είναι φίλος μου», δεν οδηγεί σε εθνική αλλά σε υποτελή στάση, μικρής έως μηδαμινής—όταν έρθουν τα δύσκολα—αποτελεσματικότητας. Περί αυτού όμως άλλη φορά...

* Ο Βαγγέλης Πισσίας είναι ομότιμος καθηγητής, Δρ Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων. Η ομιλία του στην εκδήλωση αποδίδεται εδώ συντετμημένη και προσαρμοσμένη σε γραπτό λόγο από τον ίδιο, με την προσθήκη του σύντομου προλόγου που προηγείται του κυρίως κειμένου.

** Αναφορά στον «αντίπαλο» ιδεολογικής άποψης ΡΝΤ. Κάπλαν: «Η εκδίκηση της Γεωγραφίας», εκδόσεις Μελάνι, Αθήνα 2016.

✓ **Οι φυγόκεντρες δυνάμεις στη Μέση Ανατολή είναι πολλές, όμως το μέλλον προοιωνίζεται περισσότερο ευνοϊκό για τις κεντρομόλες: σε 2, 3, 5 δεκαετίες το πολύ, η γεωοικονομία της Μέσης Ανατολής, οι φυσικοί και ανθρωπinoι πόροι της, θα εκδηλώσουν τη νέα δυναμική τους**

● **ένθετο/Μιλώντας για τη γειτονιά μας**

✓ **Παρά τα μεγάλα λόγια και τους δολοφονικούς σπασμούς, η κυβέρνηση Τραμπ διαπιστώνει την αποτυχία των σχεδίων της Ουάσιγκτον στη Μέση Ανατολή, και οπισθοχωρεί σε πολλά μέτωπα, αποφεύγοντας έναν μεγάλο πόλεμο όπως αυτούς που διεξήγαγαν παλιότερα οι ΗΠΑ στον Κόλπο, το Αφγανιστάν κ.α.**

Εα επιχειρήσουμε μια απόπειρα ανάγνωσης της πραγματικότητας και των συσχετισμών στη γειτονιά μας, έτσι όπως διαμορφώνεται και μετά την πρόσφατη γκανγκστερική δολοφονία του Ιρανού στρατηγού Σουλεϊμανί από τις ΗΠΑ. Στη συνέχεια, θα εντοπίσουμε ένα μεγάλο πρόβλημα εν μέσω μιας τέτοιας πραγματικότητας, δηλαδή την απουσία ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, και θα μοιραστούμε έστω συνοπτικά κάποιες ιδέες για το τι είδους εξωτερική πολιτική χρειαζόμαστε. Ας περάσουμε λοιπόν κατευθείαν στο θέμα, με μια τοποθέτηση που συγκροτείται από πέντε βασικά σημεία.

1. Έχουμε μπει αποφασιστικά στην εποχή της γεωπολιτικής
Αυτό γίνεται όλο και πιο σαφές. Το κεντρικό πρόβλημα δηλαδή δεν είναι πια κάποια οικονομικά μνημόνια, ή πόσα θα είναι τα επιδόματα που θα πάρει η άλφα ή η βήτα κοινωνική ομάδα στο τέλος του χρόνου, αλλά ζητήματα ισχύος, κυριαρχίας, ανεξαρτησίας, αλλαγής συνόρων, υποδούλωσης, πολέμων, μεγάλων προβοκατσιών. Βλέπουμε να συγκρούονται στρατηγικές επιδιώξεις μεγάλων δυνάμεων, να αλλάζουν συμμαχίες και στρατόπεδα από τη μια μέρα στην άλλη, να διεξάγονται πόλεμοι με νέο τρόπο, να γίνονται συνεννοήσεις και να αποφασίζονται εκεχειρίες, την ίδια στιγμή που πολλά κρίνονται και στο πεδίο των μαχών. Δεν συγκρούονται άμεσα μεγάλες δυνάμεις, όμως είναι παρούσες ενεργητικά, και τίποτα δεν αποκλείει κι ένα ενδεχόμενο ευθείας

▶ **Ερρίκος Φινάλης**

«Να σταθούμε στο ύψος μας: Δύσκολο, αλλά αναγκαίο!»

αντιπαράθεσής τους στη συνέχεια. Τρία παραδείγματα της συνθετότητας της κατάστασης:

A. Η στάση του κουρδικού παράγοντα εντός και εκτός Τουρκίας: Ξεκίνησε με την αντίσταση στον ερντογανισμό και τον τζιχαντισμό (και δευτερευόντως στο συριακό καθεστώς), πέτυχε τον έλεγχο σημαντικών λωρίδων, πέρασε στη συμμαχία με τις ΗΠΑ ελπίζοντας να εδραιωθεί στα απελευθερωμένα καντόνια-πρόπλασμα μιας μελλοντικής κουρδικής οντότητας, και –μετά την εγκατάλειψή του από την Ουάσιγκτον– κατέληξε σε αναγκαστική συνεργασία με το καθεστώς Άσαντ ώστε να μην εξοντωθεί πλήρως από μια Τουρκία που είχε πάρει πράσινο φως τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από τη Ρωσία.

B. Πόσες δυνάμεις συνασπίστηκαν στην πράξη για να πολεμήσουν τον ISIS: Ρωσία, ΗΠΑ, Σύριοι, Κούρδοι, Ιρανοί, Λιβανέζοι, αριστεροί Τούρκοι, αντιιμπεριαλιστές εθελοντές (κομμουνιστές, αναρχικοί κ.ά.) από όλο τον κόσμο. Η ετερογένεια αυτής της συμπαράταξης προκάλεσε καινοφανείς και άβολες καταστάσεις, όπως π.χ. να βρίσκονται δίπλα-δίπλα μονάδες αντιιμπεριαλιστών εθελοντών με αμερικανικά στρατεύματα, υπογραμμίζοντας το γεγονός ότι οι ασπρόμαυρες καθαρότητες, αν υπήρχαν και ποτέ, έχουν αντικατασταθεί από πολλές αποχρώσεις του γκρι.

Γ. Ο ρόλος της Τουρκίας σε ολόκληρη την περιοχή: Θα αναφερθούμε μετά με πιο εκτενή τρόπο σε αυτόν. Εδώ ως περιοριστούμε να επισημάνουμε την ιδιαιτερότητα των όρων ανακωχής που υπέγραψε στη Συρία, με την έννοια ότι διαπραγματεύεται απευθείας με Ουάσιγκτον και Μόσχα, και υπογράφει δύο ανακωχές, πρώτα 120 ωρών με τις ΗΠΑ, έπειτα 150 ωρών με τη Ρωσία, κ.ο.κ. Τώρα δε, έχουμε την υπογραφή μιας ρωσοτουρκικής εκεχειρίας στη Διβύη, δηλαδή αποφασίζουν κατάπαυση του πυρός σε μια τρίτη χώρα δυο χώρες που εκεί βρίσκονται σε διαφορετικά στρατόπεδα...

Αυτά περιληπτικά όσον αφορά τη συνθετότητα και αντιφατικότητα της νέας εποχής, που δεν μπορεί να διαβαστεί –πόσο μάλλον να αντιμετωπιστεί– με τους φακούς και τις συνήθειες του

προηγούμενου αιώνα...

2. Ο κυρίαρχος ιμπεριαλισμός των ΗΠΑ σε αποδρομή και πληγωμένος

Μπορεί να ακούγεται περίεργο την επαύριο μιας πειρατικής ιμπεριαλιστικής ενέργειας εναντίον του Ιράν, αλλά είναι γεγονός ότι ο βορειοαμερικάνικος και εν γένει ο δυτικός ιμπεριαλισμός βρίσκονται σε αποδρομή. Δεν μπορούν πια να εξασφαλίσουν την κυριαρχία τους στον κόσμο όπως το έκαναν μέχρι πριν λίγα μόλις χρόνια. Επιπλέον, διαπερνιούνται από μια κρίση στρατηγικής για τον τρόπο που θα αντιμετωπίσουν τη νέα κατάσταση. Αυτά όλα τα γνωρίζουν οι ανταγωνιστές τους, και φυσικά το εκμεταλλεύονται καταλλήλως.

Οι ΗΠΑ δρέπουν τώρα τους καρπούς του μεγαλεπήβολου σχεδίου της «Μεγάλης Μέσης Ανατολής», το οποίο έβαλαν σε εφαρμογή πριν καιρό με στόχο την ανάταξη προς όφελός τους όλης της περιοχής. Τελικά το σχέδιο γύρισε μπουμέρανγκ, ανοίγοντας το δρόμο για αποφασιστική παρέμβαση άλλων διεθνών και περιφερειακών δυνάμεων. Παρά τα μεγάλα λόγια και τους δολοφονικούς σπασμούς, η κυβέρνηση Τραμπ διαπιστώνει την αποτυχία και κάνει οπισθοχωρήσεις σε πολλά μέτωπα. Σήμερα οι ΗΠΑ αποφεύγουν έναν μεγάλο πόλεμο, όπως αυτούς που διεξήγαγαν στο παρελθόν στον Κόλπο, το Αφγανιστάν κ.α. Ας δούμε μερικές πτυχές της γραμμής που επιχειρεί να υλοποιήσει η Ουάσιγκτον ώστε να ανακόψει την εξασθένηση της επιρροής της:

A. Στοχοποίηση του Ιράν: Οι ΗΠΑ στοχοποιούν το Ιράν και συνολικά το σιιτικό τόξο, επειδή αυτό –παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει πρόσφατα– παραμένει μια δύναμη με συνοχή, που εμποδίζει το ξεδίπλωμα των δυτικών ιμπεριαλιστικών σχεδίων στην περιοχή. Ακόμη, οι ΗΠΑ δεν μπορούν να ξεχάσουν και να «συγχωρήσουν» το τι σήμαινε για αυτές η Ιρανική Επανάσταση του 1979 και το επακόλουθο δυνάμωμα του τόξου αυτού.

B. Επαναπροσεταιρισμός της Τουρκίας: Οι ΗΠΑ έχουν πλέον σαφή επίγνωση πως δεν μπορούν μόνο με το Ισραήλ, άντε και με την επικουρία της

Σαουδικής Αραβίας, να ελέγξουν την περιοχή, ιδίως όταν μια έντονη κρίση διαπερνά και όλα τα αντιδραστικά αραβικά καθεστώτα. Εκεί οφείλεται και η προσπάθειά τους να κρατήσουν πάση θυσία την Τουρκία στο δυτικό στρατόπεδο, ανεχόμενες τις αλλεπάλληλες προκλήσεις αυτής της υπερφιλόδοξης δύναμης.

Γ. Περικύκλωση της Ρωσίας: Οι ΗΠΑ δεν την εγκαταλείπουν, γιατί μέσω αυτής εμποδίζουν σε ένα βαθμό την παραπέρα εξάπλωση της ρωσικής επιρροής στη Μέση Ανατολή και το ακίστρωμά της σε περιοχές όπως τα Βαλκάνια. Αλλά η περικύκλωση έχει και έναν υπόρρητο, εξίσου σημαντικό στόχο: να αποτραπεί κάθε προσπάθεια συνέργειας των ευρωπαϊκών χωρών με τη Ρωσία, και έτσι αυτές να παραμείνουν δέσμιες του ευρωατλαντισμού.

Δ. Αντιμετώπιση της Κίνας: Τέλος, οι ΗΠΑ δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην αντιμετώπιση της Κίνας και στον εμπορικό-οικονομικό πόλεμο εναντίον της, μέσα από τον οποίο θέλουν να της καταφέρουν πλήγματα. Η Κίνα από την πλευρά της προωθεί τη στρατηγική των «νέων Δρόμων του Μεταξιού» και είναι ποικιλότροπα παρούσα στη γειτονιά μας. Βλέπουμε έτσι καταστάσεις που θα ανάγονταν στη σφαίρα της επιστημονικής φαντασίας μόλις μία-δύο δεκαετίες πριν, όπως την παρουσία κινεζικών πολεμικών σκαφών στα νερά της Ν.Α. Μεσογείου.

Όλα αυτά εξελίσσονται στο φόντο μιας βαθιάς κρίσης που διαπερνά τις ΗΠΑ, όπου δραστηριοποιούνται αντιθετικά κέντρα, και μάλιστα σε προεκλογική περίοδο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να διαβαστεί και η πολιτική του Τραμπ στη Μέση Ανατολή. Η δολοφονία του λαοφιλούς Ιρανού στρατηγού Σουλεϊμανί πρέπει να ενταχθεί στη γραμμή που περιγράφηκε προηγουμένως και στις ειδικές επιδιώξεις της κυβέρνησης Τραμπ: επίδειξη δύναμης, δοκιμασία του αντιπάλου και τροφοδότηση εσωτερικών αντιπολιτεύσεων στο Ιράν, αύξηση της πίεσης στο σιιτικό τόξο σε μια στιγμή που αυτό αντιμετωπίζει δυσκολίες και, τέλος, πολιτική εκμετάλλευση της «τιμωρίας της Τεχεράνης» στο εσωτερικό των ΗΠΑ ενόψει προεδρικών εκλογών.

Εκδήλωση
Μετά την επίθεση στο Ιράν:
Ποιοι απειλούν την ειρήνη στη γειτονιά μας

Ομιλητές:
Λαμπρινή Θωμά
(δημοσιογράφος, The Press Project, που μόλις επέστρεψε από την Τεχεράνη)
Βαγγέλης Πισσιός
(ομότιμος καθηγητής, Δρ Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων)
Γιάννης Ραχιώτης
(νομικός)
Ερρίκος Φινάλης
(υπεύθυνος διεθνών σελίδων του Δρόμου)

διοργάνωση
ΔΕΥΤΕΡΑ 13/1
ώρα 6:30 μ.μ.
ΕΣΗΕΑ (ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 20)

δρόμος
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μιλώντας για τη γειτονιά μας/ένθετο

3. Ενεργητικοί παράγοντες πολέμου στην περιοχή

Τέτοιοι είναι οι ΗΠΑ, το ΝΑΤΟ και το Ισραήλ, βέβαια, αλλά όχι μόνο: Σταθερά και με ταχύτητα η ερντογανική Τουρκία μετατρέπεται σε περιφερειακή και διεθνή δύναμη διεξάγοντας πολέμους, κατέχοντας εδάφη τρίτων χωρών (Κύπρος, Συρία, Ιράκ, τώρα και Λιβύη), αποκτώντας στρατιωτικές βάσεις σε άλλες τρίτες χώρες (αραβικές, βαλκανικές και αφρικανικές), προβάλλοντας επεκτατικά σχέδια και θέλοντας να αλλάξει τα σύνορα σε ολόκληρη την περιοχή. Δεν το κρύβει ότι θέλει να αναστήσει το Χαλιφάτο, και μάλιστα έχει επίγνωση της πρόθεσης πολλών διεθνών παικτών να της παραχωρήσουν ανταλλάγματα, ή και του γεγονότος ότι και μόνη μπορεί να πάρει πολλά και να ισχυροποιηθεί υλοποιώντας επίμονα τους σχεδιασμούς της.

Η ερντογανική Τουρκία συνομιλεί και διαπραγματεύεται άμεσα και ταυτόχρονα τόσο με τη Ρωσία όσο και με τις ΗΠΑ, ενώ την ίδια στιγμή διατηρεί διαύλους ακόμα και με το Ισραήλ – παρά την αντισραηλινή ρητορική. Απειλεί άμεσα την Ελλάδα, παραβιάζει την κυριαρχία Ελλάδας και Κύπρου, και παντού αγνοεί επιδεικτικά το διεθνές δίκαιο. Η ιστορία τα φέρνει έτσι που μέρος της Ελλάδας και της κυριαρχίας της πρέπει να παραχωρηθεί στην Τουρκία ώστε αυτή να «κατευναστεί» και να παραμείνει στο δυτικό στρατόπεδο. Εντυπωσιακό είναι ότι και η Μόσχα επιχειρεί ένα αντίστοιχο καλόπιασμα, με στόχο να υπάρχουν καλές σχέσεις και συνεννοήσεις με την Άγκυρα σε πεδία που αποτελούν επίκεντρα διεθνοποιημένων συγκρούσεων, όπως η Συρία ή η Λιβύη.

4. Απουσία εξωτερικής πολιτικής, επικίνδυνη σύμπλευση με τις ΗΠΑ

Η χώρα μας είναι μπλεγμένη σε όλη

αυτή την αντιφατική και σύνθετη κατάσταση. «Φταίει» βέβαια η θέση μας στο χάρτη, που από πλεονέκτημα οι ντόπιες ελίτ και το πολιτικό προσωπικό κατάφεραν να την κάνουν μειονέκτημα. Και για αυτό φταίνε, χωρίς εισαγωγικά πια, οι συμμαχίες που έχουν επιλεγεί και η συνακόλουθη ανυπαρξία μιας ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, δηλαδή μιας πολιτικής που να θέτει στο επίκεντρο την ακεραιότητα και διέξοδο της χώρας από τα ποικίλα δεσμά. Έτσι φτάνουμε στο σημείο να απειλείται πολλαπλά η κυριαρχία της και η ακεραιότητά της: στη θάλασσα, στα νησιά και στους χάρτες. Έτσι μετατρέπεται σε στρατιωτική βάση των ΗΠΑ για να υπηρετεί τους δικούς τους σχεδιασμούς, έτσι γίνεται οικόπεδο δυτικών δυνάμεων, κ.ο.κ.

Όλα αυτά διευκολύνονται από την εθελοδουλία που επιδεικνύουν οι ελληνικές ελίτ και ο πολιτικός κόσμος, από τους προσανατολισμούς και τις προσδοκίες που έχουν. Η προτεραιότητα του πολιτικού συστήματος δεν είναι να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, αλλά να διαχειριστεί επικοινωνιακά τις επιπτώσεις του. Εξ ου και το «μασάζ» που γίνεται εδώ και μήνες στον ελληνικό λαό: «Θέλετε να κάνουμε παραχωρήσεις και να αποσπάσουμε έτσι μια κάποια σταθερότητα, ή θέλετε πόλεμο;». Ενώ όλοι γνωρίζουν ότι το επίδικο δεν είναι απλά μια «συνεκμετάλλευση φυσικών πόρων». Μας ζητιέται να παραχωρήσουμε πολύ περισσότερα από αυτό... Δύο είναι οι βασικοί προσανατολισμοί της εξωτερικής πολιτικής που ασκείται από τις ελληνικές κυβερνήσεις, ανεξαρτήτως του χρώματος που ήθελε να εμφανίζει η καθεμιά τους:

Α. Η πρόσδεση στις ΗΠΑ: Μπροστά στην εντεινόμενη κρίση της Ε.Ε., η εξωτερική πολιτική που άσκησε ο ΣΥΡΙΖΑ και συνεχίζει η Ν.Δ. είναι η πρόσδεση στη βορειοαμερικανική πολιτική. Κι έχουμε φτάσει στο σημείο

ώστε το «γλείψιμο» των δικών μας, προηγούμενων και τωρινών, σε όλες τις συναντήσεις που γίνονται (από το ταξίδι του Τσίπρα το 2017 ως το τωρινό του Μητσοτάκη) να θυμίζει τα πρώτα μετεμφυλιακά χρόνια της άμεσης αμερικανοκρατίας... Οτιδήποτε ζητούν οι ΗΠΑ και Πάιατ παραχωρείται, και μάλιστα άνευ ανταλλάγματος.

Β. Η συνδιαλλαγή με την Τουρκία: Σε τέτοιο βαθμό που η Τουρκία μπορεί να πάρει μεγάλο μέρος όσων διεκδικεί (κι αυτά δεν αφορούν όπως είπαμε «απλά» μια συνεκμετάλλευση) χωρίς πολλή-πολλή φασαρία. Εδώ σημειώνουμε τηλεγραφικά τις παρεμβάσεις του Σημίτη, τις δηλώσεις των Κατρούγκαλου και Κοτζιά για δικαιώματα της Τουρκίας και ανάγκη συνεκμετάλλευσης, τα λεγόμενα «μέτρα οικονομικής εμπιστοσύνης», και τώρα τον δρόμο προς τη Χάγη, στον οποίο ευθυγραμμίζονται όλοι. Αυτά είναι δείκτες ενός εθελοντικού αυτοχειρισμού που νομιμοποιεί τον τουρκικό επεκτατισμό και αναθεωρητισμό... Υπάρχουν βέβαια και τα ταξίδια και οι τριγωνικές ή τετράγωνες σχέσεις, σε μια προσπάθεια να υπάρξουν κάποιες επισφαλείς συνεργασίες. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα της επισφάλειας είναι η κυνική δήλωση των ισραηλινών: «Ναι στη συνεργασία, αλλά ο καθένας θα κάνει τους πολέμους του», μην περιμένετε δηλαδή να σας βοηθήσουμε σε κάτι. Είναι τόση η ανυπαρξία ελληνικής εξωτερικής πολιτικής που δεν μπορεί να στήσει μια σταθερή και ουσιαστική συνεργασία ούτε καν με την Κυπριακή Δημοκρατία, μεγάλο μέρος της οποίας κατέχεται από τον τουρκικό στρατό και τώρα έχει να αντιμετωπίσει και τα τουρκικά γεωτρύπανα και πολεμικά σκάφη.

Ας αναρωτηθούμε: Σε τι βοηθά την Ελλάδα η σταθερή, συστηματική αντιρωσική θέση των κυβερνήσεων ΣΥΡΙΖΑ και Ν.Δ.; Σε τι τη βοηθά σήμερα η πλήρης σύμπλευση με τις ΗΠΑ, λες και το Ιράν είναι εχθρός της Ελλάδας; Η επίκληση της συμμαχίας με τις ΗΠΑ είναι προσχηματική, διότι οι ΗΠΑ τηρούν φιλοτουρκική στάση για τους λόγους που αναλύσαμε πριν, ενώ το ΝΑΤΟ δηλώνει ότι οι διαφορές με την Τουρκία πρέπει να λυθούν διμερώς... Παραμένει λοιπόν ζητούμενο μια ελληνική εξωτερική πολιτική, την οποία οι ελίτ και ο πολιτικός κόσμος της Ελλάδας ούτε θέλουν ούτε μπορούν να συγκροτήσουν και να εκφράσουν.

5. Τι θα σήμαινε μια φιλειρηνική

εξωτερική πολιτική για την Ελλάδα

Οφείλουμε να αναλογιστούμε μέσα σε αυτή τη δεδομένη συγκυρία, κι όχι στη σφαίρα της φαντασίας, τι θα σήμαινε μια πολιτική ειρήνης και καλής γειτονίας, μια πολιτική διεξόδου της χώρας σε προοδευτική κατεύθυνση. Διότι η εμπλοκή της χώρας μας σε σχέδια των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ δεν είναι μονόδρομος.

Ακόμη κι αν ξεχάσουμε τους... εξτρεμισμούς αστών πολιτικών ηγετών παλιότερων εποχών*, υπάρχουν βήματα και ενέργειες που μπορούν να υποσημειώσουν μια διαφορετική στάση, να αποτελέσουν στοιχεία μιας ενεργητικής πολιτικής. Π.χ. να μην ψηφίσουμε/εφαρμόσουμε κυρώσεις ενάντια στη Ρωσία, δεν είναι τόσο τρομερό. Να θέσεις όρους στη λειτουργία των βάσεων στη χώρα σε μια στιγμή κρίσης, δεν είναι πρωτάκουστο. Να διαφοροποιήσεις τα οπτικά συστήματα και τους προμηθευτές, δεν είναι αδύνατο. Να δείξεις ότι δεν αστειεύεσαι σε θέματα εδαφικής κυριαρχίας, το ίδιο. Να καλλιεργηθεί το λαϊκό φρόνημα, είναι κι αυτό ενεργητικό στοιχείο μιας εξωτερικής πολιτικής. Αυτά αθροιστικά: υπονοούμε δηλαδή ότι επιμέρους μέτρα δεν συνιστούν πολιτική. Χρειάζεται μια συνολική στάση, που θα κινητοποιεί τον ελληνικό λαό: χωρίς αυτό το στοιχείο δεν μπορεί να ασκηθεί μια τέτοια πολιτική σήμερα.

Παραπέρα, επιβάλλεται να ζητήσεις από όλους ξεκάθαρη θέση απέναντι στον τουρκικό επεκτατισμό. Να πρωτοστατήσεις στην αποκάλυψή του και να πάρεις μέτρα για να τον αντιμετωπίσεις. Όλες οι εξελίξεις, με τελευταίο μόνο επεισόδιο την γκανγκστερική δολοφονία του Ιρανού στρατηγού, φέρνουν τη χώρα μας πιο κοντά σε μια μεγάλη εθνική κρίση. Και αυτή θα προστεθεί, με απρόσμενες συνέπειες, σε όσα έχουμε περάσει τα τελευταία 10 χρόνια. Στα πλαίσια αυτά, μια δήλωση που θα εξέφραζε ανησυχία για τη δολοφονία του στρατηγού Σουλεϊμάνι ήταν το ελάχιστο που μπορούσε και έπρεπε να κάνει η ελληνική κυβέρνηση, διότι είναι απαραίτητη η διαφοροποίηση από ενέργειες που ρίχνουν λάδι στη φωτιά. Οι δημοκρατικές πατριωτικές και αντιιμπεριαλιστικές δυνάμεις οφείλουν να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων. Δύσκολο, αλλά αναγκαίο!

**Όπως ο Κωνσταντίνος Καραμανλής που το 1974, ανακοινώνοντας την αποχώρηση της Ελλάδας από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, έλεγε: «Το ΝΑΤΟ αποδείχθηκε ανίκανο να παρεμποδίσει την Τουρκία από την εξαπόλυση νέας βάρβαρης και απρόκλητης επίθεσης*

✓ **Η εμπλοκή της χώρας μας στα σχέδια των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ δεν είναι μονόδρομος: ακόμη κι αν ξεχάσουμε τους... εξτρεμισμούς αστών πολιτικών ηγετών παλιότερων εποχών, υπάρχουν βήματα και ενέργειες που μπορούν να αποτελέσουν στοιχεία μιας ενεργητικής ελληνικής εξωτερικής πολιτικής**

● **ένθετο/Μιλώντας για τη γειτονιά μας**

■ **Γιάννης Ραχιώτης***

«Η επίθεση των ΗΠΑ δεν ήταν μια τρέλα που εκτονώθηκε»

Η άνανδρη δολοφονία του Σουλεϊμανί δεν ήταν ούτε ένας παράλογος τακτικισμός του Τραμπ, ούτε μεμονωμένη κίνηση. Αυτό φαίνεται μεταξύ άλλων από το γεγονός ότι τα χαράματα της 3ης Ιανουαρίου, ελάχιστες ώρες μετά τη δολοφονία, ο Τζο Μπάιντεν, ο αντίπαλος του Τραμπ από το Δημοκρατικό Κόμμα, είχε κάνει δήλωση στήριξης παρόλο που η Αμερική βρίσκεται σε προεκλογική περίοδο. Την ίδια μέρα έκανε ανάλογη δήλωση ο Τζόνσον και όλοι οι Αγγλοσάξονες ηγέτες – δηλαδή ο στενός πυρήνας της Δύσης, αυτοί που διοικούν τα δυτικά πράγματα. Μέσα σε μερικές μέρες το Συμβούλιο του ΝΑΤΟ έβγαλε επίσης ομόφωνη απόφαση στήριξης της δολοφονίας του Σουλεϊμανί από τον Τραμπ.

Το μπλοκ είναι σαφές και ενιαίο σ' αυτά τα ζητήματα! Ακόμη, δεν πρέπει να ξεχνά κανείς ότι όταν μιλάμε για το ΝΑΤΟ περίπου μιλάμε και για την Ε.Ε.: τα κράτη μέλη ταυτίζονται, με πολύ λίγες διαφοροποιήσεις. Δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι διχασμένοι. Τέλος, η σειρά των αμερικανικών ενεργειών που ακολούθησε αμέσως μετά τη δολοφονία του Σουλεϊμανί δείχνει ότι είχε γίνει μια συντονισμένη προετοιμασία συνολικά από το αμερικανικό πολιτικό σύστημα, θα έλεγα και ευρύτερα από τις δυτικές δυνάμεις. Η δολοφονία συνιστά κλιμάκωση της επιθετικότητας των

ΗΠΑ προς το Ιράν, αλλά και μία ευθεία απειλή προς το Ιράκ, που του υπενθυμίζει μ' έναν τρόπο ότι είναι *de facto* κατεχόμενο.

Στόχος η συντριβή του άξονα της Αντίστασης

Μπορεί να θεωρεί κάποιος ότι η Αμερική είναι σε ύφεση, ότι τελειώνει ο αμερικανικός αιώνας, ότι οι Αμερικάνοι ετοιμάζονται να φύγουν από τη Μέση Ανατολή. Όμως τα πράγματα αποδεικνύουν ότι μπορούν να κλιμακώνουν την ένταση. Και κλιμακώνουν με έναν πολύ σκληρό τρόπο, που βάζει σε κίνδυνο όχι μόνο την ύπαρξη μιας σειράς λαών της Μέσης Ανατολής, αλλά και το στάτους στο οποίο ζούμε εμείς, που υποτίθεται ότι είμαστε οι σύμμαχοί τους στην περιφέρεια του ΝΑΤΟ και της Ευρώπης. Η τελευταία επίθεση δεν ήρθε ως κεραυνός εν αιθρία. Οι Αμερικανοί μαζί με το Ισραήλ έχουν επιτεθεί επανειλημμένα κατά των ιρανικών στρατευμάτων, ιδίως αυτών που βρίσκονται στις χώρες του άξονα της αντίστασης (Λίβανος, Συρία, Ιράκ, Υεμένη), και η αιμορραγία των Ιρανών για τη βοήθεια που τους προσφέρουν είναι συστηματική. Πρόκειται για μείζονα κλιμάκωση, όχι για μια τρέλα που εκτονώθηκε. Τίποτα δεν δείχνει ότι ήταν ένα μεμονωμένο γεγονός, και όλα αυτά δεν είναι άσχετα με την ταύτιση των

ΗΠΑ με το Ισραήλ. Επί Τραμπ, αν άλλαξε κάτι, είναι ότι η ταύτιση των αμερικανικών και των ισραηλινών συμφερόντων όσον αφορά τη Μέση Ανατολή και την Αφρική έγινε πλήρης. Δεν υπάρχει διαφορά, ούτε σε επιμέρους ούτε σε δευτερεύοντα τακτικά ζητήματα. Τι στόχο έχει η τωρινή κλιμάκωση; Ο άμεσος στόχος, τον οποίο υπηρετούν οι ΗΠΑ και το Ισραήλ με τις ενέργειές τους, είναι η εξαφάνιση του Ιράν από τις χώρες του άξονα της Αντίστασης. Αυτό είναι το πρώτο που επιδιώκουν με αυτά τα χτυπήματα: να μείνουν μόνες τους οι χώρες της Αντίστασης και αμέσως μετά, βεβαίως, να συντριβούν. Διότι καμία από αυτές δεν μπορεί να αντέξει χωρίς τη βοήθεια του Ιράν. Οι ΗΠΑ και το Ισραήλ το αντιλαμβάνονται με σαφήνεια, και γι' αυτό δεν διαπραγματεύονται με το Ιράν. Σκοτώνουν. Μπορούν να συζητήσουν με όλους τους άλλους αντίπαλους παίκτες – με τους Ιρανούς όχι. Αν πάλι συντριβεί πρώτα ο άξονας της Αντίστασης, μετά θα έρθει η σειρά του ίδιου του Ιράν. Άρα ή θα αντέξουν όλοι μαζί, ή κανείς...

Πλήγμα στην απόπειρα ανεξαρτητοποίησης του Ιράκ

Δυο κουβέντες ειδικότερα για το Ιράκ. Η δολοφονία μιας ξένης προσωπικότητας πρώτου μεγέθους που βρισκόταν σε επίσημη επίσκεψη εκεί είναι ευθεία προσβολή της κυριαρχίας του. Οι Αμερικανοί όμως δεν έχουν την ίδια γνώμη: αντιμετωπίζουν λίγο-πολύ το Ιράκ ως μια στρατιωτική τους βάση. Και θεωρούν την κυβέρνησή του κάτι σαν τοπική διοίκηση μιας αποικίας τους. Διατηρούν 5.200 στρατιωτικούς στο έδαφος του Ιράκ, με μία ισχυρή αεροπορική δύναμη, η οποία παίζει (σε συνδυασμό με την αεροπορία και τις πυραυλικές δυνάμεις του Ισραήλ) αποφασιστικό ρόλο στα πράγματα της περιοχής. Το Ιράκ είναι και κάτι παραπάνω από απέραντη αμερικανική στρατιωτική βάση: είναι μια κατεστραμμένη χώρα, αλλά πολύ πλούσια σε πετρέλαιο, με μια ηγεσία η οποία προσπαθεί να απογαλακτιστεί σήμερα από τους Αμερικανούς και να ξαναχτίσει τη χώρα.

Προχθές το ιρακινό κοινοβούλιο απαίτησε από τους Αμερικανούς να

τα μαζέψουν και να φύγουν από τη χώρα. Όπως ο ίδιος ο πρωθυπουργός του Ιράκ είπε στο κοινοβούλιο, είχε προηγηθεί αίτημά του προς τον Τράμπ να βοηθήσουν οι ΗΠΑ στην ανοικοδόμηση της χώρας αφού οι ΗΠΑ την κατέστρεψαν κι ο Τραμπ απάντησε ότι, για να το κάνουν, θέλουν το 50% των εσόδων του πετρελαίου. «Μετά από αυτό κατάλαβα ότι πρέπει να πάω στην Κίνα» σχολίασε ο ίδιος. Όντως πήγε στην Κίνα τον περασμένο Σεπτέμβριο, και υπέγραψε πολλές εμπορικές συμφωνίες. Όπως ο ίδιος είπε προχθές στο κοινοβούλιο, μόλις επέστρεψε από την Κίνα του τηλεφώνησε ο Τραμπ και του ζήτησε να ακυρώσει τις συμφωνίες, διαφορετικά θα αντιμετωπίσει αντικυβερνητικές ταραχές. Αρνήθηκε να συμμορφωθεί, και αμέσως μετά, τον Οκτώβριο, ξέσπασαν οι διαδηλώσεις. Μετά από λίγες μέρες ο Τραμπ τον προειδοποίησε πάλι ότι το επόμενο βήμα θα είναι να υπάρξουν ελεύθεροι σκοπευτές που θα βάλλουν εναντίον και των δύο πλευρών. Έτσι κι έγινε: Σε περίπου 250 ανέρχονται οι νεκροί... Παρ' όλα αυτά επέμειναν να μην ακυρώνουν τις συμφωνίες με την Κίνα, και τότε πλέον, σε τρίτη τηλεφωνική επαφή, απειλήθηκαν προσωπικά ο πρωθυπουργός και ο υπουργός Άμυνας – ο οποίος μάλιστα δήλωσε και δημόσια ότι δέχονται πιέσεις από τρίτη χώρα να διακόψουν τις όποιες οικονομικές σχέσεις με την Κίνα. Έτσι παίζεται το παιχνίδι σήμερα. Μετά από αυτά βέβαια ο πρωθυπουργός παραιτήθηκε, παραμένοντας ως υπηρεσιακός. Παρ' όλα αυτά το κοινοβούλιο βρήκε το θάρρος να ζητήσει να φύγουν, και μένει να δούμε τώρα τι θα γίνει: οι Αμερικανοί δήλωσαν ότι δεν συζητούν καν τέτοιο θέμα με την ιρακινή κυβέρνηση.

Έγκλημα βάσει και του διεθνούς δικαίου

Πρωτ' απ' όλα η δολοφονία του Σουλεϊμανί από τις ΗΠΑ συνιστά μείζονα πολιτική πρόκληση απέναντι σε όλες τις χώρες της περιοχής. Μιλάμε για δολοφονία διότι αυτή η ενέργεια είναι έγκλημα βάσει του διεθνούς αλλά και του κοινού δικαίου: Πρόκειται για το έγκλημα που στο καταστατικό του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου αποκαλείται «έγκλημα της επίθεσης». Η δολοφονία ανώτερου κρατικού παράγοντα με εντολή αρχηγού άλλου κράτους συνιστά αυτό ακριβώς το έγκλημα. Ο Καταστατικός Χάρτης του ΟΗΕ επιτρέπει στρατιωτικές ενέργειες κατά ενός κράτους σε δύο μόνο περιπτώσεις: πρώτον, σαν αυ-

συνέχεια στη σελ.20

✓ **Ο άμεσος στόχος των ΗΠΑ και του Ισραήλ είναι η εξαφάνιση της παρουσίας του Ιράν από τις χώρες του άξονα της Αντίστασης, ώστε να μείνουν μόνες και αβοήητες και αμέσως μετά, βεβαίως, να συντριβούν**

Μιλώντας για τη γειτονιά μας/ένθετο

► Λαμρινή Θωμά*

«Down with America this time!»

Εάν μου επιτρέψετε να μιλήσω όχι σαν διανοούμενη, αλλά σαν ρεπόρτερ, γιατί γι' αυτό πήγα στην Τεχεράνη. Και θέλω να πω πρώτα απ' όλα πώς πήγα, γιατί αυτό δείχνει πόση μεγάλη είναι η διαφορά αυτή τη στιγμή ανάμεσα στο κόσμο μας και στις ηγεσίες ή, αν θέλετε, την αβανγκάρντ της Αριστεράς. Πήγα χρηματοδοτούμενη από τον κόσμο: τα λεφτά για να πάω στο Ιράν τα μάζεψαν απλοί άνθρωποι, δίνοντας από 4 μέχρι 100 ευρώ. Δηλαδή με το που ακούστηκε ότι κάποιος δημοσιογράφος από ένα μέσο ανεξάρτητο, μικρό, θέλει να πάει στο Ιράν, ο κόσμος αντέδρασε άμεσα. Αντέδρασε, θα πω, αντιμπεριαλιστικά και λαϊκά.

Ένα από τα συνθήματα που ακούγονται τα τελευταία 40 χρόνια στα ελληνικά γήπεδα είναι το «Τούμπα-Ιράν-Καμπούτζη-Βιετνάμ». Αυτά τα παιδιά που είναι εκεί στο γήπεδο, και ίσως τα βλέπουμε και λίγο στραβά, είναι πιθανότατα τα παιδιά που έδωσαν τα 4 ευρώ τους για να πάω εγώ στη Τεχεράνη. Αυτά τα παιδιά, όπως και ένα πολύ μεγάλο λαϊκό κομμάτι, στο οποίο δεν μπορούμε να μιλήσουμε και το οποίο αδυνατούμε να εκφράσουμε, συνεχίζουν να θυμούνται τι είναι το Ιράν. Αυτό σαν προσωπικός προβληματισμός, γιατί βλέπω να βράζει ο κόσμος από κάτω και να μην υπάρχει τίποτα από πάνω. Εσείς ξέρετε πώς θα λύσουμε το πρόβλημα, εγώ απλώς το έθεσα...

Η μορφή του Κασέμ Σουλεϊμανί

Σε αυτά που ειπώθηκαν εδώ ως τώρα για τον Κασέμ Σουλεϊμανί, να προσθέσω ότι υπάρχει και η διάσταση του λαϊκού ήρωα, την οποία εγώ έζησα εκεί πολύ έντονα. Μια διάσταση που μάλλον έχουμε ξεχάσει τι σημαίνει, αλλά υπάρχει γι' αυτούς τους ανθρώπους που ζουν τον ένα πόλεμο μετά τον άλλο, που ζουν με τις κυρώσεις, που προσπαθούν να στηθούν στα πόδια τους. Ήταν ένας απλός στρατιωτικός, ο οποίος ξεκίνησε σαν οικοδόμος στα 13 του για να ξεχρεώσει τα χωράφια του πατέρα του επειδή αλλιώς θα τα έχαναν, μετά έγινε υπάλληλος στο νερό, το 1979 μπήκε στους Φρουρούς της Επανάστασης και σε 18 μήνες άρχισε να αντιμετωπίζεται ως στρατηγικό μυαλό... για να φτάσει να είναι ο Τσε Γκεβάρα της Μέσης Ανατολής όπως έγραφαν στον Λίβανο.

Ένα ζευγάρι ξαποσταίνει κάτω από γέφυρα της Τεχεράνης κρατώντας φωτογραφίες του δολοφονημένου Σουλεϊμανί (φωτογραφία της Λαμρινής Θωμά από την αποστολή της στην ιρανική πρωτεύουσα).

Ήταν δηλαδή ένας άνθρωπος δηλαδή που πήρε πάνω του όλη την Αντίσταση και για τον οποίο ο Πούτιν έχει πει «αν είναι να μιλήσουμε για τη Συρία, εγώ θέλω να μιλάω απευθείας με τον Σουλεϊμανί»: αυτός ο άνθρωπος ήταν φυσικό να θεωρείται ήρωας από το λαό του, που βιώνει αυτές τις κυρώσεις. Επιπλέον είχε αρνηθεί την προεδρία το 2001, λέγοντας «εγώ είμαι στρατιώτης», είχε ζητήσει να γραφτεί στον τάφο του απλά «Στρατιώτης Κασέμ Σουλεϊμανί», και επέμενε να έχει χαμηλό προφίλ. Για όλα αυτά ο λαός του τον αγαπάει υπερβολικά, και είχε καταφέρει να εκπροσωπεί, ως το πούμε έτσι, τον ιρανικό πατριωτισμό. Αυτό είδα πηγαίνοντας εκεί: είδα τα κλάματα των ανθρώπων, πέρασαν από μπροστά μου 3 εκατομμύρια άνθρωποι την ημέρα που ήταν η κηδεία στην Τεχεράνη. Αυτοί όλοι οι άνθρωποι κρατούσαν στα χέρια τους φωτογραφίες του, κάποιες κυρίες τις είχαν πιασμένες στο τσαντόρ με κλιπάκια, ένας ανάπηρος του πολέμου Ιράκ-Ιράν σε καρτσάκι την είχε κολλημένη στην μπουκάλα με το οξυγόνο. Και για μένα ίσως η πιο συγκλονιστι-

κή στιγμή ήταν ότι στο τέλος, όταν διαλύθηκε μετά από 4 ώρες αυτή η απίστευτη συγκέντρωση, κι έσπαχναν να βρω μία φωτογραφία του κάτω για να τη φέρω στο γραφείο, αλλά δεν είχε πεταχτεί ούτε μία. Ούτε ένα χέρι δεν χαλάρωσε! Αυτό δείχνει τι ήταν ο Κασέμ Σουλεϊμανί για το λαό του Ιράν...

Η επίθεση των ΗΠΑ ένωσε τον ιρανικό λαό

Έχω φίλους στο Ιράν, έχω ξαναπάει, και μάλιστα πρόσφατα πριν 10 μήνες, όταν ήταν ζωντανός και μια χαρά ο στρατηγός, και στα ψιλικατζίδικα οι απλοί άνθρωποι είχαν τη φωτογραφία του δίπλα στα παιδιά τους. Αυτή ήταν η σχέση. Λοιπόν αυτός ο λαός ήταν που θρηνούσε, και ανάμεσα στους ανθρώπους που γνώρισα τότε είναι άνθρωποι που εγώ θα τους πω εσωτερική αντιπολίτευση – δηλαδή όχι αντιφρονούντες με την έννοια ότι θέλουν να πέσει το καθεστώς, αλλά με την έννοια ότι θέλουν να βελτιωθούν τα πράγματα εσωτερικά, ελαφρώς δυτικίζοντες. Λοιπόν αυτοί οι άνθρωποι μου είπαν ότι «οι Αμερικάνοι μας ένωσαν όλους σαν μια γροθιά, και ίσως να έκαναν και

κακό σ' εμάς, γιατί αυτή τη στιγμή όλοι κλαίμε τον ίδιο πατριώτη». Αυτή είναι η εικόνα στις λαϊκές δυνάμεις και με τους όποιους ανθρώπους μπορούσα να μιλήσω για να έχω και μία πιο απτή, ως πούμε, εικόνα για τους αντιφρονούντες (αυτή η λέξη είναι υπερβολική), για το τι λένε, πού βρίσκονται. Για την πρώτη μέρα, επειδή έφυγα ξαφνικά και δεν βρήκα έγκαιρα δωμάτιο, η ιρανική πρεσβεία είχε την ευγένεια να μου κλείσει ένα ξενοδοχείο: είναι η μόνη φορά που έμεινα σε πεντάστερο. Εκεί λοιπόν υπήρχε μία ευγενέστατη κοπέλα που, όταν της είπα ότι θέλω να πάω στη κηδεία, μου βρήκε ταξί και με βοήθησε να αλλάξω συνάλλαγμα – ήταν δύσκολο διότι υπήρχε τριήμερο πένθος. Με περίμενε όταν γύρισα, απόγευμα πια, και με ρώτησε πώς μου φάνηκε. Της είπα ειλικρινώς αυτά που λέω και σ' εσάς. Και μου λέει, με τα άπταιστα αγγλικά μιας κοπέλας που δουλεύει σε πεντάστερο ξενοδοχείο, το ξενοδοχείο-βιτρίνα του Ιράν ουσιαστικά: «Down with America this time!».

Την επόμενη μέρα, όταν έφευγα από το ξενοδοχείο για να πάω στο δικό μας, μάλλον είχαν μιλήσει μεταξύ τους οι άνθρωποι που δούλευαν εκεί, γιατί με περίμεναν όλοι να με χαιρετήσουν. Είναι διαφορετικό να φεύγει ένας τουρίστας, και είναι διαφορετικό το «ήρθες και τίμησες τον άνθρωπό μας και καταλαβαίνεις πώς νιώθουμε αυτή τη στιγμή». Περίμεναν λοιπόν όλοι στη σειρά και με χαιρετούσαν, και για να είμαι ειλικρινής αισθάνθηκα ότι δεν είχα ανταποδώσει τίποτα εκείνη τη στιγμή, μπροστά σε όλη αυτή τη μοναξιά που νιώθουν. Επειδή οι κυρώσεις σημαίνουν και αυτό, μοναξιά: να μην έρχεται κανείς να σε δει και να σου πει ότι καταλαβαίνει τι περνάς. Είναι μοναξιά για έναν λαό που συνεχίζει να δίνει έναν τεράστιο αντιμπεριαλιστικό αγώνα εσύ να ασχολείσαι με τη μαντήλα του. Είναι μοναξιά γι' αυτούς τους ανθρώπους να μην βλέπουν ξένους, ενώ είναι ένας λαός του Δρόμου του Μεταξιού, που εδώ και χιλιετίες έχει μάθει να φιλοξενεί, να ανοίγεται.

Αυτοί οι άνθρωποι έχουν ανάγκη τη στήριξή μας

Πριν δέκα μήνες που είχα πάει ως

✓ **Είναι μοναξιά για έναν λαό που συνεχίζει να δίνει έναν τεράστιο αντιμπεριαλιστικό αγώνα εσύ να ασχολείσαι με τη μαντήλα του. Είναι μοναξιά γι' αυτούς τους ανθρώπους να μην βλέπουν ξένους, ενώ είναι ένας λαός του Δρόμου του Μεταξιού, που εδώ και χιλιετίες έχει μάθει να φιλοξενεί, να ανοίγεται...**

συνέχεια στη σελ.20

● **ένθετο/Μιλώντας για τη γειτονιά μας**

► **Γιάννης Ραχιώτης**

«Η επίθεση των ΗΠΑ δεν ήταν μια τρέλα που εκτονώθηκε»

συνέχεια από τη σελ.18

τοάμυνα σε ενεστώσα επίθεση – όχι λόγω υποψίας μελλοντικής επίθεσης ή εκδίκησης για ξεκαθάρισμα παλιών λογαριασμών. Η δεύτερη περίπτωση που προβλέπεται είναι η λήψη στρατιωτικών μέτρων με απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας για συγκεκριμένους σκοπούς, εάν δεν ασκηθεί βέτο από τα μόνιμα μέλη του. Καμία από τις δύο περιπτώσεις δεν υφίσταται εδώ! Επιπλέον, κατά το σύγχρονο ποινικό Δίκαιο, όπως έχει καλώς ή κακώς εξελιχθεί διεθνώς, αυτό που συνέβη είναι και τρομοκρατική πράξη. Έχει σημασία να το υπογραμμίζει αυτό κάποιος, επειδή τις τρομοκρατικές πράξεις τα περισσότερα κράτη δικαιούνται να τις διώκουν ακόμα κι αν δεν έχουν τελεστεί στο έδαφός τους. Καλώς ή κακώς, υπάρχει μια παγκόσμια δικαιοδοσία για τις τρομοκρατικές πράξεις αυτή τη στιγμή. Αυτό σημαίνει ότι θα μπορούσαν οι Αμερικανοί ιθύνοντες να διωχθούν και να δικαστούν για τέτοιες δολοφονίες, όπως του Σουλεϊμανί, και από τρίτες χώρες.

Η απάντηση

Υπήρξε μια απάντηση, η γνωστή πυραυλική επίθεση στις δύο αμερικανικές βάσεις. Σε ένα βαθμό ήταν συμβολική, ανεξάρτητα

απ’ το αν είχε θύματα κάποιους Αμερικανούς στρατιώτες. Το Ιράν ήθελε να δείξει ότι μπορεί να καταφέρει αποτελεσματικά πλήγματα στις αμερικανικές δυνάμεις, και πράγματι δεν μπόρεσε να αναχαιτιστεί κανένας από τους ιρανικούς πυραύλους. Δεν υπάρχει όμως αναλογία με τη δολοφονία του Σουλεϊμανί. Η απάντηση θα πρέπει να δοθεί στο μέλλον και να είναι, σε πρώτη φάση, η απελευθέρωση του Ιράκ και της Συρίας από τις αμερικανικές δυνάμεις κατοχής. Αυτό μπορεί και πρέπει να είναι η απάντηση, αλλά δεν είναι εύκολο, αφού μετά το 2003 η Αμερική είναι εγκατεστημένη σε πολλές χώρες της περιοχής με δικές της δυνάμεις, πέρα από τις δυνάμεις του Ισραήλ – το οποίο μάλιστα, όντας προς το παρόν η μόνη πυρηνική δύναμη στην περιοχή, διαθέτει το ύστατο «επιχείρημα»: τα πυρηνικά όπλα ...

Γινόμαστε κι εμείς μέρος του προβλήματος

Υπάρχουν μερικά ακόμη πράγματα, καθόλου δευτερεύοντα, που αφορούν τα καθ’ ημάς. Σιγά-σιγά γινόμαστε μέρος του προβλήματος της Μέσης Ανατολής, με διάφορους τρόπους. Δεν εννοώ μόνο ότι στέλνουμε μια φρεγάτα κάθε φορά που κάνουν μια εισβολή οι Αμερικανοί, ή ότι διευκολύνουμε τις αε-

ρογέφυρές τους. Εννοώ κυρίως το τεράστιο δίκτυο βάσεων που επεκτείνουν στη χώρα μας, το οποίο θα παίξει ρόλο και προς τα βορειοανατολικά απέναντι στη Ρωσία, αλλά και στη Μέση Ανατολή. Ανάλογες εξελίξεις υπάρχουν και στην Κύπρο: η στρατιωτική παρουσία Αμερικανών, Γάλλων και Βρετανών διευρύνεται συνεχώς. Ουσιαστικά είμαστε μέρος του προβλήματος, κυρίως λόγω της στρατηγικής συμμαχίας με το Ισραήλ που μας επέβαλε ο ΣΥΡΙΖΑ και συνεχίζει τώρα η κυβέρνηση της Ν.Δ.: Πρόκειται για ουσιαστική αλλαγή στα διπλωματικά και στρατιωτικά πράγματα της χώρας, που νομίζω ότι θα την πληρώσουμε ακριβά.

Να χτίσουμε το μπλοκ της ανεξαρτησίας

Τι αντιστοιχεί σε εμάς σαν αντιιμπεριαλιστές, σαν προοδευτικούς ανθρώπους, που δεν θέλουμε να έχει η χώρα μας την τύχη ενός κολαούζου των Αμερικανών και του Ισραήλ, ενός προτεκτοράτου; Να χτίσουμε, με τις όποιες μικρές δυνάμεις έχουν απομείνει αυτή τη στιγμή διαθέσιμες στη χώρα, το μπλοκ της ανεξαρτησίας. Αυτό μπορούμε να κάνουμε, κι αυτό θα είναι και πράξη αλληλεγγύη στους λαούς της Μέσης Ανατολής. Ανεξαρτησία σημαίνει η χώρα

να αποχωρήσει από το ΝΑΤΟ. Διότι, εκτός από ανισόρρητο, είναι μεγάλη αυταπάτη να νομίζει κανένας ότι το ΝΑΤΟ είναι χώρος διαπάλης ή χώρος εσωτερικής σύγκρουσης ή χώρος που μπορεί να παίξεις πολιτικά παιχνίδια. Αυτό πρέπει να είναι λυμένο, για να μπορέσουμε να αμυνθούμε αποτελεσματικά απέναντι στον υπαρκτό κίνδυνο που αντιμετωπίζουμε σήμερα από την Τουρκία, αλλά και στον πολύ μεγαλύτερο κίνδυνο ολοκαυτώματος από τους Αμερικανούς και το Ισραήλ.

Η παλιά ραγιάδικη επιχειρηματολογία, ότι έξω από το μαντρί θα μας φάνε οι λύκοι, ότι είμαστε ευάλωτοι, ότι θα καταστραφούμε αν φύγουμε από τις μείζονες δυτικές ολοκληρώσεις, νομίζω ότι πλέον απευθύνεται μόνο σε αδαείς. Ζούμε πια σε έναν πολυπολικό κόσμο: οι ΗΠΑ μπορούν ακόμα να παίζουν έναν φονικό ρόλο, αλλά δεν αλωνίζουν μόνες τους. Υπάρχουν ισχυροί πόλοι με τους οποίους μια χώρα που επιλέγει να μείνει ή να ξαναγίνει ανεξάρτητη μπορεί να σταθεί, και από τους οποίους μπορεί να τα προμηθευτεί όλα. Μια χώρα σαν την Ελλάδα μπορεί να βρει διπλωματικά και πολιτικά στηρίγματα σε πολλούς διαφορετικούς πόλους στον κόσμο, και να τα βρει ευκολότερα και φθηνότερα από τον λογαριασμό που πληρώνει σήμερα στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε.

** Ο Γιάννης Ραχιώτης είναι νομικός. Η ομιλία του στην εκδήλωση αποδίδεται εδώ συντετμημένη, με μεσοτίτλους της Σύνταξης.*

► **Λαμπρινή Θωμά**

«Down with America this time!»

συνέχεια από τη σελ.19

τουρίστρια, πέρναγαν τα μηχανάκια δίπλα μου, γιατί ανεβαίνουν στα πεζοδρόμια, και σταματούσαν οι άνθρωποι για να μου πουν «Welcome to Iran». Δεν ξέρω αν γνώριζαν άλλα αγγλικά, αλλά είχαν την ανάγκη αυτή, να καλωσορίσουν, και την περηφάνια να σε φιλοξενήσουν και να ανοίξουν το σπίτι τους και την αγκαλιά τους για τον ξένο που έρχεται. Είναι ένας λαός που χρειάζεται να τον στηρίξουμε πολλαπλά, και που ο λαός μας δείχνει ότι ναι, θέλει να τον στηρίξουμε πολλαπλά. Αυτή είναι η δική μου εμπειρία από εκεί, η εμπειρία ενός ολόκληρου λαού που είναι απίστευτα χτυπημένος από τις κυρώσεις.

Την ημέρα της κηδείας οι αγγλόφωνοι Teheran Times είχαν ένα ολοσέλιδο άρθρο για το πώς ο Κασέμ Σουλεϊμανί είχε καταφέρει να φέρνει φάρμακα στο Ιράν, διότι το Ιράν δεν έχει φάρμακα αυτή τη στιγμή. Τα δήθεν επιτρεπόμενα φάρμακα δεν είναι όλα, υπάρχουν ουσίες που δεν επιτρέπονται επειδή οι Αμερικάνοι και όλοι

οι άλλοι αποφασίζουν ότι μπορεί να χρησιμοποιηθούν και σε κάτι άλλο, και αυτομάτως αυτός ο λαός στερείται φάρμακα. Λοιπόν είχε ανοίξει διαδρόμους ώστε παράνομα να μπαίνουν φάρμακα στη χώρα. Αυτά τα φάρμακα δεν πήγαιναν ανάλογα με το πού στέκεσαι στο καθεστώς. Έτσι ενώνονται, πιστεύω, μέσα από τέτοιες προσωπικότητες, οι λαοί. Μάθαμε πληροφορίες που δεν τις είχαμε, πληροφορίες που αφορούσαν την καθημερινή ζωή των ανθρώπων και το πώς λειτούργησε αυτός ο Σουλεϊμανί ως προς αυτήν. Δεν νομίζω ότι έχει περιγράψει κανείς καλύτερα το πόσο σημαντικός άνθρωπος είναι από τους Αμερικάνους στρατηγούς, που γράφουν τον τελευταίο καιρό το πόσο σπουδαίος στρατηγός ήταν και πόσο συντέλεσε στη νίκη κατά του Ισλαμικού Κράτους. Προσωπικά, διαβάζοντας όσα γράφουν αυτοί οι Αμερικάνοι στρατηγοί, νομίζω ότι έχουν μια μνήμη ανάλογη με αυτή των Αχαιών προς τον Έκτορα – όσο μπορούν οι στρατιωτικοί να σέβονται ο ένας τον άλλο πια, σε ένα κόσμο που φαίνεται ότι κανείς δεν σέβεται τον άλλο.

Εκεί η λέξη Γιουνάν σημαίνει κάτι – για πόσο ακόμα;

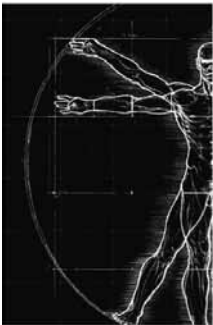
Τώρα για το θέμα του πώς μας βλέπουν εμάς τους Έλληνες: μας αγαπούν πολύ, αλλά άνθρωποι που μας ξέρουν και έχουν έρθει παλαιότερα εδώ, μου είπαν, διότι είχα την τύχη να μιλήσω και με κάποιους τέτοιους, ότι «εσείς έχετε αλλάξει, έχετε γίνει Ευρώπη τώρα». Θέλω να πω ότι δεν έχουμε γίνει, ελπίζω, ότι δεν έχουμε καταστραφεί ως πυρήνας, ότι παραμένουμε αυτός ο τόπος ο μοναδικός που είναι και τα δύο, και Ευρώπη και Ανατολή. Αλλά εμένα η καρδιά μου εκεί, όταν βρίσκομαι στη Μέση Ανατολή, στη δυτική Ασία, είναι στο σπίτι της, με έναν τρόπο που δεν είναι σε κανένα άλλο μέρος. Και αυτή τη σχέση την έχουν κι εκείνοι, τη σχέση τη νιώθεις κάθε μέρα, στο δρόμο.

Η λέξη Γιουνάν [Έλληνας] ακόμα σημαίνει κάτι... Πολύ σύντομα δεν θα σημαίνει όμως, με αυτές τις πολιτικές που ασκούν οι κυβερνήσεις μας, και είναι κάτι που πρέπει να το υπερασπιστούμε, και στο οποίο έχουμε τον κόσμο μας μαζί. Δεν ξέρω πώς θα καταφέρουμε να τον ενώσουμε, πώς θα καταφέρουμε να ενωθούμε, ποιες γέφυρες μπορούν να χτιστούν κι αν μπορούν ακόμα να χτιστούν από τον δικό μας λαό, που επίσης είναι πολύ πληγωμένος. Αλλά

θέλω να σας πω και κάτι άλλο, που κι αυτό το ξεχνάμε: το τελευταίο δίμηνο έχω πάει στον Λίβανο για τις διαδηλώσεις, στη Συρία, στο Ιράν και στην Καταλονία για το κίνημα της ανεξαρτησίας. Οι αναφορές στις ελληνικές πλατείες του 2011 είναι διαρκείς. Εμείς νομίζουμε ότι χάσαμε, ενώ πιθανώς να ήταν Θερμοπύλες!

Αυτοί οι άνθρωποι έχουν προσλάβει αυτό που συνέβη εδώ, στην Ελλάδα, ως έναν λόγο για να αγωνιστούν. Και το ακούς παντού: δεν υπήρξε ούτε ένας άνθρωπος από τις χώρες τις οποίες σας ανέφερα που να μην μου έχει πει πόσο σημαντικό ήταν αυτό που κάναμε εμείς. Δεν το ήξερα. Το άκουσα, το έμαθα, και χάρηκα που ήμουν εκεί. Αλλά μέχρι πρόσφατα δεν ήξερα πώς είχε προσληφθεί από άλλους λαούς! Έτσι, ίσως, πάνε πολλές φορές τα κινήματα. Και εδώ ακριβώς είναι που το Ιράν βάζει μια πρόκληση και για εμάς σαν Αριστερά ως σύνολο: πού στεκόμαστε ως Αριστερά, και πώς μπορούμε να γίνουμε ένα πετραδάκι σε αυτόν τον αληθινό άξονα της Αντίστασης!

** Η Λαμπρινή Θωμά είναι δημοσιογράφος (The Press Project), που επέστρεψε από αποστολή στην Τεχεράνη τις παραμονές της εκδήλωσης του Δρόμου. Οι μεσοτίτλοι στην ομιλία της είναι της Σύνταξης.*

της επιστήμης και της κοινωνίας

■ Επιμέλεια:
Γιάννης
Σχίζας

Φουτουριστική κυκλοφορία

Εικόνες από το (πιθανό) μέλλον των σύγχρονων πόλεων έδωσαν, στο πλαίσιο της Consumer Electronics Show (CES) στο Λας Βέγκας εταιρείες όπως η Bell, η Hyundai και η Uber, με τις προτάσεις τους για αεροταξί και άλλα φουτουριστικά μέσα μεταφοράς. Η Bell παρουσίασε το αεροταξί Bell Nexus και το Autonomous Pod Transport (APT), τα οποία, σύμφωνα με την εταιρεία, θα συνυπάρχουν για τη μετακίνηση ανθρώπων και προϊόντων στις πόλεις. «Φέτος επιδεικνύουμε πώς θα μοιάζουν η διακυβέρνηση, η λειτουργία, η εργασία και η ζωή σε μια έξυπνη πόλη» είπε ο Mits Σνάνιντερ, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Bell. Τα σχέδια MaaS (Mobility as a Service) της εταιρείας, πέρα από τα αεροσκάφη, πραγματεύονται την ενσωμάτωση του MaaS στις κοινότητες, καθιστώντας τις on-demand αερομεταφορές διαθέσιμες σε όλους. Στην «καρδιά» των υπηρεσιών αυτών είναι το Bell AerOS, ένα σύστημα το οποίο «τρέχει» σε Microsoft Azure, με σκοπό τη διαχείριση των πληροφοριών του στόλου των αεροσκαφών, την παρακολούθηση της κατάστασής τους. κ.ά. Η Bell παρουσίασε επίσης το Bell Nexus 4EX. Το αεροσκάφος διαθέτει τέσσερα στροφεία τα οποία μπορούν να είναι υβριδικά-ηλεκτρικά ή

πλήρως ηλεκτρικά – με την εταιρεία να θεωρεί πως η επιλογή προώθησης θα εξαρτηθεί από τις ανάγκες των πελατών. Από πλευράς τους η Uber και η Hyundai ανακοίνωσαν τη συνεργασία τους για την ανάπτυξη Uber Air Taxis για τους σκοπούς μελλοντικών δικτύων για εναέριες μεταφορές και παρουσίασαν ένα μοντέλο πλήρους κλίμακας. Η Hyundai είναι η πρώτη αυτοκινητοβιομηχανία που συμμετέχει στην πρωτοβουλία Uber Elevate, και στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής θα κατασκευάζει τα ιπτάμενα οχήματα και η Uber θα παρέχει υπηρεσίες υποστήριξης κ.ά. Όσον αφορά στο αεροσκάφος, οι δύο εταιρείες συνεργάστηκαν για την ανάπτυξη ενός μοντέλου PAV (Personal Air Vehicle), του S-A1. Πρόκειται για ένα ηλεκτροκίνητο αεροσκάφος με δυνατότητες κάθετης προσγείωσης και απογείωσης (eVTOL), σχεδιασμένο για cruising (*) ταχύτητα μέχρι 290 χλμ/ώρα σε ύψος 300-600 μέτρων από το έδαφος και ταξίδια σε εμβέλεια 100 χλμ. Το αεροσκάφος θα είναι πλήρως ηλεκτρικό, με πολλαπλούς έλικες/στροφεία για αυξημένη ασφάλεια. Η καμπίνα του θα μπορεί να εξυπηρετεί τέσσερις επιβαίνοντες.

(*) Cruising: Η ταχύτητα που αναπτύσσει το αεροσκάφος σε συνθήκες συνθήκες

Μεγαλειώδης έκρηξη

Ένα ζευγάρι πολύ κοντινών άστρων που φαίνονται σαν ένα –το V Sagittae– αναμένεται να εκραγεί γύρω στο 2083. Η έκρηξή του θα το κάνει τόσο λαμπερό, που προσωρινά θα ξεπεράσει σε φωτεινότητα κάθε άλλο άστρο στον ουρανό της Γης – ακόμα και τον Σείριο, ο οποίος σήμερα είναι το φωτεινότερο άστρο τη νύχτα. Το άστρο, γνωστό και ως V Sge, βρίσκεται στον αστερισμό του Βέλους και είναι σήμερα τόσο ακνό, που φαίνεται οριακά ακόμη και με μεσαίου μεγέθους τηλεσκόπια. Όμως, σύμφωνα με προβλέψεις αστρονόμων που παρουσιάστηκαν στο ετήσιο συνέδριο της Αμερικανικής Αστρονομικής Εταιρείας στη Χαβάη, αυτό το αφανές άστρο πρόκειται να σκεπάσει κάθε άλλο στο νυχτερινό ουρανό, όταν μετατραπεί σε μια πολύ φωτεινή «νόβα», ίσως τόσο λαμπερή όσο η Αφροδίτη.

Οι αστρονόμοι Μπράντλεϊ Σέφερ (καθηγητής) και Μάνος Χατζόπουλος (επίκουρος καθηγητής) του Τμήματος Φυσικής και Αστρονομίας του Πολιτειακού Πανεπιστημίου της Λουιζιάνα, εκτιμούν ότι τις επόμενες δεκαετίες το συγκεκριμένο άστρο θα αυξήσει γρήγορα τη φωτεινότητά του, ώσπου γύρω στο 2083 (με περιθώριο συν/πλην 16 χρόνια) αναμένεται να εκραγεί. Το V Sagittae αποτελείται από ένα κοινό άστρο σε τροχιά γύρω από ένα άλλο άστρο λευκό νάνο, που πλησιάζουν ολοένα περισσότερο μεταξύ τους. Εκτιμάται ότι το ζευγάρι έχει αυξήσει κατά δέκα φορές τη φωτεινότητά του στη διάρκεια του τελευταίου αιώνα. Η τελική συγκώνευση τους θα δημιουργήσει ένα ενιαίο τεράστιο άστρο, που θα είναι ορατό πλέον με γυμνό μάτι, αν και με το πέρασμα του χρόνου η φωτεινότητά του θα μετριαστεί.

Η Space Force του Προέδρου Τραμπ

Η δημιουργία από τον πρόεδρο Τραμπ μιας «Διαστημικής Δύναμης» (Space Force) η οποία εξειδικεύεται σε πολεμικές επιχειρήσεις στο διάστημα, σηματοδοτεί μια νέα φάση του star wars (πόλεμοι των άστρων). Σκοπός της «Space Force» δεν είναι η αποστολή δυνάμεων στο διάστημα, με στρατιωτικούς στόχους ή με στόχο τον εποικισμό άλλων πλανητών και της σεληνης: Στόχος είναι η προστασία των αμερικανικών υποδομών σε τροχιά – δηλαδή των εκατοντάδων δορυφόρων που χρησιμοποιούνται για τηλεπικοινωνίες, για παρακολούθηση κ.λπ. Η εξέλιξη αυτή

γίνεται μέσα σε συνθήκες όπου συντελείται η «παράλληλη» ανάπτυξη της Κίνας και της Ρωσίας στο διάστημα. Μάλιστα ο αντιπρόεδρος Μάικ Πενς έχει πει στο παρελθόν ότι οι δύο αυτές χώρες έχουν όπλα λέιζερ και αντιδορυφορικούς πυραύλους, τους οποίους οι ΗΠΑ πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν. Οι αμερικανικοί δορυφόροι τροφοδοτούν με δεδομένα μια σειρά από δραστηριότητες –μεταξύ των οποίων και την πλοήγηση των αεροπλάνων– και η καταστροφή τους θα είχε ολέθριες συνέπειες στις ΗΠΑ, με πρώτο απ' όλα την αποδιοργάνωση των εναέριων μεταφορών.

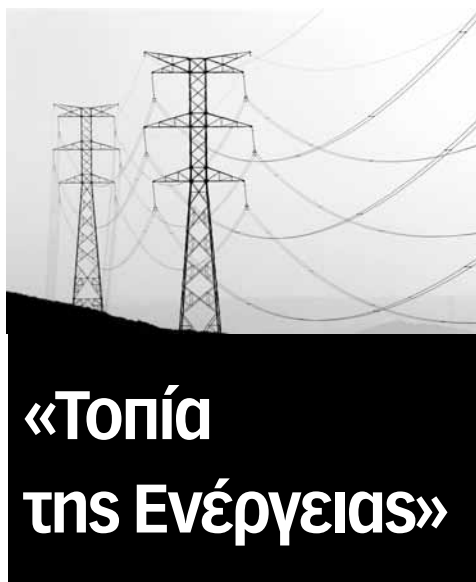
Ανακάλυψη έξι νέων εξωπλανητών

Στην ανακάλυψη έξι ακόμη εξωπλανητών, που βρίσκονται σε τροχιά γύρω από τρία άστρα προχώρησαν επιστήμονες από τη Βρετανία, την Αυστρία και τη Χιλή. Οι πλανήτες έχουν μάζα από 2,6 φορές μεγαλύτερη τη Γης έως σχεδόν τη μισή μάζα του Δία. Και οι τρεις πλανήτες περιφέρονται πολύ κοντά στα άστρα τους, πολύ κοντύτερα από ό,τι βρίσκεται ο Ερμής σε σχέση με τον Ήλιο. Οι ερευνητές, με επικεφαλής την Κάρολ Χάσγουελ του Βρετανικού Ανοικτού Πανεπιστημίου Μίλτον Κέινς, έκαναν σχετικές

δημοσιεύσεις στο περιοδικό αστρονομίας «Nature Astronomy», χρησιμοποιώντας μια νέα μέθοδο. Κατά την τελευταία δεκαετία έχει γίνει πλέον αντιληπτό ότι σε άλλα πλανητικά συστήματα, οι πλανήτες μπορεί να βρίσκονται πολύ πιο κοντά στο άστρο τους από ό,τι στο δικό μας ηλιακό σύστημα. Η νέα τεχνική (Disperse Matter Planet Project – DMPP) επιτρέπει τον εντοπισμό συστημάτων όπου οι πλανήτες βρίσκονται σχεδόν κολλητά στα άστρα τους.

Πηγή: ΑΜΠΕ

02 ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Επιμέλεια: **Βάννα Σφακιανάκη**,
vannasfakianaki@gmail.com

Μια νέα στήλη του *Δρόμου*

Τα ερωτήματα σχετικά με το μέλλον του πλανήτη έχουν μπει για τα καλά στη συζήτηση. Είναι όμως αδύνατον να προσεγγίσουμε το θέμα δίχως να εκτιμήσουμε τις επιχειρηματικές δραστηριότητες μεγάλης κλίμακας και πλανητικού εύρους που λαμβάνουν χώρα τα τελευταία χρόνια. Το χαρακτήρα που έχουν, τις επιδιώξεις

όσων τις προωθούν, τα κέρδη και τις ζημιές, τους ανταγωνισμούς που υποκρύπτουν, τους ρυθμούς αλλά και τους ρόλους που επιλέγονται για κάθε χώρα. Μέσα σε όλο αυτό το κουβάρι, περίοπτη θέση κατέχει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της Ενέργειας.

Εταιρείες κολοσσοί, έχοντας αναπτύξει ένα πολυδαίδαλο σχέδιο αλληλεξαρτήσεων με τα ισχυρότερα κράτη του πλανήτη ή τις πολυεθνικές ενώσεις κρατών, δεν διστάζουν να επιβάλλουν τις πιο αποκρουστικές επεμβάσεις σε βάρος του περιβάλλοντος, καταληστεύοντας τους φυσικούς πόρους. Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις εταιρείες και η αναζήτηση νέων όρων επέκτασης και διαιώνισης της κυριαρχίας τους, όταν δεν καταφεύγει σε αποτρόπαια εγκλήματα, εργαλειοποιεί την επιστήμη για να αποσπάσει «συναϊνέσεις» μέσα στις κοινωνίες.

Μαζί έρχεται και η επιβολή ενός ασφυκτικού θεσμικού πλαισίου που διαμορφώνεται δυναμικά για την αποτελεσματική θωράκιση των εταιρικών πολιτικών επιλογών. Οι πολίτες αποθαρρύνονται να συμμετέχουν σε προσχηματικούς διαλόγους, όπου κυριαρχούν αφ' ενός μια πολύπλοκη τεχνοκρατική θεματολογία και αφ' ετέρου το «μήνυμα» ότι ο αντίπαλος είναι «πολύ σκληρός για να πεθάνει». Έτσι, η διάσταση της Δημοκρατίας και η υπεράσπιση των δημοκρατικών δικαιωμάτων κόντρα σε ό,τι παρουσιάζεται ως αναγκαίο είναι κι εδώ παρούσα και κρίσιμη. Οι κοινωνίες αντιδρούν δυναμικά σε παγκόσμιο επίπεδο απέναντι σε ενεργειακούς σχεδιασμούς που τους στερούν

το αγαθό της Ενέργειας.

Αλλά και στη χώρα μας τα ενεργειακά μπαίνουν σήμερα σε μια νέα φάση και οι διαστάσεις τους αφορούν και επηρεάζουν συνολικά το χαρακτήρα της. Αλλάζει ο τρόπος ζωής και παραγωγής που γνωρίζαμε έως τώρα. Μετά από την απαξίωση του πρωτογενούς τομέα και την αποβιομηχανοποίηση, ώστε να γίνει κυρίαρχος ο τομέας των υπηρεσιών, φαίνεται σήμερα οι στόχοι να τροποποιούνται. Για παράδειγμα, ο τουρισμός, που ενώ επιδιώκεται να περιοριστεί σε θύλακες «ποιοτικού τουρισμού», δηλαδή τουρισμού που ασκείται από μεγάλες αλυσίδες και τον οποίο θα μπορούν να απολαύσουν οι πιο προνομιούχοι, εκτίθεται στα περιβαλλοντικά και γεωπολιτικά ρίσκα που συνεπάγεται η ενεργειακή πολιτική.

Οι βασικές κατευθύνσεις για τη χώρα μας ξεδιπλώνονται:

Ενεργειακός κόμβος: Η ασαφής αρχικά, πολιτική πολλών πρόσφατων κυβερνήσεων για «χώρα – ενεργειακό κόμβο», μορφοποιείται σταδιακά μέσα από διακρατικές συμφωνίες, υλοποίηση αγωγών και προγραμματισμό νέων, χρηματοδοτούμενων από πηγές που στηρίζουν και προωθούν το στόχο της «ενεργειακής ένωσης». Στα πλαίσια εφαρμογής της ενεργειακής πολιτικής της Ε.Ε. για τη δημιουργία απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας στο χώρο των Βαλκανίων, διαμορφώνεται συγκεκριμένος ρόλος της χώρας μας. Η πολιτική αυτή συνεπάγεται τη δημιουργία εκτεταμένων βιομηχανικών ζωνών, με καθοριστικό παράγοντα την εισαγωγή εξοπλισμού που θα τονώνει τις

εξαγωγές συγκεκριμένων κρατών της Ε.Ε. **Εξόρυξη υδρογονανθράκων:** Σε μια κρίσιμη περίοδο για την πολύπαθη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική και ενώ εξελίσσονται ανακατατάξεις ισχύος παγκόσμιας σημασίας, επιλέγεται η παραχώρηση του 1/3 της χώρας, θαλάσσιων αλλά και χερσαίων «οικοπέδων» για έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων. Τα οφέλη για την κοινωνία είναι ανύπαρκτα και οι κίνδυνοι τεράστιοι. Προέχουν εδώ οι ανάγκες, αφ' ενός των πολυεθνικών να εμφανίσουν μελλοντικά αποθέματα παρά τις δυσκολίες εξόρυξης σε μεγάλα βάθη και αφ' ετέρου των ισχυρών κρατών να κρατήσουν ή να διεκδικήσουν τον έλεγχο στην Ανατολική Μεσόγειο. **Νέο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα:** Με σενάριο μείωσης των εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου κατά 42% ως προς το έτος 1990 και κατά 56% ως προς το 2005 – σενάριο που υπερβαίνει τους Ευρωπαϊκούς στόχους – η Ελλάδα αναδεικνύεται στον «πιο καλό το μαθητή» ανάμεσα στις χώρες της Ε.Ε. Ποιος νοιάζεται βέβαια για το ότι θα ζούμε σε μια άλλη χώρα αν υπερδιπλασιαστούν οι εγκατεστημένες μονάδες αιολικών και φωτοβολταϊκών στα βουνά, τα νησιά και τις πεδιάδες, με κόστος μάλιστα περί τα 43,8 δις. Ευρώ...

Για όλα αυτά τα ζητήματα, εγκαινιάζουμε σήμερα τη στήλη «Τοπία της Ενέργειας». Κάθε δεκαπέντε μέρες και με στόχο όχι απλά να ενημερώνουμε για τις εξελίξεις, αλλά να εκτιμάμε, να κρίνουμε, να προτείνουμε. Ευπρόσδεκτη κάθε παρατήρηση, γνώμη και συμβολή...

Η «Πληθυντική ζωή», του Γιάννη Σχίζα

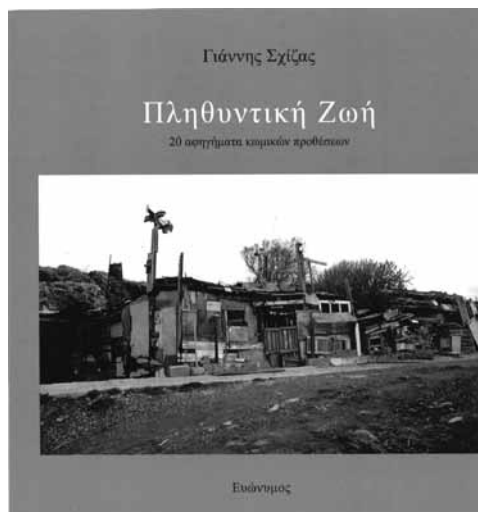
Από την «Νέα Οικολογία» του 1983, την «Εποχή» του 1988, έως την «Αυγή», την «Σχεδία», την «Γαλέρα», το «Άρδην», το «Ποντίκι» και το «Δρόμο της Αριστεράς» μετέπειτα, την «Οικοτοπία» και το «Οικολογείν» – αρχικά πάνω στο χαρτί και στη συνέχεια με τις ηλεκτρονικές στήλες (ιστότοπους) όπως η «Οικονική πραγματικότητα» και το «Οικολογείν», με τις παρεμβάσεις στο Greekarchitects και πολλές ακόμα – υπήρχαν διάφορα προσωπικά κείμενά

μου που δεν είχαν χάσει την επικαιρότητά τους: Απεναντίας γίνονταν πολύ σοβαρά, γιατί έδειχναν ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα όπου τα προβλήματα «καλά κρατούν» – κοινώς επαναλαμβάνονται... Μπροστά σε αυτό τον όγκο των κειμένων – γραπτών ή ηλεκτρονικών – σκέφθηκα ότι δεν θα ήταν άστοχο το να θυμίσω την παρουσία τους μέσα στην πορεία των ιδεών.

Προσπάθησα λοιπόν να τα βάλω σε μια τάξη ώστε να γίνουν παρουσιάσιμα – αλλά ανεπιτυχώς. Μου έμειναν τα πιο χαριτωμένα και πλακατζίδικα κείμενα, ούτως ώστε αυτή την ώρα της λήξης των εκτάκτων μέτρων και των μεγάλων αποτυχιών, να μπορέσουμε να πάρουμε μια ανάσα γέλιου.

Φυσικά δεν έμεινα στο γελοίο της υπόθεσης: Με την εισαγωγή μου, γι' αυτή τη χώρα των κροκοδειλιών δακρύων, είπα να δώσουμε προτεραιότητα στους ορεινούς όγκους που απειλούνται με «εκπαρθένωση» – as όψονται τα σχέδια και οι ενέργειες των αεριτζήδων. Μίλησα για τα νησιά του Αιγαίου, που η «αξιοποίησή» τους θα μετατρέψει τις εικόνες του Σεφέρη και του Ελύτη σε παρωχημένες και μουσειακές.

Ο Σαίξπηρ λέει πως η θλίψη είναι μια μορφή οκνηρίας... Όμως το μέλλον εξακολουθεί να παίζεται: έχουμε πιθανότητες να αισθανθούμε χαρούμενοι, μέσα από τον αγώνα...

Πανελλαδική συνάντηση συλλογικοτήτων για την ενέργεια

Σαββάτο 18/1 και Κυριακή 19/1, Νομική, Αθήνα

Το Σαββατοκύριακο 18-19 Ιανουαρίου θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα (πίσω από το κτίριο της Ακαδημίας Αθηνών) και, πιο συγκεκριμένα, στο αμφιθέατρο 1, με είσοδο από την οδό Μασσαλίας και το αίθριο της σχολής, πανελλαδική συνάντηση-συνέλευση συλλογικοτήτων που εμπλέκονται σε ενεργειακές δραστηριότητες κάθε είδους. Η πρωτοβουλία για τη συνάντηση ανήκει στις συλλογικότητες Αγραφα SOS, Δίκτυο «Μεσόχωρα Αχελώος SOS» και Πρωτοβουλία Αθήνας ενάντια στις εξορύξεις υδρογονανθράκων.

Την πρώτη μέρα, Σάββατο 18/1 (12:00-18:00) θα υπάρξει μια εισαγωγική παρέμβαση, από μέρους της οργανωτικής επιτροπής και θα ακολουθήσουν τοποθετήσεις και

διάλογος, σε δύο φάσεις: Στην πρώτη, θα παρουσιαστούν οι συλλογικές επεξεργασίες των σχημάτων και των φορέων, που δραστηριοποιούνται κινηματικά για τα ζητήματα της ενέργειας ή έχουν έμμεση εμπλοκή με αυτά, ενώ στη δεύτερη, θα γίνουν τοποθετήσεις και παρεμβάσεις άλλων φορέων και συλλογικοτήτων.

Η Κυριακή 19/1 (10:00-15:00) θα είναι αφιερωμένη στην κωδικοποίηση της συζήτησης της πρώτης μέρας, στην προσπάθεια διατύπωσης συμπερασμάτων (όπου αυτό είναι δυνατόν), στη διερεύνηση της αναγκαιότητας δημιουργίας μιας «δικτύωσης» ή ανάληψης άλλων κοινών δράσεων και στην έκδοση μιας πρώτης ανακοίνωσης για τα αποτελέσματα της συνάντησης.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ/ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ 02

■ ΤΟΥ Νίκου
Σταθόπουλου*

Μετά την Αυστραλία, τι έχει σειρά;

Σήμερα η Αυστραλία, χθες η Αμαζονία, λίγο πριν η Σιβηρία. Και στα καθ' ημάς το Μάτι! Δαντικά τοπία, σε ένα πολιτισμικό φόντο επενδυμένο με ψευδαισθήσεις «υγείας» και «συνταγών φυσικής ισορροπίας». Η απολυτοποίηση του ψεύδους, σε ένα «κοινωνικό σύστημα» όπου η αποθεωμένη επιστήμη παράγει βλάβη και πένθος, η «επιχειρηματικότητα» υποκαθιστά την ατομική αυτενέργεια για χαρά της ζωής, και η πολιτική αυτοσαρκάζεται ως «δημοκρατία του αυτισμού».

Το απατηλό σλόγκαν της «κλιματικής αλλαγής» καμουφλάρει με επιτηδειότητα τους πυρήνες της τραγωδίας, μεταθέτοντας την εξοργιστική ευθύνη στα «αυτονόητα» των φυσικών προδιαγραφών και στη γενική ανθρώπινη ολιγωρία και αμέλεια. Ένα πρόστυχο «εσείς φταίτε» και «έτσι έχουν τα πράγματα, τι να κάνουμε;». Ποτέ ο «πελάτης» δεν είχε δίκιο, στον χυδαίο κόσμο του κλεψίματος στο ζύγι.

Ωστόσο, ένα απανθρωκωμένο κοάλα σε ένα συρματοπλεγμα, «φτύνει» αποκαλυπτικά τη ρητορική της αποποίησης ευθυνών και την «οικολογική-ζωοφιλική» θεατρικότητα της σχεδόν θεσμοποιημένης «αφασίας». Γιατί ένα τέτοιο αδικοχαμένο κοάλα, είναι η μείζων αιματηρή μαρτυρία για το μίσος προς τη ζωή που συνέχει την «ανάπτυξη» του σύγχρονου κόσμου. «Τι σου φταίνει τα ζωάκια ρε;»... Είναι ένα «σύστημα» που θεωρεί τη ζωή «επενδυτικό πεδίο», και με την ίδια άνεση εξοντώνει Εβραίους στο Νταχάου, αφανίζει ζώα και οικοσυστήματα, ρίχνει στο ζόφο της ανεργίας ανυπεράσπιστους οικογενειάρχες, ηθικολογεί ενώ παίρνει μίζα από τους εμπόρους ναρκωτικών. Η ενιαία θεώρηση είναι προαπαιτούμενο της επαναστατικής συνείδησης.

ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΚΛΗΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ότι και τα δυο μεγάλα κόμματα της Αυστραλίας, χρηματοδοτούνται ισοδύναμα από τη βιομηχανία ορυκτών καυσίμων. Δηλαδή από το οικονομικοπαραγωγικό σύστημα που βασίζεται στην εξόρυξη λιγνίτη, αρνούμενο, εν ονόματι της ηθικής του μέγιστου κέρδους, να λάβει την ελάχιστη πρόνοια για τα ποικίλα συστήματα ζωής που ορίζουν την φυσική τάξη του κόσμου. Φονιάδες και μπράβοι, σε μια «παρέα» αιμοβόρων αγυρτών ενός «πολιτισμού» που εξαπάτησε Θεό και ανθρώπους.

Αυτό το αφύσικο τέρας της «προόδου», εντείνοντας στο έπακρο τη φιλοσοφία της θεάς Οικονομίας, περιφρονεί το απτό νόημα της ζωής, την τάξη και τους νόμους της, κατασκευάζοντας μια έμπρακτη λογική καταστροφής. Η αρχή του κακού βρίσκεται στις ψυχαναγκαστικές ιδεοληψίες που αναδύθηκαν κατά την «εποχή της σπάνης»: η κραυγή της ζωής, το άγχος της συντήρησης, καθόρισαν μια «ουτοπία της Αφθονίας». Ποιος να νοιαστεί για «μερικά παλιοκοάλα»

και κάτι χιλιάδες δέντρα! Ερμηνεύοντας κατά το δοκούν και το «αυξάνεσθε και πληθύνεσθε», ο χυδαίος προτεσταντισμός εξιδανίκευσε το «κατακυριεύσατε», και ιδού το συντριπτικό αποτέλεσμα. Κάναμε το λάθος να εστιάζουμε στο χρηματιστήριο, και όχι στις καταβολές του, στα ηθικά του διαπιστευτήρια.

Μα αυτή είναι η πεμπτουσία του καπιταλιστικού τρελοκομείου: το εμπόρευμα είναι μια προσωρινή φαντασμαγορία που παράγεται για να πεθάνει, και να αφήσει χώρο για μια νέα ένυλη αυταπάτη. Ο θάνατος και η καταστροφή είναι η συστατική «βιοθεωρία» του εμπορεύματος, και αυτό επεκτείνεται στο όλο φάσμα της νοηματοδότησης του κόσμου και της ζωής. Καπιταλισμός σημαίνει θάνατος!.

Οι φωτιές αυτής της ανατριχιαστικής Συντέλειας δεν αναβλύζουν από μια «μοίρα» ούτε από μια μεταμοίρα-«αναγκαιότητα». Πρόκειται για κανονική σχεδιασμένη ανθρωπογένεση, ένα τερατώδες ανθρώπινο έργο, εγγεγραμμένο στο γονιδίωμα μιας συστηματοποιημένης κουλτούρας διαχείρισης των μέσων της ζωής. Ναι, τη χλωρίδα και την πανίδα τις αφανίζουν οι τεχνολογίες του οικονομισμού, δηλαδή η υλοποιημένη φιλοσοφία της «γραμμικής ποσοτικής προόδου».

Στην Αυστραλία, κήκαν εκατομμύρια εκτάρια, εξοντώθηκε μισό δισεκατομμύριο ζώα, πέθαναν με φρικτό τρόπο δεκάδες άνθρωποι, χιλιάδες οικοεστίες καταστράφηκαν: την ώρα που ο μεν ηγέτης των Εργατικών περιόδευε κηρύσσοντας τα φαιμπρικαρισμένα «ευαγγέλια» των ταξικών χορηγών του, ο δε ακροδεξιός πρωθυπουργός επέλεγε να μεταβεί στη Χαβάη για διακοπές. Προκλητικοί; Ανεύθυνοι; Ηλίθιοι; Βασικά, πειθήνιοι υπάλληλοι των ριζικών εξουσιών που τους μαριονετοποιούν με το αζημίωτο, και συνεπείς διαχειριστές μιας πολιτικής αντίληψης που πλέον ταυτίζει το άρχειν με το οικονομικώς εξουσιάζειν. Τεκμήριο

ισχυρό της σφαλερής πλάνης ότι μπορεί η ανθρωπότητα να αναμένει κάτι αξιόλογο από τους γραφειοκράτες του κυβερνητισμού και τους «χρυσοδάκτυλους» των εκμοντερνισμένων «-ισμών».

ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΚΛΙΜΑΚΟΥΜΕΝΕΣ ΦΡΙΚΕΣ της παγκόσμιας πυρκαγιάς, καίγονται τα στοιχειά κάθε «εναλλακτικού» ιδεολογισμού και τα μαραζιάρικα ξωτικά «μετριοπαθών ρεαλιστικών πεποιθήσεων». Η Αυστραλία «καρβουνιάζει» για να ανθοφορήσει ο υπερπλούτος μιας ασυνείδητης ελίτ που αναδύθηκε και ανδρώθηκε «φαταούλικά» εντός του «Βασιλείου της Οικονομίας» και με οντολογική της προϋπόθεση τις νομοτέλειες και τα παρεπόμενα του «Καπιταλιστικού Τρόπου Παραγωγής».

Είτε ως «καπιταλισμός της Σίλικον Βάλεϋ» είτε ως «καπιταλισμός του άνθρακα και του λιγνίτη»: η καταστροφή είναι η εντελέχειά του. Ο πρώτος, επιδιώκοντας μια γενικευμένη υποκατάσταση (η απαστράπτουσα δυστοπία του Μετανθρώπου), ο δεύτερος με την κλασική λογική να προστατεύσουμε το λειτουργικό μας προνόμιο μεταφέροντας τις διεργασίες καταστροφής εκτός των τειχών μας. Ο «Πλανήτης», αυτό το σύστημα λειτουργικής αρμονίας με έμφυχη και άψυχη βούληση ισορροπιών, είναι μια αδιάφορη αφαίρεση για τους παρανοϊκούς του απόλυτου κερδομανούς επεκτατισμού. Η ζωή καθαυτή δεν έχει κάποια αξία, παρά μόνο ως «ανοιχτό πεδίο» πειραματισμών και «εφαρμογών» κάθε πατέντας που σέρνεται τυφλά στα παραγγέλματα των αλγόριθμων κέρδους.

Το πρόβλημα είναι πια συνδυαστικά υλικό-ταξικό-πολιτισμικό-πολιτικό, είναι πρόβλημα σχέσης με τη ζωή και όχι «διαφοράς προγραμμάτων». Ο σύγχρονος καπιταλισμός – ολοκληρώνοντας τη γελοιογραφία σκέψης που θεωρούσε βάσιμη την ιδέα ότι το εργοστασιακό σύστημα είναι κακό μόνο ως προς τα μοντέλα διαχείρισής του– εισβάλλει

εκ νέου στην καταρρακωμένη ιστορία, με «δικαιολογημένη» την καταστρεπτικότητα της «ευημερίας». Ο «άνθρωπος της διπλανής πόρτας» που δακρύζει κροκοδείλια για τα «δυστυχισμένα παιδάκια του Τρίτου Κόσμου στα τοπικά εργοστάσια των Πολυεθνικών», είναι ο απαθής καταναλωτής και ψηφοφόρος που «επιλέγει» με μια τηλεχειριζόμενη και ανήθικη «αυτονομία» οικονομίστικης «καριέρας στη ζωή». Κυβερνημένος πια, ο παρών Καπιταλισμός, από τα αναιδή φυντάνια του Μάη του '68, αναπτύσσεται με ευφάνταστη αχρειότητα, αφού η απομάγευση του κόσμου και οι σουρεαλισμοί των εναλλακτισμών, έκαναν κράτος τους διαφημιστές και θεούς τους μάγιστρους των χρηματιστηρίων.

Είναι να γελάς λιθοβολώντας, όταν ακούς τις εν Ελλάδι «αιρέσεις» να εστιάζουν στην ξενοφοβική υστερία του Αυστραλού πρωθυπουργού, κλείνοντας με κωμικό πείσμα τα τσιμπλιάρικα ματάκια τους ενώπιον της δομικά όμοιας διαγωγής των «προοδευτικών δυνάμεων». Σα να λέμε – «κοπιάστε και πλημμυρίστε τον απερημωμένο τόπο, μετανάστες αδελφια μας». Δηλαδή, κανένας σεβασμός στις δέσμες προϋποθέσεων της πλήρους ζωής. Ε και τι μας νοιάζουν τα κοάλα; Μήπως τάχα η «κοινωνία» τους προσφέρεται για «ασκήσεις δικαιωματοσμού»; Άρα, είναι μια «νατουραλιστική ουδετερότητα», ένα «κενό πολιτισμού».

ΕΙΝΑΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ όπου συγκλίνουν και συνεργάζονται, ο παραδοσιακός εναλλακτισμός της οικολογίας αλά Γκρέτα, ο μεταμοντέρνος φιλελευθερισμός του «υποκειμένου που αυτοπραγματώνεται» με συνειδητή εθελουφλία για τις παραγωγικές μήτρες της καταστροφής, και ο αρχαίος ρεφορμισμός των «δομικών αποδομήσεων» που εγγυώνται εσωτερικές αναδιευθετήσεις. Ο σύγχρονος κόσμος, τελειοποίηση του Θεάματος, «παίζει» δομικά με τον ιλουζιονισμό: πρέπει, λοιπόν, να «τσακίζουμε» με ακλόνητη ωριμότητα τις ψευδαισθήσεις. Η ζωή πεθαίνει αβοήθητη, εκεί όπου τα «δικαιώματα» μοντάρουν τα υπόβαθρα «εναλλακτικών δυνατοτήτων», δηλαδή διαμορφώνουν ακροατήρια με ευήκοον ους στις πατέντες των διαφημιστών. Ναι, «Είναι ο Καπιταλισμός, ηλίθιε»! Η ειδική ιστορική συσκευασία μιας βαθιάς απελπισίας απέναντι στις αγωνίες της ζωής. Αν δεν «δουλέψουμε» τη βαθύτερη κατανόηση αυτής της διαλεκτικής, αν δεν αναδείξουμε τον ανθρώπινο σπαραγμό ως πεδίο βίωσης των αντιφάσεων που επισημαίνει η θεωρία, θα πελαγοδρομούμε σε μονομέρειες χωρίς διέξοδο. Η «ανταλλακτική αξία» δεν είναι το ραβδί του μάγου για να πέσει βροχή: είναι απλή πτυχή του πολυδύναμου της ανθρώπινης μαρτυρίας.

* Ο Νίκος Σταθόπουλος είναι φιλόλογος

● πολιτική/συνέντευξη

► **Λεωνίδας Οικονομάκης**, μέλος των *Social Waste*

Ζαπατίστικο κίνημα, ήχοι και εικόνες

■ Συνέντευξη στον Κώστα Γκιώνη

► Για κάποια χρόνια υπήρξε μια σιωπή, όσον αφορά το EZLN, ειδικά μετά την «απόσυρση» του *subcomandante Marcos* την 25η Μάη του 2014. Βέβαια, υπήρχε μία όλο και πιο εντεινόμενη τρομοκρατία γύρω από τις περιοχές τους όλα αυτά τα χρόνια, αλλά και το γεγονός των ψευδαισθήσεων που έτρεφαν λόγω της επερχόμενης δήθεν αριστερής κυβέρνησης του *Obrador*, θεωρείς Λεωνίδα ότι μετά την ιστορική ανακοίνωση για τη γέννηση των επτά νέων καρακόλ και τεσσάρων νέων αυτόνομων εξεγερμένων ζαπατίστικων δήμων, η ουτοπία επιστρέφει ως μόνη πραγματικότητα, που λέει και ο Περικλής Κοροβέσης; Τα διαβάζω τα άρθρα του Κοροβέση, ο οποίος, αιρετικός όντας, μας λέει ότι ο ρεαλισμός ουσιαστικά είναι υποταγή στο κατεστημένο, στην καθεστηκυία τάξη, ενώ η ουτοπία, η αντίσταση σε αυτό. Η προσπάθεια δηλαδή δημιουργίας «άλλων» τρόπων, σχέσεων, και κόσμων, στο εδώ και τώρα. Η Ζαπατίστικη ουτοπική πραγματικότητα με αυτή την έννοια –δεν είναι τυχαίο που ένα από τα πρώτα καρακόλες των Ζαπατίστας ονομάζεται Λα Ρεαλιδάδ, η Πραγματικότητα δηλαδή– έρχεται να αμφισβητήσει το αφήγημα της νέας «προοδευτικής» Κυβέρνησης του Μεξικού που μιλάει με στόμφο για τον 4ο Μετασχηματισμό(*) της Μεξικανικής σύγχρονης πολιτικής Ιστορίας ενώ στην πραγματικότητα προσφέρει «μια από τα ίδια», ενώ την ίδια στιγμή οι Ζαπατίστας με πολύ λιγότερους πόρους και κάτω από τη μύτη του κράτους και του στρατού του επεκτείνουν την επιρροή τους και γεωγραφικά και κοινωνικά.

► Πόσο πιστεύεις ότι θα επηρεάσει η «αποχώρηση» του Μάρκος (ή Ζακαρία ή Γκαλεάνο τώρα) από το προσκήνιο, στην όλη ανάδειξη του ζαπατίστικου κινήματος και τελικά ήταν μία κίνηση που έπρεπε να γίνει; Θέλω να πω εδώ ότι ο Σουπ Μάρκος δεν αποχωρεί, και σωστά το βάζεις σε εισαγωγικά. Απλώς κάνει ένα βήμα πίσω, ξαναβαφτίζεται σε Σουπ Γκαλεάνο, και πλέον κάνει ένα βήμα μπροστά ο Υποδιοικητής Μοϊσές, ο οποίος είναι και ιθαγενής Τσιαπανέκο, σε

Ο *Social Waste* είναι ένα συγκρότημα που μου αρέσει ν' ακούω, γιατί μου καλύπτει ένα πολυσύνθετο πεδίο συναισθημάτων, πέρα των ακουστικών, που δύσκολα συμβαίνει στις μέρες μας και που, όπως πολύ σωστά λένε οι ίδιοι, δεν είναι απλά και μόνο ένα συγκρότημα, αλλά είναι κι ένα πολιτικό πρότζεκτ. Είναι ένα συγκρότημα που οι στίχοι τους είναι σπόροι έτοιμοι ν' ανθίσουν στο τσιμέντο της εποχής μας, είναι μία μηχανή παραγωγής εικόνων, ένα μωσαϊκό χρωμάτων, φυλών, επαναστάσεων, ουτοπίας, μνήμης, αισιοδοξίας, μια πανσπερμία

αντίθεση με τον Μάρκος που είναι μιγάς. Παραμένει και ο Μάρκος (συγχωρήστε με αλλά εγώ Μάρκος τον έμαθα, παρότι στην έρευνά μου έχω μελετήσει και κείμενα που έγραψε ως Ζακαρίας, και τώρα ως Γκαλεάνο) και γράφει ακόμα πού και πού με τον γνωστό του λόγο, αυτό όμως που εγώ έχω παρατηρήσει στην έρευνα πεδίου μου είναι η διεκδίκηση χώρου εκ μέρους της Ζαπατίστικης νεολαίας, μιας γενιάς που είναι νεότερη και από τον Μάρκος (που διαμορφώθηκε πολιτικά από τις Δυνάμεις Εθνικής Απελευθέρωσης) και από τον Μοϊσές (που επίσης διαμορφώθηκε πολιτικά από τις Δυνάμεις αλλά και από τον EZLN), μιας γενιάς που (δια)μορφώθηκε μέσω της Αυτόνομης Ζαπατίστικης Εκπαίδευσης/Παιδείας και που θέτει υπό αμφισβήτηση ακόμα και τους πατεράδες και τους παππούδες της στο Ζαπατισμό. Αυτό παρατηρώ εγώ ως ερευνητής στο πεδίο και σιγά σιγά θα γίνει

ετερόκλητων οργάνων και ήχων που δένουν αρμονικά σε ένα σύνολο που σε ταξιδεύει από τη μία άκρη της γης ως την άλλη, πάνω σε μια ονειρική και ασυμβίβαστη γαλέρα. Συνομιλήσαμε με τον Λεωνίδα Οικονομάκη, μέλος του συγκροτήματος, με διδακτορικό στις κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, ο οποίος έχει διδάξει και διδάσκει σε ξένα και ντόπια πανεπιστήμια στο τμήμα Κοινωνιολογίας και το ΕΑΠ (μεταπτυχιακό: Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία), με μακροχρόνια έρευνα στην περιοχή των Τσιάπας (Μεξικό) και την Τσαπάρε (Βολιβία).

και περισσότερο ορατό και στην οργάνωση της ζαπατίστικης αυτονομίας. Είναι μια γενιά που έχει πάει σχολείο, που δεν έχει σε τόσο μεγάλο βαθμό τις διακρίσεις με βάση το φύλο με τις οποίες είχαν γαλουχηθεί προηγούμενες γενιές θέλοντας και μη, δεν έχει ζήσει τον πόλεμο ούτε την προετοιμασία για αυτόν, και σιγά σιγά καλείται να πάρει στα χέρια της αυτό που αποκαλούμε Ζαπατισμό.

► Ένας παλιός αγωνιστής έγραφε, «όπως δεν ήλθε το τέλος της Ιστορίας, δεν ήλθε και το τέλος των οραμάτων» και σεις όμως το πάτε πιο πέρα στην Γιορτή της ουτοπίας «Κι όμως αλλάζει Κεμάλ, κι όμως αλλάζει», οι πολλές επισκέψεις σου Λεωνίδα στην περιοχή των Τσιάπας σε έχουν

πραγματικά πείσει, ότι αυτό που συντελείται εκεί είναι μία ουσιαστική και βιώσιμη κατάσταση, κι αν ναι, θα μπορέσει ν' αντέξει στον χρόνο και στις επιθέσεις, που η εκτίμησή μου είναι ότι θα ενταθούν, λόγω της ανακήρυξης των νέων καρακόλ; Εδώ θα ήθελα να διευκρινίσω ότι η περιοχή λέγεται Τσιάπας, οι κάτοικοί της Τσιαπανέκος/ας, και όσοι από αυτούς είναι οργανωμένοι στις Βάσεις Υποστήριξης του EZLN λέγονται Ζαπατίστας. Και ο Ζαπατισμός στην Τσιάπας δεν γεννήθηκε σήμερα και έχει περάσει και πιο δύσκολες εποχές αν θέλετε, με μεγαλύτερη καταστολή και βία. Υπάρχει ήδη από το 1983 αν πάρουμε σαν έτος ίδρυσης το έτος εγκατάστασης του πρώτου αντάρτικου λημεριού του EZLN

στην περιοχή, και οι προετοιμασίες ξεκίνησαν από τις Δυνάμεις Εθνικής Απελευθέρωσης ήδη από το 1969. Τα πρώτα καρακόλες ιδρύονται το 2003, οπότε μετράμε ήδη δυόμιση δεκαετίες τουλάχιστον ουτοπικά ρεαλιστικής αυτονομίας. Είναι πολύ μεγάλη κουβέντα για να γίνει από εδώ, αλλά εγώ προσωπικά ως ερευνητής και ακτιβιστής δεν «απομυθοποίησα», για να το θέσω έτσι, τον Ζαπατισμό. Κάθε άλλο. Έχω υπάρξει και μαθητής του, αρχικά ως μαθητής Ισπανικών και Τσοςίλ στο Αυτόνομο Εξεγερμένο Ζαπατίστικο Κέντρο Ισπανικών και Γλωσσών Μάγιας στο βουνό, αλλά και ως ερευνητής που πραγματοποίησε εκεί την έρευνα πεδίου για τη διδακτορική διατριβή του μεταξύ 2011-2016. Μάλιστα κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους θα κυκλοφορήσει και στα ελληνικά από τις Ακουβέρνητες Πολιτείες η διατριβή μου οπότε εκεί θα έχετε την ευκαιρία να διαβάσετε και πιο αναλυτικά σε τι αναφέρομαι.

► Λεωνίδα πες μου μερικά πράγματα παραπάνω για το βιβλίο-διατριβή σου και πότε πιστεύεις ότι θα κυκλοφορήσει; Η διατριβή μου είναι αποτέλεσμα συγκριτικής έρευνας έξι ετών, που περιελάμβανε εθνογραφική έρευνα πεδίου σε Βολιβία και Μεξικό

συνέντευξη/πολιτική

(περιοχές Τσαπάρε και Τσιάπας) και ασχολήθηκε με τη διαμόρφωση των πολιτικών στρατηγικών δύο κατά βάση ιθαγενικών κινημάτων, των κοκαλέρος στη Βολιβία (το κίνημα που δημιούργησε το MAS και ανέδειξε τον Έβο Μοράλες) και των Ζαπατίστας στο Μεξικό. Έχει ήδη εκδοθεί στα αγγλικά από τον εκδοτικό οίκο Palgrave Macmillan, και θα κυκλοφορήσει και στα ελληνικά από τις Ακυβέρνητες Πολιτείες. Βρισκόμαστε στη φάση της επιμέλειας.

» **Ο Marcos έλεγε κάποτε ότι «χρόνια ολόκληρα μαθαίναμε πώς να πυροβολούμε με τα όπλα και αποδείχθηκε ότι το μόνο που χρειαζόταν ήταν να πυροβολούμε με τις λέξεις», αντίθετα ο Moises προειδοποιεί την κυβέρνηση του Μεξικό «Δεν θα παραδοθούμε. Μόνοι θα υπερασπιστούμε ό,τι έχουμε χτίσει ακόμα κι αν χρειαστεί να πολεμήσουμε». Το να πυροβολείς με τις λέξεις, ήταν μία πράξη που ωφέλησε στη διεθνοποίηση του θέματος, με όλα τα καλά που προέκυψαν από το κύμα αλληλεγγύης, αλλά σκέτο αυτό είναι αρκετό, την ελευθερία και την αυτοδιάθεση είναι δυνατόν να σου τις χαρίσουν αν δεν πολεμήσεις για να τις κατακτήσεις;**

Οι Ζαπατίστας είναι αλήθεια ότι έχουν «ρίξει» περισσότερες λέξεις παρά σφαίρες όλα αυτά τα χρόνια. Τους προσέξαμε όμως όταν έριξαν τις πρώτες σφαίρες, και συνεχίσαμε να τους ακούμε ακριβώς επειδή σταμάτησαν να ρίχνουν σφαίρες. Ας μη γελιόμαστε, απέναντι σε έναν στρατό τόσο πολυάριθμο και καλά εξοπλισμένο όπως ο Μεξικάνικος, οι Ζαπατίστας δεν θα

είχαν καμία ελπίδα σε επίπεδο στρατιωτικής σύγκρουσης. Αυτό που τους προστατεύει δεν είναι τα όπλα –και συγγνώμη αν χαλάω την οποιαδήποτε τέτοια ονείρωξη– είναι το τείχος αλληλεγγύης που έχει δημιουργηθεί γύρω από αυτούς παγκοσμίως. Χωρίς αυτό, ο στρατός θα τους διέλυε σε μια βδομάδα. Επίσης αυτό που τους προστατεύει είναι η κοινωνική αποδοχή που έχουν τόσο στην περιοχή τους όσο και διεθνώς, η οποία και διαρκώς επεκτείνεται. Για όσο οι ιθαγενείς της Τσιάπας θα στήνουν αυτόνομες δομές, νοσοκομεία, σχολεία, και συνεταιρισμούς, ο Ζαπατισμός θα επεκτείνεται. Τα όπλα τους είναι αυτά. Τα άλλα, αυτά με τις σφαίρες, όσα δηλαδή υπάρχουν ακόμη έχουν σκουριάσει.

» **Ο πλανήτης θρίσκει σε αναθρασμό, τεράστιες διαδηλώσεις σε όλον τον κόσμο, Χιλή, Βολιβία, Βραζιλία, Εκουαδόρ, Λίβανο, Ιράκ, Γαλλία, Χογκ-Κονγκ, αλλά και στην Ελλάδα, οι αστυνομίες με χημικά, πλαστικές σφαίρες, αλλά και απίστευτη βαρβαρότητα προσπαθούν να επιβάλουν αυτήν την περιβόητη νομιμότητα. Ο Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ έλεγε «μην ξεχνάτε: και όλα όσα έκαναν οι ναζί, ήταν σύμφωνα με τον νόμο», πόση νομιμότητα μπορούμε ακόμα ν' αντέξουμε ως κοινωνία, τι πρέπει να γίνει για να ανατραπεί αυτή η κατάσταση;**

Στην Ελλάδα να πω ότι την κανονικότητα και τη νομιμότητα την έφεραν πίσω πρώτοι οι ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ, κατά τη διακυβέρνηση των οποίων όλα τα κοινωνικά

κινήματα που εμφανίστηκαν στη χώρα κατά το 2010-2015 είτε διασπάστηκαν, είτε διαλύθηκαν, είτε αφομοιώθηκαν στον κρατικό μηχανισμό. Ουσιαστικά αποδέχτηκαν το αφήγημα της «αριστερής κυβέρνησης» που θα έλυne όλα τα προβλήματα ελέγχοντας τον κρατικό μηχανισμό. Αυτό δεν συνέβη, ίσα-ίσα που συνεχίστηκαν και οι ιδιωτικοποιήσεις της δημόσιας περιουσίας, οι εκχωρήσεις αδειών για εξερεύνηση εξόρυξη υδρογονανθράκων στο Αιγαίο και το Ιόνιο – με υπογραφή Σταθάκη για να μην ξεχνιόμαστε). Απλά υπήρχε το αφήγημα εκ μέρους της κυβέρνησης «δεν θέλουμε, αλλά δεν γίνεται αλλιώς». Έδωσαν και κάτι κοινωνικά μερίσματα, λίγο πρόσβαση στο σύστημα υγείας, λίγα ταυτοτικά δικαιώματα (φύλο, δεύτερη γενιά μεταναστών), έτσι ξεροκόμματα στον φτωχό σαν «ανταποδοτικά» – εκεί που οι άλλοι δεν έδιναν τίποτα, και ηρέμησε η κατάσταση. Ε, η νέα κυβέρνηση δεν κρατάει ούτε τα προσχήματα: ξεπουλάει τα πάντα –όπως λέει τόσο ξεδιάντροπα ο Άδωνης Γεωργιάδης– και δεν «νιώθει και τύψεις» όπως η προηγούμενη με τα κροκοδείλια δάκρυα. Έχει και έναν απαράδεκτο Υπουργό Δημοσίας Τάξεως (ξέρω Προστασίας του Πολίτη τον λένε, αλλά μάλλον είναι Προστασίας... από τον Πολίτη) ο οποίος έχει μια μανία με τον αντιεξουσιαστικό χώρο, λες και αυτός ευθύνεται για την εγκληματικότητα στην Ελλάδα – ενώ βλέπουμε ότι τα μεγαλύτερα εγκλήματα είναι οικονομικά σε αυτή τη χώρα και γίνονται από

Αυτό που προστατεύει τους Ζαπατίστας είναι η κοινωνική αποδοχή που έχουν τόσο στην περιοχή τους όσο και διεθνώς, η οποία και διαρκώς επεκτείνεται. Για όσο οι ιθαγενείς της Τσιάπας θα στήνουν αυτόνομες δομές, νοσοκομεία, σχολεία, και συνεταιρισμούς, ο Ζαπατισμός θα επεκτείνεται. Τα όπλα τους είναι αυτά. Τα άλλα, αυτά με τις σφαίρες, όσα δηλαδή υπάρχουν ακόμη έχουν σκουριάσει

την αστική και μεγαλοαστική τάξη: Novartis, Energa Hellas, Siemens, τα 8 εκατομμύρια του Παντείου, και λοιπά. Έχουν κατασκευάσει και ένα «σκιάχτρο», αυτό που οι ίδιοι αντιλαμβάνονται πίσω από τη λέξη «Εξάρχεια» –στα οποία μάλλον δεν έχουν πατήσει ποτέ, ή τουλάχιστον τα παρουσιάζουν ως «μεγαλύτερο πρόβλημα της χώρας» για ακροατήρια που δεν έχουν πατήσει ποτέ εκεί– για να αποπροσανατολίζουν τον κόσμο από τα πραγματικά προβλήματα αυτής της χώρας: την ανεργία, την έλλειψη γιατρών, νοσηλευτών, δασκάλων και καθηγητών που το ίδιο το κράτος τους εκμεταλλεύεται εργασιακά μέσω του θεσμού των αναπληρωτών, τις εξορύξεις στο Αιγαίο και το Ιόνιο, τις Σκουριές, το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας, την απαξίωση της ΔΕΗ από το ίδιο το Υπουργείο, και λοιπά. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι αντί για δασκάλους και γιατρούς η κυβέρνηση προσλαμβάνει μπάτσους, για να φυλάνε ποιούς; Εμάς από τους «κακούς» – ή μήπως αντίστροφα; Και έχουμε και ο Χρυσοχοϊδη να κουνιέται και να μας λέει ότι θα βλέπουμε μπάτσους κάθε δέκα λεπτά. Γιατρούς και δασκάλους γίνεται να βλέπουμε; Μπάτσους και χωροφυλάκους κάθε δέκα λεπτά ονειρεύονται οι χούντες και οι χουντικοί. Έχουμε και πέντε οικογένειες που ελέγχουν όλα τα κανάλια, τα ραδιόφωνα, και τις εφημερίδες, και τυγχάνει να είναι και οι μεγαλύτερες επιχειρηματικές οικογένειες της χώρας, οι οποίες ανεβοκατεβάζουν κυβερνήσεις

ελέγχοντας την ενημέρωση, γιατί ούτε ανεξάρτητη δημοσιογραφία έχουμε. Υπάρχει και μια δήθεν «ανεξάρτητη» Δικαιοσύνη που έχει βαλθεί να βγάλει λάδι και τους εγκληματίες νεοναζί της Χρυσής Αυγής, μια αστυνομοκρατία άνευ προηγουμένου, και κινήματα δι-αλυμένα από το '15 και μετά. Σε ανασυγκρότηση νομίζω γιατί όλο αυτό το πράγμα είναι ένα καζάνι που βράζει και είναι θέμα χρόνου να εκραγεί. Χωρίς θεσμικές αυταπάτες, αυτή τη φορά ελπίζω.

» **Οι Social Waste δηλώνετε ότι δεν είναι είτε απλά ένα μουσικό συγκρότημα, αλλά είτε κι ένα πολιτικό πρότζεκτ, μπορείτε να μας αναλύσετε τι ακριβώς εννοείτε;**

Οι Social Waste είναι μια μπάντα που έχει τρία χαρακτηριστικά: α) Είναι αυτοοργανωμένη, με την έννοια ότι προσπαθεί να πραγματοποιήσει όλες της τις λειτουργίες με ίδιες δυνάμεις, και μαθαίνει πώς να το κάνει αυτό «περπατώντας». Γράφουμε μόνοι μας τους στίχους μας, τις μουσικές μας, εκδίδουμε τα άλμπουμς μας, στήνουμε τις συναυλίες μας και τις αυτοδιαχειριζόμαστε επίσης. β) Είναι αυτόνομη και ανεξάρτητη. Δεν έχει μάνατζερ να της επιβάλλει ή να της απαγορεύει πράγματα, δεν έχει «ίματζ μέρκερς», δεν πληρώνει ραδιόφωνα για να παίξουν τα τραγούδια της. Δεν κάνει τέτοια αλισβερίσια. γ) Είναι αμεσοδημοκρατική, και έχει μια μικρή συνέλευση μπάντας μέσω της οποίας λαμβάνονται όλες της οι αποφάσεις κατά το δυνατόν με συναίνεση. Επίσης είναι μια μπάντα μουσική, η οποία όμως εκφέρει έναν πολιτικό λόγο και πέρα από τις μουσικές συναυλίες της επίσης στηρίζει πολιτικές πρωτοβουλίες που θεωρεί ότι πρέπει να στηρίξει. Κατά καιρούς έχουμε παίξει δωρεάν για αυτοοργανωμένα αθλητικά σωματεία, κοινωνικά κινήματα και αγώνες που θέλουμε να στηρίξουμε, καταλήψεις, και λοιπά, με όλο το κόστος που μπορεί να έχει αυτό, τόσο καλλιτεχνικά όσο και πολιτικά.

» **Τα όργανα που χρησιμοποιείτε στη μουσική που φτιάχνετε σε συνδυασμό και με τον εξαιρετικό στίχο σας, σας δίνουν μία πρόσβαση σε ένα κοινό το οποίο δεν θα άκουγε με ευκολία low bar, αυτό γίνεται αυθόρμητα από ανάγκη ή είναι μία τεχνική ώστε να προσεγγίσετε διαφορετικά είδη κοινού; Και, τελικά, αυτό το είδος**

συνέχεια στη σελ.29

03 πολιτισμός

Στα χαρακώματα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου

Για την ταινία *1917*, του Σαμ Μέντες

■ της **Ιφιγένειας Καλαντζή***

Τη χρονολογία που συνδέθηκε άρρηκτα με το κοσμοϊστορικό γεγονός της Ρώσικης Επανάστασης δανείζεται ο τίτλος της νέας αγγλοαμερικάνικης παραγωγής «1917», του 54χρονου Βρετανού Σαμ Μέντες –οσκαρικού σκηνοθέτη ταινιών Τζέιμς Μποντ– επειδή τοποθετείται στο προτελευταίο έτος του Α΄ Π.Π., με αφορμή τις αφηγήσεις του παππού του από το μέτωπο.

Με κομμένες τις τηλεφωνικές επικοινωνίες, δυο Βρετανοί υποδεκανείς επί Γαλλικού Εδάφους, επιχειρούν να διασχίσουν μέσα σε μερικές ώρες περίπου 15 χιλιόμετρα σε εχθρικά εδάφη, στο δυτικό μέτωπο, για να μεταφέρουν στο Β΄ Τάγμα, την εντολή ακύρωσης της προγραμματισμένης για το επόμενο πρωί επίθεσης, μετά την πληροφορία πως πρόκειται για ενέδρα των Γερμανών, που θα αποδεκατίσει 1.600 ζωές, ανάμεσά τους και του αδερφού του ενός υποδεκανέα.

Επεκτείνοντας το κλασικό σχήμα μιας πολεμικής σχεδόν ακατόρθωτης αποστολής διάσωσης, η αποτύπωση του ασφυκτικά πιεστικού χρόνου αποτελεί το στοίχημα της αριστοτεχνικής αυτής ταινίας, γυρισμένης σαν ενιαίο μονοπλάνο, με καταϊγιστική δράση που κόβει την ανάσα.

Το αναπάντεχο του πολέμου μεταφέρεται μέσα από τη συνεχή ροή κινηματογράφησης, με «ηρωικό» διευθυντή φωτογραφίας τον Ρότζερ Ντίκινς, αλλά και τη διαρκή εναλλαγή καταστάσεων, με διαφορετικά σκηνικά, όπως στις πίστες αυξανόμενης δυσκολίας βιντεοπαιχνιδιών.

Πάντα σε τροχιά γύρω από την αγωνιώδη πορεία των πρωταγωνιστών, η κάμερα αποτυπώνει στο πίσω πλάνο ένα εξαιρετικά επιμελημένο σκηνικό πεδίου μάχης, μαζί με τις μελετημένες κινήσεις των ηθοποιών καθώς μπαينوβγαίνουν στο κάδρο.

Η επεξεργασμένη πολύμηνη προετοιμασία για τα μεγάλης διάρκειας μονοπλάνα, ελαχιστοποιεί την αίσθηση του μοντάζ, που έχει εν πολλοίς ενσωματωθεί στο στήσιμο του σκηνικού και το συντονισμό ηθοποιών και συνεργείου. Σύμφωνα με την τεχνική της «αόρατης συρραφής» αδιάκοπων λήψεων στην πρωτοποριακή ταινία «Ο Βρόχος» (1948), του Άλφρεντ Χίτσκοκ, στο «1917» αναδεικνύονται εμφανή δυο μεγάλα βασικά μονοπλάνα, πριν και μετά την έκρηξη, ακολουθώντας μαζί με τη ρεαλιστική καταγραφή του ήρωα που χάνει τις αισθήσεις του και μια πετυχημένη εξέλιξη του φυσικού φωτός προς το ξημέρωμα, δίνοντας την ψευδαίσθηση του πραγματικού χρόνου.

Η δραματουργική ένταση υπογραμμίζεται

με την απόλυτα συγχρονισμένη χρήση της μουσικής σε συγκεκριμένες στιγμές, που συνέθεσε ο 64χρονος Αμερικανός Τόμας Νιούμαν («Ο γητευτής των αλόγων»/1998), συνεργάτης του Μέντες μετά το οσκαρικό «American Beauty» (1999). Με χρήση κρουστών σε ανατολίτικους αυξανόμενης έντασης ρυθμούς εντείνεται η αίσθηση βιασύνης και αγωνίας σε σκηνές κινδύνου, ενώ οι κορυφώσεις με συμφωνική ορχήστρα σε πλήρη εξέλιξη και απότομη παύση, συνοδεύουν το πέρασμα στη γερμανική μεριά, την έξοδο στο φως από τα λαγούμια ενός ορυχείου ή τον πρωταγωνιστή που τρέχει ενώ έχει βραδιάσει στα χαλάσματα μιας φλεγόμενης πόλης, με τις κινούμενες σκιάσεις από τις αναγνωριστικές φωτοβολίδες να παραμορφώνουν τα ερείπια, θυμίζοντας τα εξπρεσιονιστικά ζωγραφιστά σκηνικά στο «Νοσφεράτου» (1922/Μουρνάου).

Σόλο θλιμμένες πιανιστικές συγχορδίες μεταφέρουν πένθιμη αίσθηση, όταν μετά από σκηνή θανάτου, ο πρωταγωνιστής σκαρφαλώνει στο φορτηγό με τους νεαρούς φαντάρους. Το ηχώχρωμα του τσέλου συνοδεύει μια αναγγελία θανάτου, αλλά και το τέλος, με τον πρωταγωνιστή κάτω από ένα δέντρο, κλείνοντας την κυκλική αντιστοιχία με εστί-αση στους ανθισμένους αγρούς, όπως στην αρχή, πριν η κάμερα βουτηχτεί στην κόλαση της φωτιάς του πολέμου.

Η γυναικεία παρουσία ελαχιστοποιείται σε μια στοργική νεαρή Γαλλίδα με ένα μωρό, ενώ ενυπάρχει ως φωτογραφική εικόνα ή ως αφήγηση, όταν ο πρωταγωνιστής αναφέρεται στο περιβόλι της μητέρας του, στη σκηνή που διασχίζουν κομμένες ανθισμένες κερασιές, παραπέμποντας στο γαλλικό τραγούδι «Le temps des cerises». Η συναισθηματική φόρτιση μέσα από το τραγούδι ενυπάρχει και προς το τέλος, στη συγκινητική σκηνή όπου ακούγεται σαν απόκοσμη προσευχή στο δάσος, η παραδοσιακή αμερικάνικη θλιμμένη γκόσπελ μπαλάντα

«The Wayfaring Stranger» που ακούν με προσήλωση οι φαντάροι λίγο πριν τη μάχη, θυμίζοντας τη λυρική αντιπολεμική ταινία «Η άρπα της Βιρμανίας» (1956/Κον Ιτσικάουα). Δεν είναι τυχαίο πως και η ταινία «Σταυροί στο Μέτωπο» (1957/Κιούμπρικ), που απαγορεύτηκε στη Γαλλία, κλείνουν με ένα γερμανικό τραγούδι, που απέκτησε γαλλικούς στίχους από τον Φρανσίς Λεμάρκ και ως «Marjolaine» έγινε αντιπολεμικό σύμβολο για τους Γάλλους που αρνήθηκαν να πολεμήσουν στην Αλγερία.

Είναι χαρακτηριστικό πως μετά την «Εξιλέωση» (2007/Τζο Ράιτ) και τη «Δουν-κέρκη» (2017/Κρίστοφερ Νόλαν), για τον Β΄ ΠΠ, άλλη μια βρετανική παραγωγή, με θέμα αυτή τη φορά στον Α΄ Π.Π., προβάλλει την υπεροπλία και τη γενναιότητα του ένδοξου βρετανικού στρατού, επί γαλλικού εδάφους, εξοβελίζοντας τους ίδιους τους Γάλλους, τόσο από το οπτικό όσο και από το ιστορικό πεδίο, με βασικό πρόσχημα την ιστορική συγκυρία του 1917, όπου η γερμανική στρατηγική ανακατασκευάζει ισχυρή οχυρωματική γραμμή. Η ημερομηνία 6/4/1917, στην αρχή της ταινίας, μέρα της κήρυξης πολέμου των ΗΠΑ κατά της Γερμανίας, εξυμνεί την εμπλοκή των Αμερικάνων, αντίστοιχα με τη «σωτήρια έλευση του ιππικού», στα αμερικάνικα γουέστερν. Ωστόσο, στον αντίποδα του «θεαματικού» κινηματογραφικά σφαγείου, που πρόσφερε ο Α΄ ΠΠ, μερικές πρόσφατες γαλλικές παραγωγές επιλέγουν να εστιάζουν σε μια φειδωλή οπτική, όπως η ταινία «Καλά Χριστούγεννα» (2005) του Κριστιάν Καριόν, που αναφέρεται στη σπάνια εκεχειρία του 1914, ενόψει Χριστουγέννων. Επίσης, το παραμυθένιο «Ραντεβού εκεί ψηλά» (2017) του Αλμπέρ Ντιποντέλ, αναφέρεται στους φριχτά κατακρεουργημένους στρατιώτες που επιβίωσαν, όπως και το αριστουργηματικό «Ο Τζόνι πήρε το όπλο του» (1971) του Ντάλτον Τράμπο, ηρωικού σεναριογράφου της

Μακαρθικής Μαύρης Λίστας.

Από τις πρώτες ταινίες που επιχειρεί να αποτυπώσει κινηματογραφικά τα κλειστοφοβικά χαρακώματα του Α΄ Π.Π. είναι η αντιπολεμική βουβή κωμωδία «Ο Σαρλό στρατιώτης» (1918) του Τσάρλι Τσάπλιν, που αποτολμά τα πρώτα κάθετα τράβελινγκ μπρος και πίσω στα χαρακώματα, ενώ η εκτεταμένη χρήση τοξικών αερίων πρώτη φορά από τους Γερμανούς, σχολιάζεται στη σκηνή όπου ο Σαρλό φοράει μάσκα, για να φάει τυρί με έντονη μυρουδιά! Σε αντίστοιχο κωμικό ύφος λειτουργούν οι ειρωνικές πινακίδες στους διαδρόμους των χαρακωμάτων, που υιοθετεί και η ταινία του Μέντες με ταμπέλες όπως «Οδός Τύχης ή Λεωφόρος Παραδείσου».

Εντυπωσιακά πρωτοποριακά τράβελινγκ στα χαρακώματα-παγίδες θανάτου με τη ρίψη δηλητηριωδών αερίων υπάρχουν και στη γερμανική ταινία «Δυτικό Μέτωπο 1918» (1930) του Αυστριακού Γκέοργκ Βίλχελμ Πάμπστ, πρώιμης ζοφερής ρεαλιστικής απεικόνισης, στα πλαίσια του κινήματος «Νέα Αντικειμενικότητα», μια ωμή ρεαλιστική άποψη στην τέχνη, που επιχείρησε να αναδείξει τα σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα της ηττημένης γερμανικής κοινωνίας. Την ίδια εποχή γυρίστηκε και η οσκαρική επική μεταφορά του βιβλίου του Έριχ Μαρία Ρέμαρκ «Ουδέν Νεώτερον από το Δυτικό Μέτωπο» (1930/Λιούις Μάιλστόουν).

Πρωτοποριακή είναι η κίνηση της κάμερας σε μια ακολουθία κάθετων μεγάλης διάρκειας αληθοφανών τράβελινγκ στα στενά χαρακώματα του Α΄ Π.Π. και στο αντιμιλιταριστικό αριστούργημα «Σταυροί στο μέτωπο» (1957) του Στάνλεϊ Κιούμπρικ, για το θέμα-ταμπού του λιποτάκτη, όπως και η ταινία «Τσιγγάνα Μάγισσα» (1988/Μπομπ Χόσκινς).

Ωστόσο, η μόνη στιγμή που ο Μέντες αγγίζει στο ελάχιστο, το αντιμιλιταριστικό πνεύμα του Κιούμπρικ είναι η χαρακτηριστική ατάκα του πολεμοδόχου Συνταγματάρχη «η νίκη απέχει μόνο 500 μέτρα μακριά», σε έναν πόλεμο που έμεινε στην ιστορία για τις εκατόμβες νεκρών στρατιωτών για μερικά μέτρα εδαφών, ματαιότητα που επιχειρεί να αναδείξει και το «1917» (2 Χρυσές Σφαίρες και οσκαρικές υποψηφιότητες), στην άδοξη επίθεση της αυγής, με την οθόνη να κατακλύζεται αμέσως μετά από σακαταμένους τραυματίες, τονίζοντας την τραγική δυσαναλογία τεράστιου αριθμού απωλειών, σε ελάχιστο χρόνο, στην πρώτη γραμμή του μετώπου.

* Η Ιφιγένεια Καλαντζή είναι θεωρητικός-κριτικός κινηματογράφου, ifigenia.kalantzi@gmail.com

πρόσωπα/πολιτισμός 03

► **Antonio Ferrari, συγγραφέας**

Το Μυστικό – Η αληθινή ιστορία της απαγωγής του Άλντο Μόρο

■ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΣΤΟΦΟΡΟ

Κλείνοντας το «Μυστικό» του Antonio Ferrari, νιώθεις μια πραγματική παγωνιά. Είναι ένα ντοκουμέντο που με τη μορφή της μυθοπλασίας απαντά σε πολλά ερωτήματα και φωτίζει μια από τις πιο σκοτεινές πολιτικές δολοφονίες του 20ού αιώνα. Η απαγωγή και εκτέλεση του Άλντο Μόρο, υπήρξε μια κομβική στιγμή όχι μόνο για την ιστορία της Ιταλίας αλλά και της Ευρώπης.

Πρόκειται για ένα μυθιστόρημα που κυκλοφόρησε και στα ελληνικά από τις εκδόσεις Κέδρος, αφού έζησε τη δική του εκδοτική περιπέτεια στην Ιταλία. Σαράντα ολόκληρα χρόνια πέρασαν από την αρχική γραφή και την άρνηση των εκδοτικών οίκων να το κυκλοφορήσουν, παρ' ότι πρόκειται για το έργο ενός από τους πλέον έγκριτους Ιταλούς δημοσιογράφους.

► **Πώς αποφασίσατε να προχωρήσετε στην έκδοση του βιβλίου τόσα χρόνια μετά τη δολοφονία του Άλντο Μόρο;**

Από τη φύση μου ή την ιδιοσυγκρασία μου είμαι πολύ επίμονος και δεν παραδίδομαι ποτέ, ιδίως όταν θεωρώ πως έχω δίκιο. Ξαναβρήκα στη βιβλιοθήκη μου αυτή τη σκονισμένη δέσμη με τις παλιές φωτοτυπίες και την παρέδωσα σε έναν εκδότη, χωρίς πολλές ελπίδες, ομολογώ. Έκανα λάθος. Δυο μήνες μετά, «Il Segreto», δηλ. «Το Μυστικό», βρισκόταν στο τυπογραφείο. Ίσως όσα υποστήριζα πριν από περίπου σαράντα χρόνια δεν προκαλούσαν πια τον ίδιο φόβο. Το μόνο που πρόσθεσα στο βιβλίο ήταν ένας μάλλον σκληρός επίλογος, που εξηγεί τους λόγους αυτής της μεγάλης αργοπορίας στην έκδοσή του.

► **Γιατί διαλέξατε τη μυθοπλασία;**

Η απάντηση είναι ότι πριν από σαράντα χρόνια δεν είχα όλες τις αποδείξεις για όσα υποστήριζα, γι' αυτό και θεώρησα καλύτερο να «προστατευτώ», επιλέγοντας τη μορφή ενός μυθιστορήματος. Ήξερα όμως ότι είχα χτυπήσει το πιο θολό σημείο στην καρδιά των δυνάμεων εξουσίας, προσπαθώντας να δείξω το ανυπόστατο των επίσημων εκδοχών και να ανοίξω τον δρόμο στη «λογική», στη ρεαλιστική προσέγγιση, στην άλλη πλευρά του νομίσματος.

Η Ιταλία συγκλονιζόταν τότε από την αποκάλυψη του τυφώνα της μασονικής στοάς P(propaganda)2, ενός εγκληματικού δικτύου συνωμοτών, πανίσχυρου και υπεύθυνου για πάμπολλα σκάνδαλα, δολοφονίες, ξέπλυμα χρήματος κ.λπ., με σημαίνοντα μέλη στην κορυφή όλων των ιταλικών θεσμών και τελικό στόχο τη γενικότερη αποσταθεροποι-

Ο Antonio Ferrari εργάζεται στην *Corriere della Sera* από το 1973 και για μια ολόκληρη δεκαετία, μέχρι τις αρχές του 1980 ασχολήθηκε με το ζήτημα των Ερυθρών Ταξιαρχιών καταφέροντας όχι μόνο να φθάσει σε βάθος αλλά και να απειληθεί η ίδια η ζωή του. Έχει γράψει πολλά και σημαντικά βιβλία και είναι ανταποκριτής της εφημερίδας στη Μέση Ανατολή, στη Βόρεια Αφρική και στα Βαλκάνια.

Τα γράφω όλα αυτά για να επιστήσω την προσοχή στο γεγονός πως τα όσα γράφει στο βιβλίο και εμπλέκουν τις αρχές και τις μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ, της Γαλλίας και της Ιταλίας δεν είναι προϊόν κάποιας ζωηρής φαντασίας, ούτε το έργο κάποιου ευφάνταστου πιστού των θεωριών συνωμοσίας. Γραμμένο με συναρπαστικό τρόπο, με τη μορφή αστυνομικού μυθι-

ηση και την εγκαθίδρυση απολυταρχικού καθεστώτος, με έντονα αντικομμουνιστικό προσανατολισμό.

Η P2 αποκαλύφθηκε ότι είχε στρατολογήσει σχεδόν ολόκληρη την κορυφή της *Corriere della Sera*, και ήταν η υγιής πλευρά της εφημερίδας μου και της επιχείρησής της που με πίεσε να γράψω ένα βιβλίο, ως απόδειξη, θα λέγαμε, ότι υπάρχει και αυτή. Αυτήν την υποχρέωση, να βοηθήσω την εφημερίδα μου, δεν μπορούσα να την αρνηθώ. Και έγραψα αμέσως. Χωρίς επιτυχία.

► **Δεχτήκατε κάποιον είδους απειλές και εκφοβισμό για όσα γράφετε; Εμπλέκετε υπηρεσίες που είναι μάλλον αδιάστακτες. Δεν σας φοβίζει αυτό;**

Επειδή στην Ιταλία κάλυπτα θέματα τρομοκρατίας, αναγκάστηκα να έχω για δύο

στορήματος, αποκαλύπτει όλες τις σκοτεινές διασυνδέσεις, αλλά και τις αντιφάσεις και τα αδιέξοδα των ανθρώπων που ευαγγελίζονται την επανάσταση.

Από τα πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία ο τρόπος που στρατεύεται ο νεαρός ήρωας του βιβλίου Τζούστο Σεμπρίνι στις Ερυθρές Ταξιαρχίες, αφού εγκαταλείπει το Κομμουνιστικό Κόμμα, μετά τη στροφή προς τον «Ιστορικό Συμβιβασμό». Προσωπική πορεία μέσα από πραγματική αγωνία για όσα συμβαίνουν, με αντιφάσεις και αδιέξοδα. Δίπλα του άνθρωποι αδιάστατοι και φανατικοί, εκμεταλλεύονται τα ιδανικά της επανάστασης... Η συνέντευξη με τον συγγραφέα αποδείχτηκε ενδιαφέρουσα όχι μόνο σε σχέση με το βιβλίο, αλλά και με το παρόν και το μέλλον της δημοσιογραφίας...

χρόνια προσωπική φρουρά δύο ανδρών. Σκέτο βασανιστήριο. Τις απειλές τις δεχόμουν κυρίως εκείνο το διάστημα και, γενικά, πλήρως με σοβαρές επιπτώσεις, τόσο προσωπικές όσο και κοινωνικές. Φοβόμουν κυρίως για την οικογένειά μου. Ούτε σήμερα είναι εύκολο, αλλά ο κόσμος προχωράει και ξεχνάει. Ξέρω καλά τα κόλπα των διαφόρων μυστικών υπηρεσιών που παρεμβαίνουν, με τις παρακολουθήσεις τους, στο κινητό μου. Μου έχουν πει ότι υπάρχει πάντα «όργιο παρακολουθήσεων». Προσπαθώ να μη με απασχολεί.

► **Για εσάς ποιο υπήρξε το πιο κομβικό στοιχείο αυτής της υπόθεσης;**

Απλό, όχι πάντα για όλους. Ένα από τα κρίσιμα σημεία της αφήγησής μου ήταν και είναι μια υπόθεση απολύτως αληθινή, η οποία και ενοχλεί: η ιστορία του γαλλικού ινστιτούτου με το όνομα «Υπερίων» (στο βιβλίο «Κύριε»), όπου συναντιόντουσαν μέλη των Ερυθρών Ταξιαρχιών, άλλων ανατρεπτικών σχηματισμών και ομάδων που τους περιστοίχιζαν. Η ιστορία αυτής της σχολής έπρεπε να παραμείνει κρυφή, για να παραμείνει και η ερμηνεία της δολοφονίας του Άλντο Μόρο υπόθεση καθαρά ιταλική, να μην φανούν οι διεθνείς της προεκτάσεις. Έκανα ό,τι ήταν δυνατόν για να την αποκαλύψω.

► **Πώς βλέπετε τη δημοσιογραφία σήμερα;**

Σε σοβαρό κίνδυνο. Διότι και οι εφημερίδες και η παραδοσιακή πληροφόρηση βρίσκονται σε κρίση. Σήμερα, οι νέοι επιλέγουν την αμεσότητα του κινητού και την επιθετικότητα των κοινωνικών δικτύων πολύ περισσότερο από τις εφημερίδες. Είναι

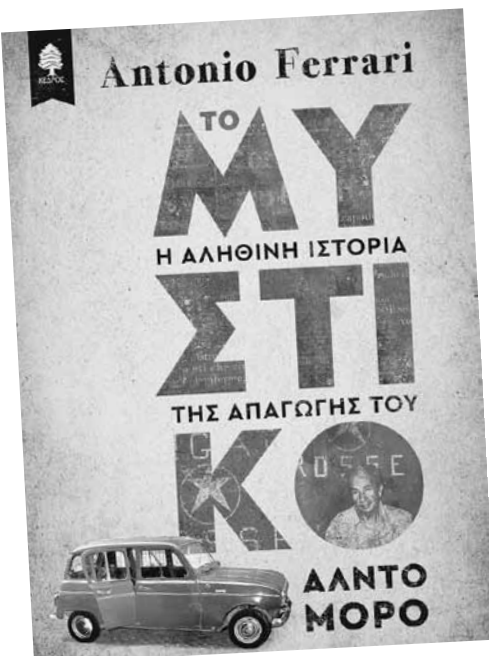
Σήμερα είναι εύκολο να πουλήσει κανείς την ψυχή του, ξέροντας ότι “μπαίνει σε μια ομάδα”.

Έρχονται πλεονεκτήματα, αλλά η πραγματική δημοσιογραφία πεθαίνει

σαφές ότι οι παραδοσιακοί αναγνώστες ελαττώνονται, γιατί γερνούν και νιώθουν περιθωριοποιημένοι. Τα πράγματα πάνε καλύτερα στον ηλεκτρονικό τύπο. Κι εγώ επέλεξα πια να συνεργάζομαι με την *Corriere* και μέσω της *CorriereTV*, τον τηλεοπτικό μας ιστότοπο, όπου έχω μια εβδομαδιαία ρουμπρίκα, «Φωνές από την Εγγύς Ανατολή», την οποία παρακολουθούν πολλοί. Επιπλέον, δουλεύω και με τα κοινωνικά δίκτυα. Μπορεί να κρύβουν κινδύνους, αλλά, αν είσαι αξιόπιστος, καταφέρνεις να τους επιβληθείς. Twitter, Facebook, και σύντομα και Instagram.

► **Μπορεί να υπάρξει τελικά ανεξάρτητη ενημέρωση ή είναι μια ουτοπία;**

Αν λάβουμε υπόψη την οικονομική κρίση, που εξαπλώνεται συνεχώς, σε παγκόσμιο επίπεδο, και γνωρίζοντας πως υπάρχουν ελάχιστα μέσα για να μπορούμε να ταξιδεύουμε, όπως κάναμε εμείς για πολλά χρόνια, θεωρώ ότι όλα εξαρτώνται από την αποφασιστικότητα όποιου συνεχίζει να πιστεύει στη δημοσιογραφία. Μεγαλύτερη θέληση, περισσότερες θυσίες, λιγότερα προνόμια. Και, κυρίως, να κρατά το κεφάλι ψηλά. Σήμερα είναι εύκολο να πουλήσει κανείς την ψυχή του, ξέροντας ότι «μπαίνει σε μια ομάδα». Έρχονται πλεονεκτήματα, αλλά η πραγματική δημοσιογραφία πεθαίνει. Η ικανοποίηση του να μπορεί να πει κανείς «δεν ανήκω σε κανέναν» δεν έχει αντίτιμο. Δέω πάντα στους νεαρούς συναδέλφους μου: «Η δύναμή μας είναι οι συγκινήσεις που ζούμε. Αυτές είναι η περιουσία κάθε δημοσιογράφου που πιστεύει στο επάγγελμα και κανείς δεν μπορεί να του την κλέψει.»

03 πολιτισμός & βαρβαρότητα ■ ΤΟΥ Ηρόστρατου

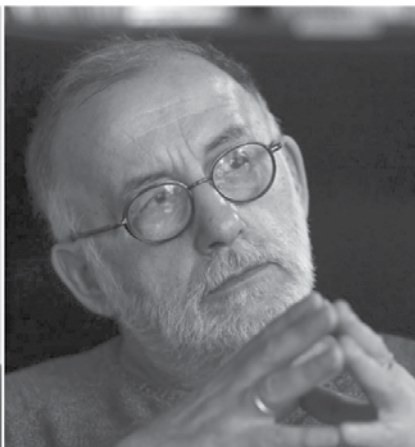
«Αυτούς τους έχω σιχαθεί»

«Με τη σημερινή ευκαιρία θέλω να πω σε όλους τους φίλους που είναι σήμερα εδώ: Μην αφήσετε καμιά στιγμή στη ζωή σας να πάει χαμένη. Ρουφήξτε κάθε δευτερόλεπτο. Ο χρόνος τρέχει τόσο γρήγορα. Διευρύνετε τις γνώσεις σας μέχρι τέλους. Συνεχώς να ονειρεύεστε. Κυνηγήστε την ουτοπία, όπως σας διαβεβαιώνω το έκανα εγώ και θα συνεχίσω, μέχρι τέλους. Σας ευχαριστώ όλους από καρδιάς.»

Θάνος Μικρούτσικος
«Ο Θάνος Μικρούτσικος βροντούσε το πιάνο φορώντας κασκέτο καπετάνιου και το κοινό μύριζε στα σινιέ του ρούχα το ψαρόλαδο. Όταν πάλι άλλαζε σκοπό και τραγουδούσε “έτσι κι αλλιώς η γη θα γίνει κόκκινη!”, οι αποκάτω αφηνιάζαν, έτοιμοι έμοιαζαν να ξεπαρκάρουν τα τσερόκι τους και να πάνε να ανατρέψουν τον καπιταλισμό. Μιλάμε για μαζική παραίτηση, η οποία οδηγούσε με μαθηματική ακρίβεια στη χρεοκοπία όχι μόνο του κράτους αλλά και της κοινωνίας.»

Χρήστος Χωμενίδης

Θα μπορούσε το άρθρο να τελειώνει με την παράθεση των δυο αυτών κειμένων... Θα μπορούσε και να μη γραφτεί καθόλου ως ανεπίκαιρο. Όμως πέρα από τα όσα γράφτηκαν νιώθω την ανάγκη γι' αυτό το σημείωμα γιατί ο συγγραφέας/μαϊντανός της νεοφιλελεύθερης σχολής, με περίτεχνο τρόπο στα κείμενά του αναθεωρεί την ιστορία της Αριστεράς υποβάλλοντας την ιδέα πως για όλα τα δεινά της Ελλάδας υπεύθυνοι είναι οι ηττημένοι του Εμφυλίου. Τα Πολιτικά Τραγούδια στα οποία

αναφέρεται κυκλοφόρησαν το 1975 και ο Σταυρός του Νότου το 1979. Τα δυο αυτά μοναδικά μουσικά έργα του Θάνου Μικρούτσικου μόνο στην οργιώδη φαντασία του κυρίου Χωμενίδη ακούγονταν από κοινό με «σινιέ ρούχα» και... Τσερόκι. Ίσως να κρίνει εξ ιδίων τα αλλότρια... Τα τραγούδια αυτά τραγουδήθηκαν με πάθος και συνδέθηκαν με τους μεγάλους πολιτικούς αγώνες της Μεταπολίτευσης. Διαδηλώσεις, καταλήψεις, δουλειά σε εργοστάσια, συζητήσεις, κινήγι της ουτοπίας... Μπορεί να είχαμε πολλές ψευδαισθήσεις αλλά Τσερόκι ούτε είχαμε, ούτε αποκτήσαμε. Όσο για τα σινιέ ρούχα τα αφήσαμε για τους Χωμενίδηδες... Συνεχίζουμε να πιστεύουμε πως η πιο όμορφη θάλασσα είναι αυτή που δεν έχουμε ακόμα ταξιδέψει... Και θυμάμαι στη Θεσσαλονίκη, σε συναυλία με τον Βασίλη Παπακωνσταντίνου, να ακούμε το «Κάτω από φώτα κόκκινα κοιμάται η Σαλονίκη», και όλο νεολαία γύρω να παθιάζεται. Έρωτας και Επανάσταση να γίνονται ένα. Κι είναι κι η «Καντάτα για τη Μα-

κρόνησο» –υποθέτω πολύ ενοχλητική για τα αυτιά του συγγραφέα– που κυκλοφόρησε το 1976, η «μουσική πράξη στον Μπρεχτ» το 1978... Πολύ πριν από την εποχή στην οποία αναφέρεται ο συγγραφέας/αρθρογράφος της εφημερίδας του Μαρινάκη. Τεχνηέντως συνδέει αυτά τα τραγούδια, αυτό το ταξίδι στο όνειρο και στην ουτοπία με τη... χρεωκοπία. Κλείνει ωραία το μάτι στους ομοϊδεάτες του. Γεμάτος έπαρση, πέρασε μια νοητή γραμμή. Κι εκεί ήρθε η θύελλα... Φυσικά προέκυψαν κάθε είδους υπερασπιστές. Ήταν πια αργά. Να γράφεις αυτά τα λόγια την επαύριο του θανάτου ενός από τους μεγαλύτερους Έλληνες συνθέτες που έφυγε από τη ζωή με τέτοια δύναμη και αξιοπρέπεια, που συγκλόνισε όσο και η μουσική του, ακόμη και στον σκληρό κόσμο του νεοφιλελευθερισμού είναι ασυγχώρητο. Υποθέτω η εξουσία όμως που περιθάλπει τους άξιους υπηρέτες/διανοούμενους κάποιον τρόπο θα βρει να του δώσει ανταμοιβή για τις υπηρεσίες του. Ένα Κρατικό Βραβείο ίσως;

Δυο διηγήματα του Παπαδιαμάντη στη σκηνή από τον Δήμο Αβδελιώδη

«Το Μυρολόγι της Φωκίας & Το Καμίνι» σε δραματολογία και σκηνοθεσία του Δήμου Αβδελιώδη παρουσιάζονται για τέσσερις μόνο παραστάσεις στο Διεθνές Κέντρο Θεάτρου «Άτρουπος» από σήμερα 18 Ιανουαρίου και κάθε Σάββατο μέχρι 8 Φεβρουαρίου. Ερμηνεύει η Αλεξία Φωτιάδου. Πρόκειται για το δεύτερο μέρος της τριλογίας-αφιερώματος του σκηνοθέτη στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, το οποίο ξεκίνησε με τα διηγήματα «Όνειρο στο Κύμα» και «Έρως & Ηρώς», με θεματική την αντίστιξη μεταξύ του ουράνιου και του γήινου έρωτα. Πού: Διεθνές Κέντρο Θεάτρου Άτρουπος, Κωνσταντίνου Παλαιολόγου 26, Μετρό Μεταουργείο. Πότε: Σάββατα 18 και 25 Ιανουαρίου και 1 & 8 Φεβρουαρίου στις 21.00. Τιμές εισιτηρίων: 12 € (γενική είσοδος), 10 € (Άνεργοι, Άνω των 65 ετών, φοιτητές, ΑΜΕΑ και συνοδοί, κάτοικοι γειτονιάς), 8 € (ατέλειες, ομάδες 10 + ατόμων με προκράτηση) Πληροφορίες-κρατήσεις: 6947132894 και 6980940720. Διάρκεια: 40'

οδηγός
για τις δωρεάν
εκδηλώσεις
της Αθήνας

είσοδος
ελεύθερη

Προβολές

Κυριακή 19 Ιανουαρίου

Η προβολή της ταινίας «Τραγούδι χωρίς όνομα», της περુβιανής σκηνοθέτιδας Melina León, σε αβάν πρεμιέρα και πρώτη προβολή στην Αθήνα, ανοίγει για το 2020 τη σειρά προβολών με γενικό τίτλο «Η προκλητική γοητεία της γυναικείας ματιάς» που διοργανώνει το WIFT GR. Θα ακολουθήσει συζήτηση με το κοινό που θα συντονίσουν η σκηνοθέτης Αντουανέττα Αγγελίδη και η θεωρητικός κινηματογράφου Ρέα Βαλντέν.

Μουσική

Σάββατο 18 Ιανουαρίου

Ο ΙΑΝΟΣ και Η παρέα του Τσιτσάνη παρουσιάζουν το μουσικό αφιέρωμα με τίτλο **Τι σήμερα, τι αύριο, τι τώρα**. Η παρέα του Τσιτσάνη πιάνει τα όργανα και τραγουδά τραγούδια χωρισμού του Βασίλη Τσιτσάνη. Παίζουν και τραγουδούν: Νίκος Στρουθόπουλος μπουζούκι-φωνή, Νίκος Ζυγούρας κιθάρα-φωνή, Δώρα Στρουθοπούλου φωνή. Συμμετέχει η μικρή Αφροδίτη Τσιλογιαννογλου. Στις 12:30, Σταδίου 24.

Σάββατο 18 Ιανουαρίου

Με τίτλο **Από την Σμύρνη στον Πειραιά και την Νίκαια** η ρεμπέτικη κομπανία δικηγόρων «ΝΟΜΟ...τέλια» θα παρουσιάσει αυθεντικές εκτελέσεις ρεμπέτικων τραγουδιών από την περίοδο της ανώνυμης δημιουργίας, καθώς κι από δημιουργούς που έζησαν στη Νίκαια, όπως ο Βαγγέλης Παπάζογλου. Επίσης, θα παρουσιαστούν τα αφηγηματικά - ιστορικά τραγούδια των Μάρκου Βαμβακάρη και Κώστα Μπέζου, με παράλληλη προβολή πρωτότυπου αρχειακού φωτογραφικού υλικού σχετικού με τα τραγούδια. Στις 19:30 στην αίθουσα εκδηλώσεων του δημαρχείου Νίκαιας (Π. Τσαλδάρη 10, 1ος όροφος)

Εκθέσεις

Έως Σάββατο 1 Φεβρουαρίου

Η Γκαλερί του Νότου, εγκαινιάσε το περασμένο Σάββατο την ομαδική εικαστική έκθεση με θέμα **Νίκος Καββαδίας | 11/01/1910 | Ένα ταξίδι Τέχνης με αφετηρία τον Πειραιά**. Στην έκθεση 39 σύγχρονοι εικαστικοί παρουσιάζουν έργα ζωγραφικής και φωτογραφίας σχετικά με τη ζωή και το έργο του ποιητή των θαλασσών, Νίκου Καββαδία. Ώρες λειτ. Τρ. Πεμ. Παρ 10:00-14:00 & 17:00-21:00, Τετ. & Σαβ. 10:00-15:00, Κουντουριώτου 152 (κέντρο Πειραιά).

Παρασκευή 24 Ιανουαρίου

Εγκαίνια της ατομικής έκθεσης του **Μάριου Σπηλιόπουλου** (στις 20:00 στον Εικαστικό Κύκλο Δ/λ, Ακαδημίας 6). Ο δημιουργός παρουσιάζει 114 έργα, για το «εφή-μερο» των εφημερίδων, μια αναστοχαστική ματιά, πάνω στην επικαιρότητα των 9 τελευταίων χρόνων (2010-2019), όπως την κατέγραψαν τα έντυπα μέσα ενημέρωσης, (εφημερίδες, περιοδικά, διαφημιστικά φυλλάδια κ.ά.). Επεμβαίνοντας πάνω στο σώμα του τυπωμένου χαρτιού, με το χρώμα, το κολάζ και το σχέδιο, με διαγραφές και επισυνάψεις, με αλλαγές τίτλων και παραμορφώσεις, ο Σπηλιόπουλος σχολιάζει τα γεγονότα και τις αποτυπώσεις τους, αλλάζοντας τη μορφή και το περιεχόμενο της τυπωμένης σελίδας, σε μια προσπάθεια να εκφράσει την προσωπική του θέση απέναντι στα γεγονότα, δημιουργώντας μια δική του αφήγηση για την πρόσφατη ιστορία. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 29 Φεβρουαρίου. Ώρες λειτ.: Τρ.Πεμ. Παρ. 11:00-20:00, Τετ. Σαβ. 11:00-16:00.

παρέμβαση

Το έγκλημα στη Χαλκιδική έχει τη «σφραγίδα» του ΣτΕ και της Αικατερίνης Σακελλαροπούλου

■ της Μαρίας Καδόγλου*

Η Αικατερίνη Σακελλαροπούλου, σημερινή πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας και μελλοντική –με ευρεία διακομματική συναίνεση– πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας είναι καλά γνωστή στους κατοίκους της Β. Χαλκιδικής. Ως εισηγήτρια σύμβουλος ενώπιον του ΣτΕ για σειρά υποθέσεων σχετικών με την «επένδυση χρυσού» της Χαλκιδικής, οδήγησε το δικαστήριο σε σειρά αποφάσεων που άνοιξαν το δρόμο στην υλοποίηση της επένδυσης, παρά τις σοβαρές επιστημονικές και νομικές ενστάσεις. Με την απόφαση 1492/2013 το Ε' Τμήμα του ΣτΕ απέρριψε όλα τα επιχειρήματα των πολιτών για την ακύρωση της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων ενώ παράλληλα επιχείρησε να κλείσει με νομικό τρόπο όλα τα κενά της διάτρητης ΑΕΠΟ και να αποκλείσει κάθε πιθανή μελλοντική αμφισβήτηση. Η απόφαση σχολιάστηκε ακόμα και από νομικούς κύκλους, διότι σε ορισμένα σημεία οι ανώτατοι δικαστές δε φρόντισαν να τηρήσουν ούτε τα προσχήματα. Τα δασικά ρέματα των Σκουριών που επρόκειτο να μετατραπούν σε χώρους απόθεσης μεταλλευτικών αποβλήτων δεν είχαν νομίμως οριοθετηθεί κατά το χρόνο έκδοσης της ΑΕΠΟ, όμως το ΣτΕ παρέβη τη δική του πάγια νομολογία κατά την οποία «ο καθορισμός των οριογραμμών αποτελεί κατά νόμο προϋπόθεση για την έκδοση των πράξεων χωροθέτησης και έγκρισης των

περιβαλλοντικών όρων έργου ή δραστηριότητας που βρίσκεται πλησίον ρέματος». Μια απόφαση «μοναδική» στο σώμα της νομολογίας του ΣτΕ, χωρίς προηγούμενο ούτε επόμενο αφού, μετά από αυτήν την μικρή «παρασπονδία» για χάρη της Ελληνικός Χρυσός, το ΣτΕ συνέχισε να ακυρώνει έργα λόγω έλλειψης πράξεων οριοθέτησης ρεμάτων. Από υπερβάλλοντα ζήλο για να θωρακίσουν νομικά την Ελληνικός Χρυσός, οι δικαστές ενέταξαν στην απόφαση ακόμα και τον χαρακτηρισμό «state of the art» για την αμφισβητούμενη, από την αρμόδια υπηρεσία του υπουργείου, μεταλλουργική μέθοδος της ακαριαίας τήξης (flash smelting). Ένα χαρακτηρισμό που υπερβαίνει τον αυστηρά νομικό, θεσμικά και εθιμικά καθιερωμένο τρόπο απόφασης του ΣτΕ, ειδικά επί σύνθετων τεχνικών θεμάτων για τα οποία δεν υπάρχει παγκόσμια παραδοχή και συμφωνία. Η αξιοπιστία της μεταλλουργικής μεθόδου, μαζί και η

αξιοπιστία της απόφασης του ΣτΕ έγιναν θρύψαλα όταν, λίγα χρόνια αργότερα, το ίδιο το ΥΠΕΝ απέρριψε τη μέθοδο ως μη εφαρμόσιμη. Άλλη απόφαση-σκάνδαλο την οποία εισηγήθηκε η μελλοντική Πρόεδρος της Δημοκρατίας ήταν η 398/2012 της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ. Την άνοιξη του 2012, κάτοικοι της Χαλκιδικής κατέθεσαν αίτημα ακύρωσης της απόφασης παραχώρησης δημοσίου δάσους έκτασης άνω των 4.000 στρεμμάτων στην Ελληνικός Χρυσός, καθώς και αίτημα αναστολής ώστε να διακοπεί η υλοτόμηση του δάσους. Η αναστολή χορηγήθηκε αρχικά από τον πρόεδρο του Ε' Τμήματος, αλλά στη συνέχεια την πήρε πίσω η τριμελής Επιτροπή Αναστολών αποδεχόμενη το σκεπτικό της κας Σακελλαροπούλου: ότι η έκταση που θα υλοτομηθεί μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης είναι «μικρή σε σχέση με το συνολικό εύρος των εκτάσεων που πρόκειται να αποψιλωθούν» για αυτό το, «ιδιαιτέρου συμφέροντος για

την Εθνική Οικονομία Επενδυτικό Σχέδιο». Εν συνεχεία το ΣτΕ «ξέχασε» να εκδικάσει την υπόθεση για τρία ολόκληρα χρόνια, αφήνοντας να εξελίσσονται τα έργα σα να ήταν δεδομένη η νομιμότητα της παραχώρησης. Σε αυτά τα τρία χρόνια στις Σκουριές αφανίστηκαν τουλάχιστον 1.500 στρέμματα παρθένου δάσους και χτίστηκαν παράνομα εργοστάσια, στοές, λεωφόροι και επιφανειακά ορύγματα. Υπερασπιζόμενοι αυτό το δάσος που η κα Σακελλαροπούλου έκρινε «ασήμαντο», 450 κάτοικοι της Χαλκιδικής βρέθηκαν στα ποινικά δικαστήρια φορτωμένοι ακόμα και με την κατηγορία της εγκληματικής οργάνωσης. Οι αποφάσεις αυτές «έντυσαν» με μανδύα νομιμότητας και επέτρεψαν το περιβαλλοντικό έγκλημα στη Χαλκιδική. Και δεν είναι οι μόνες που αφορούν ζητήματα για τα οποία πάλεψε σκληρά ο λαός αυτής της χώρας και που έχουν τη σφραγίδα της κας Σακελλαροπούλου. Η υποψηφιότητά της για το ανώτατο αξίωμα της χώρας είναι πράγματι μια «ενωτική» υποψηφιότητα. Ενώνει, όχι τους πολίτες της χώρας, αλλά το σύνολο σχεδόν του πολιτικού κόσμου που είναι ενωμένος στην υποστήριξη εγκληματικών σχεδίων για το περιβάλλον και τους πολίτες.

* Η Μαρία Καδόγλου συμμετέχει στο Παρατηρητήριο Μεταλλευτικών Δραστηριοτήτων, antigoldgr.org

► Λεωνίδας Οικονομάκης, μέλος των Social Waste

Ζαπατίστικο κίνημα, ήχοι και εικόνες

συνέχεια από τη σελ.25

της μουσικής σας θα μπορούσαμε να του φορέσουμε την ταμπέλα, το χιπ-χοπ της Μεσογείου; Δεν γίνεται τίποτα «στρατηγικά». Γίνεται σαν έκφραση της ανάγκης μας να «πάμε λίγο παραπέρα», τόσο τον στίχο μας όσο και τη μουσική μας, και η απήχηση που έχει αυτό είναι απολύτως φυσική, με την έννοια ότι δεν είμαστε η μπάντα που παίζουν τα ραδιόφωνα και οι τηλεοράσεις μέχρι να κολλήσει στο μυαλό σου. Δεν έχουμε μάντζερ, δεν έχουμε εταιρίες παραγωγής, και όσο απίστευτο κι αν ακούγεται, ο κόσμος και μόνο αυτός μας έχει αγκαλιάσει και μας δίνει δύναμη. Το «χιπ χοπ της Μεσογείου», τώρα, ήταν ένα άλμπουμ που δημιουργήσαμε παρέα με τα Αντίποινα, μια προσπάθεια να δώσουμε τη δική μας «ταυτότητα» αν θέλεις σε αυτό που

κάνουμε, το τραγούδι δηλαδή που βασίζεται σε ρυθμική απαγγελία στίχου συνοδεία μουσικών οργάνων της ευρύτερης λεκάνης της Μεσογείου. Πλέον έχουμε ξεκάθαρη ταυτότητα, θες να την πεις χιπ χοπ της Μεσογείου, θες να την πεις χιπ χοπ των Social Waste; Δεν μας απασχολεί τόσο αυτό, ούτε η ταμπέλα ούτε η... πατέντα.

► Πείτε μας, τι είναι αυτό που κρατάει τους Social-Waste ενωμένους, αφού είναι γνωστό ότι η μπάντα δεν είναι η κύρια πηγή εσόδων σας; Μάλλον ακριβώς αυτό. Το ότι δηλαδή δεν κάνουμε για βιοπορισμό αυτό που κάνουμε, όχι ότι θα ήταν κακό αν το καταφέρναμε, αλλά με την έννοια ότι δεν το βλέπουμε σαν «μονοκαλλιέργεια» ούτε σαν «μαγαζί» που θα πρέπει να ρίχνει στην αγορά συνεχώς καινούργια προϊόντα για να ανανεώνει την πελατεία του. Έχουμε

τη σχέση του ερασιτέχνη με τη μπάντα, είναι το μεράκι μας αν θες. Και συγχρόνως επειδή κάνουμε και άλλα πράγματα στη ζωή μας, αυτά μας αποσυμφορίζουν από τη μπάντα, και αποσυμφορίζουν και τη μπάντα από... εμάς κατά περιόδους. Οπότε δεν «πήζουμε» και παραμένουμε δημιουργικοί όταν επανερχόμαστε. Έχουμε βέβαια γνώση του ότι όλες οι μπάντες, ακόμα και οι ερασιτεχνικές σαν τη δική μας, έχουν ημερομηνία λήξεως όπως όλα στη ζωή. Απλώς η δική μας αργεί ακόμα.

► Ετοιμάζεται νέα δουλειά, πείτε μας κάτι για αυτό, ό,τι θέβαια είναι ανακοινώσιμο... Ναι, ετοιμάζουμε νέο άλμπουμ, το δουλεύουμε ήδη. Υπάρχουν ήδη 4-5 τραγούδια ηχογραφημένα, θα έχει άλλα τόσα, και ελπίζουμε να είμαστε σε θέση να το αφήσουμε να ταξιδέψει γύρω στον Απρίλιο.

Μετά θα το πάρουμε και θα αρχίσουμε να το παρουσιάζουμε σε όλη την Ελλάδα το καλοκαίρι στην περιοδεία που ήδη σχεδιάζουμε. Λίγη υπομονή και θα το ακούσετε!

(*) Ο όρος 4ος Μετασχηματισμός αναφέρεται στους τρεις ιστορικούς μετασχηματισμούς στην σύγχρονη Μεξικανική ιστορία, σε τρία ιστορικά σημεία καμπίς: την απελευθέρωση από τους Ισπανούς και την ίδρυση του Μεξικανικού Κράτους (1810-1821), τη Μεταρρύθμιση (1858-1861) τη διαμάχη δηλαδή μεταξύ Φιλελευθέρων και Συντηρητικών που οδήγησε στον διαχωρισμό Εκκλησίας-Κράτους (βλέπετε εκεί έγινε πριν από σχεδόν... δυο αιώνες, εδώ ακόμα!), και τη Μεξικάνικη Επανάσταση του Ζαπάτα και του Βίγια (1910-1917) που ανέτρεψε τη μακρά δικτατορία του Πορφύριο Δίας. Ο Αντρέας Μανουέλ Λόπες Ομπραδόρ φιλοδοξεί το «Σεξένιο» του, η εξεστία της προεδρίας του δηλαδή, να είναι αντίστοιχα ιστορικής σημασίας για τη χώρα – εξ' ου και 4ος Μετασχηματισμός.

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΙΔΕΩΝ

Περιπετής: **Στέλιος Ελληνιάδης**
 defimag@otenet.gr
 elliniadis.wordpress.com

Μέρος Β΄

Κατίνα Λατίφη: Αναγέννηση

Για όποιον ενδιαφέρεται για τη νεότερη ελληνική ιστορία και ιδιαίτερα για το συγκλονιστικό έπος του αγώνα για ανεξαρτησία και δημοκρατία που πραγματοποιήθηκε με υπεράνθρωπες θυσίες από τους κομμουνιστές και τους άλλους πατριώτες και συνοδοιπόρους κόντρα σε Γερμανούς, Άγγλους, Αμερικάνους και ντόπιους συνεργάτες των αποικιοκρατών, η Κατίνα Λατίφη έχει γράψει τρία πολύ χρήσιμα για την κατανόηση του εγχειρήματος βιβλία (*«Πέτρος Σ. Κόκκαλης – βιοματική βιογραφία»*, εκδ. Εστία, *«Τα απόπαιδα»* και *«Είναι μακρύς ο δρόμος για την Ιθάκη»* εκδ. Αλεξάνδρεια) και ετοιμάζει ένα τέταρτο με διηγήματα-μαρτυρίες.

Οι συζητήσεις μας, ένα μικρό μέρος των οποίων φιλοξενείται στο *«Περίπτερο Ιδεών»* μαζί με αποσπάσματα από τα βιβλία της, κατά κάποιον τρόπο προεκτείνουν με κάποιες πολύτιμες λεπτομέρειες τα καταγεγραμμένα βιώματά της και αναμοχλεύουν τις εκτιμήσεις και τα συμπεράσματά της.

Οι γυναίκες

«Το μεγαλύτερο άλμα το έκαναν τότε οι γυναίκες. Ήταν σαν επανάσταση μέσα στην επανάσταση. Βγαίνοντας έξω απ' το σπίτι για τις ανάγκες του αγώνα, σάρωσαν όλα τα «μη», τα «όχι» και τα «δεν επιτρέπεται».

Στον Αλμυρό (Βόλου) το πιο απλησίαστο μέρος ήταν η πλατεία. Όπως ήταν γύρω της τα κτίρια όπου στεγάζονταν οι τράπεζες, ο κινηματογράφος, και στη μια της πλευρά το μεγαλύτερο καφενείο της πόλης, ο χώρος έπαιρνε μια βαρύτητα που δεν γινόταν να τον πλησιάσουν παρά μόνον οι πλούσιοι. Αυτοί έπιναν το καφεδάκι τους στα τραπεζάκια κι έλεγαν τα δικά τους. Τι έλεγαν; Κανένας δεν τους άκουγε. Ακόμη κι εμάς, που περνούσαμε αναγκαστικά από εκεί για να πάμε στο σχολείο, μας έλεγαν οι δικοί μας: «Να περνάτε γρήγορα και να μη στρίβετε το κεφάλι ούτε αριστερά ούτε δεξιά».

Αφότου όμως μπουκάρε μέσα η ομάδα του Καραντάου και οι αντάρτες του καπετάν-Περικλή, η πλατεία πατήθηκε απ' όλους. Οι πόρτες της είχαν πια ανοίξει.

Η Κατίνα Λατίφη σε φωτογραφία ανάμεσα σε κινηματογραφικές μαυροφώρες μάνες, στο ύψωμα Χάρος, στο Γράμμο.

Ένα απόγευμα βλέπω τον πατέρα μου να μπαίνει θυμωμένος στο σπίτι.

«Πού είναι;», ρώτησε. [...] Ξεφυσούσε. Δεν καταλάβαινα τίποτα. Αργότερα εμφανίστηκε η μάνα μου κεφάτη με τη ρόκα στο ένα χέρι και το αδράχτι στο άλλο.

«Ερχομαι», μας ανακοίνωσε, «από την πλατεία. Εκεί να ήσασταν να δείτε. Πήραμε τις ρόκες, η Φάτσαίνα, η Μαρούσαινα κι άλλες και πήγαμε επίτηδες να γνέσουμε στην πλατεία, έτσι για να την κάνουμε και δική μας. Πώς οι άλλοι πίνουν τον καφέ τους εκεί; Κι εμείς πήγαμε να γνέσουμε! Ήμασταν με τις παντόφλες, η Φάτσαίνα φόρεσε τα τσόκαρα, να μας έβλεπες και να 'σκαγες στα γέλια. Μας κοιτούσαν απ' το καφενείο, μα τι να σου πω. Αλλά εμείς ήμασταν ωραία. Τώρα όποιος θέλει πηγαίνει και κάθεται στα παγκάκια, τώρα η πλατεία είναι για όλους!»

Η κυβέρνηση του βουνού με νόμο έδωσε το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες. Να ψηφίσουν και να ψηφίζονται. Για πρώτη φορά γινόταν αυτό, ως τότε μόνον οι άντρες πήγαιναν στις κάλπες, και τώρα, να και οι γυναίκες! Αλλά ένα δικαίωμα δεν σου το δίνει κανένας αν δεν το έχεις διεκδικήσει, αν δεν έχεις αποδείξει στη ζωή πως το αξίζεις και πως μπορείς να το χειριστείς. Κι η γυναίκα το είχε κιόλας από μόνη της κατακτήσει. Ήρθε δηλαδή σαν επίσημη επιβεβαίωση αυτού που είχε

γίνει απ' τον πόλεμο ακόμη της Αλβανίας, όταν οι γυναίκες της Πίνδου και παντού οι Ελληνίδες πάλευαν δίπλα στους άντρες. Και τώρα στον αγώνα της Κατοχής, τι να λέμε; Σ' όλες τις πτυχές του μέσα ήταν.

Ευχαριστημένες οι γυναίκες μαζεύονταν ξεχωριστά για να μάθουν ποια δικαιώματα είχαν, αλλά και ποιες ήταν οι υποχρεώσεις που απέρρεαν απ' αυτά. Χαράς ευαγγέλια οι γυναίκες, πειράγματα οι άντρες, «Άντε, τώρα θα πάρουν τα μυαλά σας αέρα και ποιος θα σας συμμαζεύει για μαγείρεμα», και πολλά άλλα απ' αυτά που λέγονται και κρύβουν μέσα τους περηφάνια. Εγώ θυμάμαι πάντα την Κατίνα Κατσαμάγια που είχε εκλεγεί λαϊκός δικαστής. Ήταν αγρότισσα και είχε τελειώσει μόνο το δημοτικό σχολείο, αλλά διαόλου κάλτσα. Η δίκη γινόταν στην αυλή ενός σχολείου και ασχολούνταν με δύο που τσακώνονταν για κτηματικές διαφορές. [...] Στο τέλος, βγήκε η απόφαση και με δικής τους έγκριση μάλιστα, έτσι που έδωσαν τα χέρια κι έφυγαν συμφιλιωμένοι κι εμείς τους χειροκροτήσαμε. Ήταν να μην το κάνουμε; Σε δίκη πήγαμε και κήρυγμα δικαιοσύνης και ανθρώπων σχέσεων παρακολουθήσαμε. Τέτοια ζούσαμε τότε.» (απόσπασμα από το βιβλίο *«Τα απόπαιδα»*)

Το μέγιστο για έναν άνθρωπο Σ.Ε.: Καταφέρατε να συναναστρέ-

φεστε με νεαρούς, να συζητάτε, να διαβάζετε, να χορεύετε, να τραγουδάτε και να ανοίγετε τους ορίζοντές σας ξεπερνώντας τα οικογενειακά και κοινωνικά εμπόδια. Ήταν τόσο καταλυτική η συμμετοχή σας στην ΕΠΟΝ; **Κ.Λ.:** Δεν ξέρω τι θα ήτανε η Ελλάδα αν δεν είχαμε περάσει από το ΕΑΜ. Την αναγέννηση αυτή. Παλιά, καλά εμείς ήμασταν μικρά, πηγαίναμε σχολείο, οι γυναίκες να βγούνε έξω; Τι λες τώρα; Να πάνε σε καφέ οι γυναίκες; Αυτά τα ανασκάλεψε το ΕΑΜ. Επανάσταση ολόκληρη. Εδώ, πήγαινες σ' ένα σπίτι για να της πεις να οργανωθεί, πεταγόταν η μάνα και σου έλεγε πού θα την πάρεις; Θα βγει και θα μιλήσει με άντρες μαζί; Ποιος θα την παντρευτεί μετά; Δεν τις άφηναν καθόλου τις κοπέλες. Αγράμματες, αμόρφωτες, αναλφάβητες. Τον αναλφαβητισμό τον χτύπησε η ΕΠΟΝ. Είχαμε αναλάβει άτομα και πηγαίναμε και τους μαθαίναμε. Αυτή η ΕΠΟΝ δεν θα ξαναγίνει ποτέ.

Εμείς απαγγέλαμε ποιήματα, δεν κάναμε γλέντια χωρίς ποιήματα. Ήμασταν σε ανάταση. Ποιήματα, τραγούδια, τραγουδούσαμε ντουέτο, άμα μαζευόμασταν και δέκα άτομα έπρεπε να έχουμε πρόγραμμα. Κυρίως ποίηση, ποίηση! Διηγήματα διαβάζαμε. Και χορεύαμε, κυρίως σλόου, βαλς και τανγκό. Τανγκό δεν μας άφηναν οι γονείς μας. Το θεωρούσαν ύποπτο. Έλεγε μια γειτόνισσα στη μάνα μου, μην την στέλνεις να χορέψει τανγκό. Ξέρεις, τη σφίγγουνε, τη σφίγγουνε οι άντρες! Θα στο χαλάσουν το κορίτσι.

Μέσα σ' αυτό το σύντομο διάστημα των δύο χρόνων γινόταν μία αναγέννηση, η οποία δεν επιβαλλόταν. Ερχότανε από μόνη της. Απλώς ότι υπήρχε ένα ΕΑΜ, μια ΕΠΟΝ, που αυτά όχι απλώς τα βοηθούσε, αλλά είχε πρωτοβουλίες κι έρχονταν ύστερα πρόσωπα που εσύ ιδέα δεν είχες. Πού να ξέρουμε εμείς τι εστί Βάρναλης, στον Αλμυρό; Δεν θα το ξεχάσω ποτέ! Που πήγαμε στην Παναγία Ξενιά, μια νύχτα που λέω έκανα κι εγώ την επανάστασή μου, γιατί δεν μας άφηναν να φύγουμε από τα σπίτια και είπα, θα πάω! Που ήρθε ο Νιόνιος, της Βέμπο ο κουνιάδος, ο Τραϊφόρος, αδελφός

του Μίμη, ήρθε από την Αθήνα να κάνουμε σύσκεψη της ΕΠΟΝ στον Αλμυρό. Και βγήκε ο Φάμπας ο ζωγράφος, ο μετέπειτα ζωγράφος, και απήγγειλε Βάρναλη:

Δεν είμαι εγώ σπορά της τύχης ο πλαστουργός της νιας ζωής
 Εγώ είμαι τέκνο της ανάγκης
 κι ώριμο τέκνο της οργής.

.....
 Δε δίνω λέξεις παρηγόρια,
 δίνω μαχαίρι σ' ολουνούς·
 καθώς το μπήγω μες στο χώμα
 γίνεται φως, γίνεται νους.

Θυμάμαι την κίνηση (με το μαχαίρι). Τρέλα! Τρέλα! Είχανε κοκκινίσει τα χέρια μας από τα χειροκροτήματα. Οπότε, έτσι, πώς πήγα στην Ξενιά και πώς γύρισα απ' την Ξενιά, στα σίγουρα είχε προστεθεί μια ωρίμανση, ένα άνοιγμα. Κι από τότε μαζευόμασταν πέντε-πέντε, έξι-έξι, μέσω της ΕΠΟΝ, γειτόνοι, συγγενείς, αδύνατο να μαζευτείς και να μην κάνεις μια απαγγελία. Δεν γινότανε. Έπρεπε να μάθουμε κάποιο ποίημα. Μας έδινε τα βιβλία η ΕΠΟΝ και τα διαβάζαμε. Έπαιρνε ο καθένας και λέγαμε πού θα μαζευτούμε το Σάββατο; Θα μαζευτούμε, ας πούμε, στην Κατίνας το σπίτι. Τι θα φέρεις εσύ; Άλλος θα φέρει σταφίδα, άλλος θα φέρει κέικ, πετιμέζια από γκόρτσα, κάναμε τα κατοχικά γλυκά, ο καθένας από κάτι. Ποιος θα πει ποίημα; Εκείνος. Ποιο ποίημα; Δίναμε τα ποιήματα. Ποιος θα τραγουδήσει; Τραγουδούσαμε ντουέτα. Το θυμάμαι σαν τώρα δα. Πρίμο σεκόντο. Και πάντα εμένα με είχα-νε υπεύθυνη της διαφώτισης και των τραγουδιών και των χορών, πάντα, σε όλη τη διαδρομή μου. Μετά ήρθαν τα θέατρα, μεγάλα θέατρα. *«Το πούλημα της Πάργας»*. Έτσι όπως το παίξαμε εμείς, θαυμάσια θα μπορούσε να παιχτεί μέσα στην Αθήνα. Είχαμε κουρτίνες, βαριές, να κάνουμε τα σκηνικά. Όχι ό,τι ό,τι. Αυτές τις κουρτίνες τις φύλαγε η μάνα μου. Όταν επαναπατρίστηκα, άνοιξε το μπαούλο και μου λέει είναι οι κουρτίνες που παίξατε! Μετά από 30 και χρόνια! Τι είναι; ρωτάω. Οι κουρτίνες του Ξύδη, λέει. Ο Ξύδης δεν ζούσε. Ένα παιδί που είχε νοικιάσει ένα σπίτι σε μια πλούσια γριά, πέθανε η γριά που την κοίταξε, του άφησε κληρονο-

«Ας ανθίσουν εκατό λουλούδια»

και προδοσία

μιά αυτό κι όταν ήταν να παίξουμε «Το πούλημα της Πάργας», άνοιξε κι αυτός το μπαούλο και βρήκε κόκκινες κουρτίνες βελούδινες, μεγάλες! Τις βάλαμε και κάναμε ωραιότατο σκηνικό. Μετά έγινε η καταστροφή, κάψανε τη λέσχη, τις μάζεψα εγώ, τις πήρα στο σπίτι, τις πήρε η μαμά μου, τις έκρυψε. Και τριάντα χρόνια τις συντηρούσε για να τις παραδώσει από κει που τις πήρε. Κατάλαβες πόσο ιερό πράγμα θεωρούνταν ό,τι ανήκει στο κόμμα ή ανήκει στον αγώνα; Τι λες τώρα; Δεν ξανάρχονται αυτές οι εποχές. Συνεπώς, δεν ξεκινήσαμε στα δώδεκά μας, στα δεκατέσσερα, στα δεκαέξι μας, διαβάζοντας Μαρξ. Αυτά ήταν σπανιότατα. Αν ήτανε μερικοί στην Αθήνα ή τρεις-τέσσερεις στον Αλμυρό που είχαν διαβάσει το «Κεφάλαιο» και ξέρανε, εμείς γινήκαμε μέσα απ' τη ζωή. Τσούουπ, σαν ένα λουλούδι. Και πιστέψαμε μετά. Κι όταν μας πήγανε εξορία, φυλακές, ξύλο, τι θέλεις να γίνει; Όπως έλεγε ο Δουντέμης, όταν του ζήτησαν να κάνει δήλωση, τους λέει, δύο εκατομμύρια χρόνια έκανε ο άνθρωπος για να σταθεί στα πόδια του και να γίνει άνθρωπος κι εσείς θέλετε να το περάσω όλο αυτό σε πέντε λεπτά και να γυρίσω πίσω; Αυτή είναι η αλήθεια. Έτσι έγινε. Ό,τι και να γραφτεί, πρέπει να γραφτεί μέσα σ' αυτή την ατμόσφαιρα να γραφτεί αυτό ακριβώς που ζήσαμε, που είναι το μέγιστο που μπορεί να ζήσει ένας άνθρωπος, και τέλειωσε, μπήκε σφραγίδα μέσα μας. Γι' αυτό βασανίστηκαν και πίστεψαν οι άνθρωποι.

Κεραυνός

«12 του Φλεβάρη του 1945 έφτασε μια είδηση που μας χτύπησε όλους όπως σε χτυπάει ο κεραυνός όταν πέφτει δίπλα σου. Η δική μας αντιστασιακή ηγεσία υπέγραψε στη Βάρκιζα μια συμφωνία με τους Άγγλους και με την κυβέρνηση της υποτιθέμενης «Εθνικής Ενότητας», με την οποία συμφωνία ο ΕΛΑΣ διαλυόταν και παρέδιδε χωρίς κανέναν όρο τα όπλα στους Εγγλέζους, κι έτσι όλοι εμείς που είχαμε δώσει την ψυχή μας για να απελευθερωθεί η πατρίδα χαρακτηριζόμασταν κατηγορούμενοι και παραδινόμασταν ανυπεράσπιστοι κατευθείαν

Συζητώντας για τους αγώνες και τους αγωνιστές με την Κατίνα Λατίφη, στο Μαρούσι...

για εξόντωση. Παρέδιδε δηλαδή ο ΕΛΑΣ τα όπλα που είχαν πάρει οι μαχητές του από τους κατακτητές πολεμώντας τους, και οι Εγγλέζοι τα έπαιρναν και τα έδιναν στους πρώην συνεργάτες των κατακτητών και στις παρακρατικές φασιστικές οργανώσεις και ομάδες που δημιούργησαν αμέσως και τις εξαπέλυσαν εναντίον μας. Θεέ μου, τι συμφωνία ήταν αυτή! Γεμάτη παράθυρα απ' όπου πέρασαν οι φάλαγγες, οι εξορίες και τα στρατοδικεία. Τι προδοσία ήταν αυτή; Πώς μπόρεσαν, μα πώς μπόρεσαν και την έκαναν; Σκοτείνιασε γύρω μας ο τόπος, ο κόσμος μας έκλεγε από τα κατάβatha της ψυχής του, όχι τόσο για ό,τι έγινε, όσο γι' αυτό που θα γινόταν.

Σύντομα μας κάλεσαν σε σύσκεψη στο Μοναστήρι της Ξενιάς για να μας αναλύσουν τη συμφωνία τα στελέχη της ΕΠΟΝ που ήρθαν από την Αθήνα και την οργάνωση της Μαγνησίας. Μαζευτήκαμε σ' εκείνη την ίδια αίθουσα όπου πριν από δυο χρόνια είχε ανοίξει το φως τ' ουρανού και είχε ακουστεί το γεργτήριο σάλπισμα για τον ξεσηκωμό των νέων στον αγώνα κατά των κατακτητών. Τώρα ήθελαν να μας αναλύσουν τι; Τη συμφωνία που και οι ίδιοι μισούσαν; Τι να μας πουν; Ότι η ίδια ηγεσία που μας κινητοποίησε και δημιουργήθηκε αυτό το πανεθνικό κίνημα ενάντια στους κατακτητές, ένα κίνημα πρωτάκουστα μεγάλο –σε εφτάμισι εκατομμύρια περίπου πληθυσμό

της χώρας μας τα δυόμισι εκατομμύρια ήταν οργανωμένα στο ΕΑΜ, άλλες εξακόσιες χιλιάδες νέοι στην ΕΠΟΝ, άλλες ογδόντα χιλιάδες στον ΕΛΑΣ, και βάλε τα Αετόπουλα, και βάλε την πολιτοφυλακή, και βάλε, και βάλε–, αυτή λοιπόν η ηγεσία, ανίκανη να αντιληφθεί τον ύπουλο ρόλο των ξένων, ενώ τον είχε αντιληφθεί όλος ο κόσμος, μας «πάσαρε» τώρα στη σφαγή; Ούτε που θέλαμε να τους ακούσουμε.

Σε λίγες μέρες άρχισαν να έρχονται οι Ελασίτες με βουρκωμένα τα μάτια. Έσταζαν φαρμάκι. Μας ερχόταν και κακό που μαθαίναμε ότι στη Γαλλία, την Ιταλία και παντού, η αντίσταση αναγνωριζόταν επίσημα από το κράτος κι οι αντιστασιακοί ήταν η ραχοκοκαλιά του στρατού τους και του κράτους τους. Τότε πολλοί, πότε ψιθυριστά και πότε φανερά, έλεγαν ότι στην ηγεσία υπάρχει προδότης. «Δεν γίνεται», υποστήριζαν, «κάποιος που στέκει πολύ ψηλά είναι κρυφό όργανό τους κι αυτός μας πούλησε!» Και μ' αυτό πίστευαν πως λύνονταν όλα. Αλλά ήταν στ' αλήθεια προδότης; Δεν ήταν; Άλλη συζήτηση και τούτη που είχε ανάψει.

Σ' ένα, όμως, συμφωνούσαν όλοι. Στην ανικανότητα των τοποθετημένων ηγετών και την τυφλή εμπιστοσύνη και υπακοή όλων των Κεντρικών Επιτροπών, των Κεντρικών Συμβουλίων, των παρασυμβουλίων του Στρατηγείου και γενικά όλων μας προς αυτούς τους καθοδηγητές, άσε που νο-

μίζαμε ότι είχαν τις πλάτες της Μεγάλης Σοβιετικής Ένωσης, ενώ είχαμε μεσάνυχτα.

Μετά από πολλά χρόνια ρωτήσαμε αυτούς τους ίδιους τους ηγέτες του κινήματος γιατί το έκαναν. «Γιατί τόσο καταλαβαίναμε», μας απάντησαν, «φοβόμασταν μη μας κατηγορήσουν οι Άγγλοι σύμμαχοι ότι χαλάμε την ενότητα του έθνους». Άκου να δεις, άκου να δεις!

Τα πιο σοφά λόγια μας τα έλεγαν τότε οι παππούδες. «Εδώ γίνεται μεγάλη αδικία. Ξέρεις τι είναι να αδικάς κάποιον; Τον πλήγωσες στην ψυχή. Βάλε τώρα να αδικήσεις ένα λαό ολόκληρο! Αυτό δεν φεύγει όσα χρόνια κι αν περάσουν, αυτή η πίκρα που μένει και αιώνες να περάσουν θα βγαίνει. Και να θέλουν οι άλλες γενιές να το ξεχάσουν, μόλις θα γίνεται κάτι παρόμοιο στον κόσμο θα θυμούνται αμέσως τα δικά μας. Αλίμονο, αλίμονο!» Και με το «αλίμονο» άνοιγε η νέα μας σελίδα.» (απόσπασμα από το βιβλίο «Τα Απόπαιδα»)

Προδοσία

Σ.Ε.: Πολύ σωστά εντοπίζετε στα γραπτά σας την καταστροφική συνέπεια που είχε η συμφωνία της Βάρκιζας. Μια συμφωνία που την αποκαλείτε προδοτική. Από κει αρχίζει η αποσύνθεση. Τελικά, ύστερα από τόσα χρόνια και τόσο ψάξιμο, πού καταλήξατε; Σας πούλησαν στους Εγγλέζους αυτοί που υπογράψανε τις συμφωνίες; Ήτανε προδότης ο Σιάντος;

Κ.Λ.: Δεν με ενδιαφέρει να ψάξω να βρω αν ο Σιάντος ήταν αγορασμένος από τους Εγγλέζους. Όχι, δεν ήταν αγορασμένος, αγωνιστής ήτανε. Το αποτέλεσμα, όμως, της δράσης του είναι εφάμιλλο με την προδοσία. Και εμένα αυτό με ενδιαφέρει. Το ό,τι κατάργησε το αρχηγείο με τον Άρη. Έκανε Κεντρική Επιτροπή του ΕΛΑΣ και μπήκε αυτός επικεφαλής. Το ότι έστειλε τον Άρη να κυνηγάει τον Ζέρβα ενώ οι Εγγλέζοι ήταν στην Αθήνα. Το ότι υπογράφηκε η Βάρκιζα και παραδώσανε τα όπλα. Και το αισχρό: απαλλάξαν τον εαυτό τους όλοι από ποινικές ευθύνες, αμνηστεύθηκε όλη η ηγεσία! Δεν θα υπάρξει στον κόσμο άλλο πιο αισχρό. Γιατί το περνάνε ντούκου; Τι ήταν όλα αυτά; Ισοδύναμα όχι με μία προδοσία, αλλά με δεκαπέντε. Τώρα, να καθίσω να σκεφτώ αν ήτανε ή δεν ήτανε, ξέρω ότι δεν ήτανε. Δεν πήγανε οι Εγγλέζοι και του δώσανε τα αργύρια. Ο άντρας μου κάποτε στον «Οικονομικό Ταχυδρόμο» έγραψε ένα άρθρο και λέει ότι κανονικά, ένας ηγέτης, όπου κι αν είναι, πρέπει να τιμωρείται και γι' αυτά που δεν έκανε. Όχι γι' αυτά που έκανε μόνο, τα λάθη. Τι να τους κάνω; Τον Παρτσαλίδη, τι να τον κάνω; Βεβαίως, ενδιαφέρει την Ιστορία γιατί το έκανε. Γι' αυτό χρειάζονταν οι φάκελοι, για να δούμε πώς και γιατί έγινε το κάθε τι. Τους κάψανε κι απαλλαχτήκανε. Ο Παρτσαλίδης δεν ήτανε της ΚGB, να εξηγούμαστε. Ο Τσολάκης και ο Δημητρίου ήτανε. Ο Παρτσαλίδης, αν δεν είχε τη «Βάρκιζα» θα τον βάζανε αυτόν Γενικό Γραμματέα στο ΚΚΕ, δεν θα βάζανε τον Κολιγιάννη. Αλλά ήταν το αίσθημα του κόσμου πολύ ενάντιά του. Ο Παρτσαλίδης, όμως, ακολούθησε το πογκρόμ του Κολιγιάννη. Επί Ζαχαριάδη δεν υπήρχε τρομοκρατία, αλλά δεν μπορούσες να μιλήσεις γιατί λέγαμε έτσι λειτουργεί το κόμμα. Ακόμα δεν είχε ανατραπεί η στρατηγική λειτουργία, η τακτική του κόμματος. Θεωρούσαμε ότι έτσι πρέπει να είναι. Και έγινε ό,τι έγινε με τον Καραγιώργη κ.λπ. Αλλά ήταν μεμονωμένα. Ενώ, με τον Κολιγιάννη και τους άλλους είχαμε μαζικό πογκρόμ!

Στέλιος Ελληνιάδης

Σκίτσο
του Δημήτρη
Γεωργοπάλη

είπαν και έγραψαν

Μειονότητες και οικουμενικά συνθήματα

■ Το 1996 ο ιστορικός Έρικ Χομπσμπάουμ έδωσε μια διάλεξη στο Λονδίνο με θέμα «Πολιτικές της ταυτότητας και Αριστερά». Από τότε έχουν περάσει πάνω από 20 χρόνια και η συζήτηση οφείλει πάντα να συμπεριλαμβάνει τις αλλαγές που έχουν συμβεί. Όχι μόνο «υλικά» αλλά και στο πεδίο του διανοητικού κλίματος, των ιδεών, των πολιτικών επιλογών. Φαίνεται όμως ότι αρκετά από τα σημεία που θίγονται στο παρακάτω απόσπασμα παραμένουν σημαντικά και σύγχρονα, ενώ ταυτόχρονα προβληματίζουν και για το πώς μπορούν να εξελιχθούν τάσεις και δυναμικές:

«Από τη δεκαετία του '70 και μετά, υπάρχει μία αυξανόμενη τάση να βλέπουμε την Αριστερά κυρίως ως έναν συνασπισμό μειονοτικών ομάδων, λόγω φυλής, γένους, σεξουαλικότητας ή άλλων πολιτιστικών προτιμήσεων και τρόπου ζωής, ακόμα και οικονομικών μειονοτήτων όπως έχει πια γίνει η παλιά καλή βιομηχανική εργατική τάξη. Παρόλο που σαν γεγονός είναι κατανοητό, δεν παύει να είναι επικίνδυνο, τουλάχιστον γιατί οι πλειοψηφίες που κερδίζουν δεν είναι το ίδιο με τις μειοψηφίες που αθροίζονται.

Καταρχήν να επαναλάβω: Οι ομάδες ταυτότητας δημιουργούνται από αυτές, γι' αυτές και για κανέναν άλλον. Οποιοσδήποτε συνασπισμός τέτοιων ομάδων που δεν συγκροτείται πάνω σε μια κοινή βάση στόχων και αξιών, έχει ad hoc ενότητα, μια προσωρινή συμμαχία στον πόλεμο ενάντια ενός κοινού εχθρού. Όταν δεν έχουν λόγο να είναι πλέον μαζί, χωρίζουν. Σε κάθε περίπτωση, ως ομάδες ταυτότητας, δεν δεσμεύονται στην Αριστερά παρά μόνο για να κερδίσουν υποστήριξη στους στόχους τους, όποτε μπορούν. Θεωρούμε τη γυναικεία

χειραφέτηση ως μια υπόθεση που έχει στενή σχέση με την Αριστερά, και σίγουρα έτσι είναι από την αρχή του σοσιαλισμού, ακόμα και πριν τους Μαρξ και Ένγκελς. Ωστόσο, ιστορικά, το βρετανικό κίνημα των Σουφραζέτ, πριν το 1914, ήταν ένα κίνημα και των τριών πολιτικών κομμάτων. Η πρώτη γυναίκα βουλευτής, από όσο γνωρίζουμε, ήταν στην πραγματικότητα από τη συντηρητική παράταξη.

Δεύτερον, όποια και να είναι η ρητορική τους, τα κινήματα και οι οργανώσεις πολιτικής ταυτότητας κινητοποιούν μόνο μειονότητες, σε κάθε περίπτωση προτού αποκτήσουν τη δύναμη του εξαναγκασμού και του νόμου. Επί τη ευκαιρία, αυτό μας δίνει δύο ρεαλιστικούς λόγους για να είμαστε ενάντιοι στις πολιτικές ταυτότητας. Χωρίς εξωτερική πίεση ή εξαναγκασμό, υπό κανονικές συνθήκες, σπάνια κινητοποιούν πάνω από μία μειονότητα – ακόμα και μέσα στην ομάδα στόχο... Ο άλλος λόγος είναι ότι το να αναγκάζεις τους ανθρώπους να υιοθετήσουν μία και μόνο ταυτότητα, προκαλεί διάσπαση του ενός από του άλλου. Γι' αυτό και τελικά αυτές οι μειονότητες απομονώνονται.

Σήμερα, τόσο η Δεξιά όσο και η Αριστερά έχουν φορτωθεί με πολιτικές ταυτότητας. Δυστυχώς για την Αριστερά είναι ασυνήθιστα μεγάλος ο κίνδυνος να καταλήξει μια απλή συμμαχία μειονοτήτων. Η απόρριψη των μεγάλων οικουμενικών συνθημάτων του Διαφωτισμού, που ήταν ουσιαστικά συνθήματα για την Αριστερά, δεν της δίνει τη δυνατότητα να σχηματίσει έναν κοινό τόπο συμφερόντων που θα διαπερνά τα όρια όλων των κατηγοριών. Το μόνο ίσως από τα λεγόμενα "νέα κοινωνικά κινήματα" που ξεπερνάει αυτά τα όρια είναι αυτό των οικολόγων.»

■ εν τέλει

Έχασε τον γιο της, όχι και τον εαυτό της

■ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΞΥΔΙΑ

Για μια ακόμα φορά η Μάγδα Φύσσα έδειξε ότι είναι κάτι πολύ παραπάνω από αξιοπρεπής. Είναι ένας άνθρωπος που διατηρεί ζωντανή επαφή με τη βαθύτερη προσωπική της αλήθεια. Και γι' αυτό της αξίζει πραγματικά να εξελιχθεί σε πρότυπο για τους Έλληνες και τις Ελληνίδες και για κάθε άνθρωπο.

Άλλωστε αυτό ήδη γίνεται με κάποιο τρόπο – με τον φυσικό και ιερατικό τρόπο που γίνονται αυτά τα πράγματα: σιγά-σιγά, με βάση το ελεύθερο λαϊκό αισθητήριο, χωρίς τις υποδείξεις κάποιων άνωθεν αυθεντίας.

Αυτή την αυθόρμητη όσο και ευαίσθητη διαδικασία θα έπρεπε να την καταλαβαίνει και να τη σέβεται όποιος ενδιαφέρεται για τα σύμβολα που διέπουν τη δημόσια ζωή, εφ' όσον βέβαια κατανοεί και σέβεται τη Μάγδα Φύσσα, τον πόνο που έχει περάσει και τον αγώνα που δίνει. Προφανώς το ΜέΡΑ25 και ο Πάνης Βαρουφάκης δεν καταλαβαίνουν τίποτα απ' όλα αυτά. «Επιλέξαμε μια κίνηση μεγάλης συμβολικής αξίας», γράφουν στην ανακοίνωσή τους. Όμως, παιδιά, οι κινήσεις «συμβολικής αξίας» και μάλιστα «μεγάλης», δεν επιλέγονται προγραμματιστικά, παρά μόνο αν βλέπεις την πολιτική με όρους διαφήμισης. Είναι όπως με τα τραγούδια, τα πραγματικά τραγούδια. Κανείς δεν ξέρει από πριν ποιο θα γίνει επιτυχία. Εξαιρούνται βέβαια τα δήθεν τραγούδια –μουσικές που δεν είναι μουσική, αλλά παριστάνουν τη μουσική (για να θυμηθούμε και τον Χρ. Βακαλόπουλο)– που προγραμματίζονται από κατασκευές να είναι επιτυχία.

Να μην είμαστε αυστηροί με το ΜέΡΑ25. Κανείς σήμερα δεν κάνει στην Ελλάδα αυθεντική πολιτική. Όλοι διαφήμιση κάνουν.

Όμως και σ' αυτό ακόμα υπάρχουν όρια. «Δεν παίζεις με τη μπέερα του σκοτωμένου», είπε κάποιος. Και είχε δίκιο βέβαια. Διότι γιά σκεφτείτε, αν η γυναίκα δελεαζόταν (άνθρωπος είναι) και έκανε το λάθος να πει «ναι», τι θα πάθαινε. Οι διαφημιστικές εικόνες είναι φαντάσματα που επιβιώνουν –όσο επιβιώνουν– κατασπαράσσοντας τους εικονιζόμενους.

Είπαν ορισμένοι ότι καλή η Μάγδα Φύσσα, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του Προέδρου Δημοκρατίας. Τρίχες Κατσαρές! Σιγά τις αρμοδιότητες! Είδαμε και τους άλλους... Το θέμα δεν είναι αυτό. Δεν είναι ούτε θέμα ικανοτήτων, ούτε γνώσεων. Το θέμα είναι ο ζωτικός χώρος υπαρκτικής επαφής του καθενός με την αλήθεια. Σε ποιο δηλαδή υπαρκτικό πεδίο βρίσκεται κανείς στέρεα επαφή με την αλήθειά του, και σε ποιο όχι.

Η αλήθεια της γυναίκας αυτής είναι η σχέση με το παιδί της. (Και υπ' αυτή την έννοια η στάση της είναι βαθιά πολιτική με έναν τρόπο που έρχεται απ' τα βάθη των αιώνων και επαναφέρει στην επιφάνεια τη σχέση ιδιωτικού και δημόσιου, προσωπικού και πολιτικού που οι αρχαίοι Αθηναίοι αναγνώριζαν στους τυραννοκτόνους Αρμόδιο και Αριστογείτονα).

Όμως το ότι η γυναίκα αυτή αναδείχθηκε αληθινή μέσα στην τραγική της προσωπική περιπέτεια δεν σημαίνει ότι θα μπορούσε να παραμείνει εξ ίσου αληθινή αν έμπαινε σε μια απρόσωπη κρεατομηχανή όπως είναι η πολιτική και η εξουσία σήμερα. Και δεν μιλώ για το –ανύπαρκτο έτσι κι αλλιώς– ενδεχόμενο εκλογής της ως Προέδρου Δημοκρατίας, αλλά για αυτή και μόνο την έκθεσή της στην πολιτική πασαρέλα (τηλεοπτικά παράθυρα κ.λπ.).

Το μόνο θετικό απ' αυτή την ιστορία –και ίσως δεν είναι λίγο– είναι η αυθόρμητη αντίδραση πολλών εναντίον της επιλογής αυτής. Και είναι ίσως μια ένδειξη πως σ' αυτή τη χώρα δεν αποκλείεται να υπάρχουν ακόμα όσια και ιερά, έστω και αν αυτοί που ασχολούνται με την πολιτική δεν μπορούν να πάρουν χαμπάρι.